

LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABLEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI 1940.

QUINQUE-ECCLESIIIS TYP. „DUNÁNTÚL“ R. T.

II.

Abstinentia et ieiunium	2	Elm Sebastianus	39
Adventisták	5	Erdély felszabadulása	59, 80
Alapított szentmisék összevonása	4, 81	Eucharistiae SS. custodia	43
Albert Josephus	20, 74	Examen synodale et neopr.	37, 39, 57
Angyal Desiderius	3, 34, 74	Énekiskola (székesegyházi)	30
Anyakönyvi adatok keresése 6, 17,			
23, 31, 36, 42, 69, 78,	82	Fehérváry Franciscus	34
Anyakönyvi bejegyzések	22, 76	Fehérváry Josephus	34, 38, 57
Anyakönyvi kivonatok katonák részére	68	Feuerbach Petrus	20, 39
Ágoston Joannes	20	Fényi Alexander	57
Ájzatossági gyakorlatok	27	Fröschl Casparus	3
Baranyai Ernestus	3, 20	Gergely Antonius	38, 74
Barcza Theodorus	20	Gestettner Conradus	20
Bencze Joannes	39, 58, 75	Gyenis Josephus	4
Benedictio papalis	55	Gyuk Stephanus	57
Benkő Paulus	57, 74	Gyűjtések	31, 77
Békefi Joannes	34, 39, 57	Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe	4
Békéért ima	71	Halász Julius	3
Békés Adamus	3	Hammer Joannes	39
Bérmaútak	13, 37	Hantos Adalbertus	20
Biró Ludovicus	3	Hanuy Franciscus dr.	56
Blazsev Marinus	39	Hauser Emericus dr.	20
Bőjtí szózat	7	Házassági perek	28, 73
Brenner Franciscus	39	Hegedüs Eugenius	74
Búcsúk	29	Hidasi Joannes	20
Bucz Aemilius	57	Hittanárok és Hitoktatók Egyes.	16
Bujdosó Tiburtius	3	Hoffmann Adamus	3
		Honvédelmi törvény	59
Cecilia Egyesület	30	Horváth Desiderius	57
Communio paschalis	3	Horváth Josephus sen.	4
Concursus pro parochia: Bakonya 74,		Illetékmentesség	68, 76
Döbrököz 74, Hosszúhetény 4,		Indulgentia Portiunc. et toties qu.	29
Kocsola 4, Koppányszántó 34,		Irodalmi művek ajánlása: Actio Ca-	
Mucsi 38, Szentlőrinc 74, Vó-		tholica: Szociális és Karitativ	
kány	38	Évkönyv 81, Bangha B.: A	
Családi pótlék	39	négyszázéves Jézustársaság 23,	
Cserháti Josephus	79	U. a.: Világnézeti válaszok 6,	
Csertán Ernestus	57	Barabás A.: A nemzetnevelés	
Csordás Colomannus	74	iskolája 78, Buzsáky—Csigi:	
Curilovic Ottocar	3	Kis Lelki Kincstár 22, Cserné	
		Zucsek Gizella: Csillaglegen-	
Darabos Ladislaus	3	dák 17, Dr.Gálos L.: Az egy-	
Deák Stephanus	3	ház alkotmányának szervezete	
Directorium	16	és érintkező pontjai a világi al-	

kotmányokkal 23, Katolikus		Lajos Julius	81
Nevelés 16, Kisbán E.: A ma-		Lányi Aemilius	20
gyar Pálosrend története II.		Lehr Ignatius	20
70, Leszkay I. É.: Magyar		Lelkigyakorlatok	31, 69
rapszódíák 70, P. Marcell:		Leltárak készítése	14
Mária kezében 23, Mentés D.:		Leonardi szt. János ünnepe	75
Szemléltető hitelemzések 70,		Leventék templombajárása	40
Dr. Merényi F.: Domsics Má-		Légár Paulus dr.	4
tyás egyházlátogatása Baranyá-		Libri damnati	33
ban 1729-ben 6, Nagy I.: El-		Lócsi Stephanus	20
menvén tanácsatok 23, Dr.			
Proity M.: Mit kapott az embe-		Magasföldi Petrus	74
riség Krisztustól 23, Szentivá-		Magyarország Kormányzója	14
nyi K.: Ker. Hitelszövetkezetek		Margit (B.) szenttéavatása	29
Kézikönyve 70, Wimmer A.:		Marton Alexander	73
Orabo spiritu, orabo mente	16	Marycz Eleutherius	20
		Masson Leopoldus	38, 73
Jehova Isten tanui	5	Mayer Franciscus	20
Jeiunium et abstinencia	2	Merényi Franciscus dr.	38
Jozgits Joannes dr.	57	Millenisták	5
Juhász Paulus dr.	57	Mindszenti Guilelmus	20
		Miniszterközi bizottságok	80
Kanizsay Vendelinus	39	Missziókért	20
Kaszás Emericus	39	Murgai templom	77
Kat. Népszöv. Temetk. Pénztáregy.	35	Müller Jacobus	58, 74
Kat. Női Szociális Képző	41		
Kaufmann Joannes	20, 38	Nagy Franciscus	20, 74
Kántorkurzus	30	Nagy Franciscus dr.	74
Káptalan Josephus	20, 74	Nazarénusok	5
Kegyúri birtokok sorsa	75	Németh Ladislaus	39
Kisebbségi nyelv az istentiszteletben	16	Népmissziók	15
Koch Eduardus	19	Női Lelkigyakorlatos Otthon	22
Kocsis Ladislaus	38	Nyári Josephus	38, 73
Kongregációs döntések 27, 28, 29, 33,		Nyomdaköltségek	16
43, 52, 53, 55, 73		Nyugdíjilletmény felemelése	81
Kopcsányi Nicolaus dr.	57, 75		
Kórházak megáldása	53	Obitus: Fehérváry Franciscus	34,
Koronai tételek	13, 14	Gestettner Conradus	20, Jozgits
Korpótlék felemelése	15	Joannes dr. 57, Varga Coloman-	
Kóruson való részvétel	29	nus 73, Vörös Christophorus	19
Kovács Colomannus	39	Ordinatio	2, 19, 79
Kovács Joannes dr.	20	Öröklámpa	79
Kőszegi Missziós Szeminárium	81	Örösuri Ferdinandus	20
Kőszegi Stephanus	57		
Községi hozzájárulások	80	Palkó Josephus	20
Kresz Martinus	39	Palotai Joannes	20, 57

IV.

Papi lelkigyakorlatok	69	Szent Olajok	22
Papnevelőintézet	34, 37	Szertartásváltoztatás	73
Pápai áldás	55	Székesegyházi énekiskola	30
Pápai rendelkezések	25, 71	Szigethy Ladislaus	4, 57
Pelz Arpadus	3, 38	Szilveszteri hálaadás	80
Pensio	3, 38, 73	Szirt Stephanus	20, 74
Personalia	3, 20, 34, 38, 57, 74	Szombatosok	5
Péterfillér	19		
Pohly Joannes	74	Tabernákulumok	43
Polgár Joannes	3	Taksonyi Josephus dr.	75
Preces pro ordinandis	33	Tandlmayer Leopoldus	3
Pünkösdisták	5	Tanfelügyelői helyettesek	35
		Tábori lelkészek (tartalékosok)	59
Rang és cím bejegyzése	76	Theses pro coronis	13
Redling Joannes	57	Tihanyi Joannes	3
Regős Julius	3, 20	Tóth Josephus	57
Reining Vendelinus dr.	20		
Reisz Ludovicus	39	Unio Cleri	20
Régert Josephus	39		
		Vallásváltoztatás bejegyzése	22
Sarlós Georgius	20, 57	Varga Colomannus	73
Scheich Joannes	39, 58, 74	Vaszary Colomannus	3
Schematismus	22	Várkonyi Joannes	20
Soós B. Zoltanus	58, 74	Vesztergombi Joannes dr.	38, 57, 74
Sterilizatio	28	Vida Stephanus	4
Sudár Desiderius	58	Visitationis Can. Ordo	13, 37
Sümeği Colomannus	74	Vota praesulis in exord. anni	1
		Vörös Christophorus	19
Szantner Josephus	39		
Szeitz Andreas	20, 57	Zarándoklat Rómába	29
Szekták működése	4	Zárdaiskolák	35
Szent Miklós Uniók Szöv.	41	Zsinati vizsgák	37, 39

A
PÉCSEGYHÁZMEGYEI PAPI NYUGDÍJINTÉZET
ALAP ÉS PAPI BETEGSEGÉLYZŐ ALAP

1940. ÉVI SZÁMADÁSA

PEL

	Pengő	f	Pengő	f
Kifizetett nyugdíjak:				
1. Péhm Kristóf, Pécs — — — — —	3.160	—		
2. Magyar Zsigmond, Tamási — — — — —	3.160	—		
3. vitéz Várady Géza, Kamaraerdő — — — — —	1.392	—		
4. Bereczk János, Pécs — — — — —	3.160	—		
5. Vörös Kristóf † 1940. II. 28. — — — — —	520	—		
6. Dr. Jozgits János † 1940. VIII. 30. — — — — —	2.100	—		
7. Pataki Antal, Sellye — — — — —	3.160	—		
8. Szommer Gyula, Bonyhád — — — — —	3.160	—		
9. Rudolf Mátyás, Pécs — — — — —	3.160	—		
10. Erdélyi Károly, Pécs — — — — —	3.160	—		
11. Horváth Mihály, Pécs — — — — —	3.160	—		
12. Dióssy József, Pécs — — — — —	3.160	—		
13. Takács Mihály, Pestszenterzsébet — — — — —	3.160	—		
14. Trinn János, Pécs — — — — —	3.160	—		
15. Hetényi Alajos, Hosszúhetény — — — — —	1.344	—		
16. Mózes András, Szentkút — — — — —	3.160	—		
17. Kuhl József, Zomba — — — — —	3.160	—		
18. Arányi Géza, Villány — — — — —	3.160	—		
19. Varga Pál, Balatonújhely — — — — —	1.800	—		
20. Mindszenti Vilmos (1940. III. 1-től adm. Hird) — — — — —	400	—		
21. Polgár János, Pécs — — — — —	3.160	—		
22. Pelz Árpád, Pécs — — — — —	3.160	—		
23. Masson Lipót, Pécs — — — — —	1.580	—		
24. Nyári József, Pécs — — — — —	1.100	—		
25. Marton Sándor, Szentlőrinc — — — — —	150	—		
26. Püspökpusztai kisegítő s. lelkész — — — — —	731	20	61.677	20
Scitovszky-tér 21. sz. ház kiadásai — — — — —			3.553	09
Kiadás összesen			65.230	29

Hátralékos papi nyugdíjjárulék volt 1939. december 31-én — P 18.763.13

Az év folyamán új előírás — — — — — P 306.07

P 19.069.20

Az év folyamán törlés — — — — — P 610.50

P 18.458.70

1940. évi papi nyugdíjjárulék előírás — — — — — P 45.583.19

Késedelmi kamatok — — — — — P 912.27

P 64.954.16

Befizetett járulékok 1940. évben — — — — — P 46.402.34

Túlfizetés 1941. évre — — — — — P 470.81

Túlfizetés 1940. évre — — — — — P 67.52 P 403.29 P 45.999.05

Hátralékos papi nyugdíjjárulék 1940. XII. 31-én — — — — — P 18.955.11

Pécs, 1940.

Kereszty Ferenc s. k.
h. igazgató

Ezt a számadást átvizsgáltuk

A N Y U G D Í J -

Pécs, 1941.

dr. Gebauer Miklós
h. elnök, biz. tag.

Czernohorszky József
biz. tag.

Blandl György
biz. tag.

dr. Gasparich György
biz. tag.

NYUGDÍJINTÉZET ALAP

BEVÉTEL

[illegible]

Ingatlanok:

Scitovszky-tér 21. sz. ház értéke — — — — — P 70.000.—

Értékpapírok:

Budapesti Hangya Szöv. ü. r. n. é. — — — — —	P	1.000.—
1 db Pécsmegyei Takarékpénztár Rt. részv. n. é. —	P	100.—
10 db. Dunántúl Egyetemi Nyomda Rt. részv. n. é. — — —	P	200.—

december 31.

és rendben levőnek találtuk:

B I Z O T T S A G.

február 11.

Kiss Lajos s. k.

apát, kanonok, püspöki biztos.

dr. v. Horváth Lajos dr. Piliván Mihály dr. Gergye Győző Petrovich Ede Szentcs Károly

PÉCSEGYHÁZMEGYEI PAPI BETEGSEGÉLYZŐ ALAP

KIADÁS

BEVÉTEL

	Pengő	f		Pengő	f
Kifizetett segélyek.			1939. évi maradvány — — —	1.186	30
1. Varga Nándor — — — —	50	—	1940. évben befizetett díjak —	2.156	25
2. Albert József — — — —	245	—	Az Alapítványi Hivatal adománya	213	34
3. Bátai István — — — —	225	—	Kölcsönvisszafizetés:		
4. Gyimesi László — — — —	350	—	Dréher Arnold — — — —	180	—
5. Dr. Vesztergombi János — — — —	117	—	Kamatok — — — —	24	11
6. Fényi Sándor — — — —	253	—			
7. Szigethy Béla — — — —	200	—			
8. Hegedüs Jenő — — — —	250	—			
9. Dubnický László — — — —	250	—			
10. Nagy Sándor — — — —	120	—			
11. Feuerbach Péter — — — —	350	—			
12. Riedlinger Dezső — — — —	200	—			
13. Petrovich Ede — — — —	100	—			
14. Sudár Dezső — — — —	200	—			
15. Scheich János — — — —	350	—			
16. Varga Pál — — — —	100	—			
Kölcsön.					
17. Dréher Arnold — — — —	400	—			
Kiadás összesen	3.760	—	Bevétel összesen	3.760	—

Pécs, 1940. december 31-én.

Kereszty Ferenc s. k.
h. igazgató.

Kiss Lajos s. k.
apát, kanonok, püspöki biztos.

1940.

I.

61

1940

Cura apostolica, quae quovis temporis momento pro bono animarum pretioso Verbi incarnati sanguine redemptarum mihi incumbit, summopere hisce praesertim temporibus turbulentissimis urget nos, ut novo incipiente anno vocibus paternis Vos — Fratres Dilectissimi — adhortemur, in memoriam revocantes verba Apostoli: „Videte . . . quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, . . . quoniam dies mali sunt“. (Eph. 5, 16.) Recogitantes igitur bona, quae anno praeterito benignitate Dei amantissimi accepimus et simul considerantes ea, quae in futuro percipienda speramus, quis non sentiat, quoniam „adhaerere Deo bonum est“ (Ps. 72, 28.) sive gratias illi agendo, sive misericordiam eius ulteriorem deprecando?

Vota Prae-
sulis in
exordio novi
anni.

Cum regna et nationes bello immani devastatae sub miseriis inefabilibus ingemiscunt, principes tenebrarum convenire videntur adversus Dominum et adversus Christum eius, ut sponsam eius castam et monilibus ornatam animo detestabili destruant et perdant. Nos autem periculis innumeris circumfusi, Dei gratia illaesi atque immunes remansimus usque adhuc, cum speciali benevolentia divina haud digni fuisset et opus regni Dei aedificandi ac promovendi absque ulla perturbatione exsequi potuimus. Quid ergo retribuamus Domino pro omnibus, quae retribuit nobis, „aut quid dignum poterit esse beneficiis eius?“ (Tob. 12, 2.)

Nihil sane nobis reliquum est, nisi ut gratissimo animo oremus pro invicem, „pro omnibus qui in sublimitate sunt“, pro Eo praeprimis, qui vices Christi gerit in terris pacis generis humani summis viribus operam navans, pro nostra praedilecta patria, ut ipse clementissimus Auctor pacis abbreviare nobis dignetur dies tentationum et nos „quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate“. (I. Tim. 2, 2.) Quodsi vero probatio nostrae fidei in igne efficietur, idem ipse Deus omnis gratiae, qui vocavit nos in aeternam suam gloriam, modicum passuros perficiat, confirmet, solidetque. (I. Petr. 5, 10.)

Quibus in cogitatis defixi intimo ex animo universis, qui novo ineunte anno nobis sensus filialis amoris ac devotionis protulistis, gratias rependentes, omnia Vobis faustissima saluberrimaque a coelestium donorum Largitore adprecamur.

62

1940

Ordinatio.

Die 26. Novembris a. 1939. Dominica 26. et ultima post Pentecosten ad S. Subdiaconatus Ordinem Deo adiuvante promovimus *Marinum Blazsev, Joannem Hammer, Emericum Kaszás, Martinum Kresz, Jacobum Müller, Josephum Regert, Carolum Stephanum Tuman et Fr. Ignatium Borsós, Fr. Achatium Bolyós, Fr. Eugenium Csellár, Fr. Franciscum Vezér* Ord. S. Pauli I. Erem.

Ad ordines minores Exorcistatus et Acolytatus promoti sunt: *Josephus Inhof, Franciscus Kaufman, Josephus Rumszauer, Josephus Kovács, Joannes Buszlauer, Emericus Csányi, Georgius Ferkov, Josephus Megyesi et Fr. Emericus Bodó* Ord. S. Pauli I. Erem.

Ad ordines minores Ostiariatus et Lectoratus promoti sunt: *Bernardus Zoltán Soós, Stephanus Dörnyei, Joannes Julius Horváth, Ladislaus Szalay, Gabriel Angyal, Josephus Mislai, Joannes Ritter, Franciscus Stanitz, Stephanus Stiasny, Jacobus Stumpf, Josephus Telkes et Fr. Nicolaus Homonnay, Fr. Lucas Röhri, Fr. Marianus Tatay* Ord. S. Pauli I. Erem.

Die vero 24. Decembris a. 1939. Dominica IV. Adventus et Vigilia Nativitatis Domini ad primam Tonsuram promoti sunt: *Zoltán Dobó, Josephus Isgum, Emericus Mim, Michael Piliván, Adamus Scheich, Matthias Balatoni, Stephanus Czukor, Petrus Krug, Joannes Mott, Joannes Pleizler, Matthias Ribli, Henricus Rudasi et Fr. Thaddaeus Bihar, Fr. Ambrosius Lánzos* Ord. S. Pauli I. Erem.

Ad officum Exorcistarum et Acolytorum promotus est *Bernardus Zoltán Soós.*

Ad S. Diaconatus Ordinem promoti sunt: *Fr. Achatius Bolyós, Fr. Ignatius Borsós, Fr. Eugenius Csellár et Fr. Franciscus Vezér* Ord. S. Pauli I. Erem.

63

1940

Disciplina
ieiunii et
abstinentiae
pro a. 1940.

Quod ad disciplinam ieiunii et abstinentiae attinet, tenore facultatis a S. Congregatione Concilii sub nro 2575/1937. ddto 26. Maii. a 1937. ad quinquennium prolongatae, pro anno currenti easdem volumus vigere ordinationes, quae in litteris circularibus a. 1926. sub nro 125/1926. promulgatae erant. Dictae ordinationes Dominica Quinquagesima ex ambone ab animarum pastoribus lingua vernacula praelegendae sunt.

64

1940

Vigore facultatis a S. Sede Apostolica die 13. Januarii a. 1938. sub nro 226/38. ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis a Dominica I. Quadragesimae usque ad festum SS. Trinitatis inclusive extendimus. In iis autem paroeciis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaeque huiusmodi piae conciones pro populo fideli habeantur, aut sacrorum curionum quoquo modo desit copia, aliave suppetat rationabilis causa, adimplementum praecepti paschalis quocunque anni tempore permittimus.

Tempus
communione
paschalis
prolongatur.

65

1940

Ad propositum commissionis rebus pensionis instituendis praefectae, accedente Capitulo nostro Cathedrali, de rudedonatione sacerdotum inde a 1. Januarii 1940. quae sequuntur disposita sunt:

Pensio.

1. Inter sacerdotes pensionatos ordinarios susceptus est *Joannes Polgár* em. inspector schol. distr., parochus Kocsolaensis.

2. Pensione extraordinaria — dum inter rudedonatos ordinarios suscipi poterit — provisos est *Árpádus Pelz* v-a-diaconus em., parochus Hosszuhetényensis.

66

1940

Dre Josepho Kéthelyi v-a-diacono erga preces proprias relevato ab officio inspectoris schol. distr. Mohácsensis novus inspector scholarum eiusdem districtus nominatus est *Joannes Tihanyi* camer. S. S. hon. parochus Mohácsensis in civ. int. *Colomannus Vaszary* administrator in Diósberény erga preces proprias relevatus est a servitio dioecesano.

Personalia.

Novi parochi nominati et investiti sunt: *Casparus Fröschl* administrator Baranyaszentgyörgyensis ibidem, *Ottocarus Curilović* parochus Beremendensis in Mecsekjánosi, *Leopoldus Tandlmayer* cooperator Nagynyárádensis in Ibafa, *Julius Halász* cooperator Dunaföldvárens in Garé. Administratores ad interim nominati sunt: *Julius Regős* cooperator Kocsolaensis ibidem, *Ladislaus Darabos* cooperator Mohácsensis in Beremend, *Ernestus Baranyai* vicarius Hosszuhetényensis ibidem, *Tiburtius Bujdosó* administrator Ibafaensis in Diósberény. *Adamus Hoffmann* administrator Mecsekjánosiensis missus est subsidiarius ad Kakasd, *Desiderius Angyal* administrator Garéensis vero cooperator ad Kővágószőlős.

Cooperatores translati sunt: *Adamus Békés* e Kakasd ad Nagynyárád, *Ludovicus Biró* e Beremend ad Egerág, *Stephanus Deák* ex Egerág

ad Mohács civ. int., *Josephus Gyenis* e Gyulaj ad Pincehely, *dr. Paulus Légár* e Pincehely ad Mohács civ. int., *Ladislaus Szigethy* e Mohács civ. int. ad Dunaföldvár civ. int., *Josephus Horváth* e Koppányszántó ad Regöly, *Stephanus Vida* e Regöly ad Bába.

67

1940

Concursus
pro parochiis
Kocsola et
Hosszú-
hetény.

Beneficia parochialia *Kocsola* et *Hosszúhetény*, unum liberae meae collationi alterum patronatui meo episcopali obnoxia, per rudedonationem priorum pastorum vacantia redditu, concursui publico usque ad 15. Februarii a. c. duraturo praesentibus exponuntur. Sacerdotes dioecesani dicta beneficia assequi cupientes — dummodo in examine synodali ceteroquin sint approbati — velint suos recursus intra praefatum terminum mihi prosternere.

68

1940

Az alapított
szentmisék
összevonása.

Az elértéktelenedett alapítványi tőkével bíró alapított szentmisék összevonása ügyében a Statuta Synodalia 466. §-ának megfelelően a 3684/1936. körl. számú rendelkezés hatályát a római Szentszéktől 1938. november 25-én nyert felhatalmazásom alapján jelen soraimmal az 1940. esztendőre is kiterjesztem.

69

1940

Gyümölcs-
oltó Boldog-
asszony ün-
nepe.

Félreértések elkerülése céljából felhívom a plébániavezetők figyelmét arra, hogy a folyó évben egyes naptárak *tévesen és helytelenül* Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepét április 1-én *piros betűs ünnepként* közlik. Sőt akadnak olyan naptárak is, amelyek ezt az ünnepet április 2. napjára teszik. Mint-hogy az említett ünnep az idén husvét hétfőre esnek, annak liturgikus ünneplése a rubrikák szerint áttétetik a fehérvasárnapot követő hétfőre, de semmi esetre sem tétetik át a külső ünneplés (externa solemnitatis) tehát április 1-én semmiféle külső ünnep, vagy iskolai szünet nem lesz.

70

1940

A szekták
működésé-
nek betiltása.

Közérdekű jellegére való tekintettel egész terjedelmében közlöm a m. kir. belügyminiszter úr 363.500/1939. VII. a. számú rendeletét a különböző szekták működésének betiltásáról.

„A vallás szabad gyakorlatáról szóló 1895. évi XLIII. t. c.-ben foglaltak értelmében csak olyan hit vagy vallás külsőképen való kifejezése és gyakorlása szabad, amely az ország törvényeit, a közrendet, más bevett vagy

törvényesen elismert vallásfelekezetet, valamint a közerkölcsiség kívánalmait nem sérti. Vallási hite, vagy egyházi szabályai tehát senkit nem menthetnek fel törvényen alapuló bármely kötelesség teljesítése alól.

Az utóbbi évek tapasztalatai szerint az országban szaporodó különböző szekták tanaikkal és működésükkel túllépték a hitélet törvényben megszabott kereteit. Gyülekezéseiken, összejöveteleiken nemcsak vallási, hanem politikai és társadalmi tanokkal is foglalkoznak.

Egyes szekták, mint a nazarénusok, adventisták, hetednapos adventisták, szombatosok, Jehova Isten tanúi (gyűjtőnév alatt millenisták), Isten-gyülekezet, őskeresztények és pünkösdisták olyan antimilitarista tanokat hirdetnek, amelyek az 1921. III. t. c. 6. §-ával és az 1939. II. törvénycikk rendelkezéseivel ellentétben az állampolgárokat a honvédelmi, a legszentebb állampolgári kötelességük teljesítésétől eltéríteni törekszenek.

Hitelveik és szervezeti szabályaik egyes részükben törvényes jogszabályokat sértenek; a magántulajdon elvének elvetésével veszélyeztetik az állam és társadalom törvényes rendjét, a katonai szolgálati kötelezettség és az erre vonatkozó parancsok megtagadásával a katonaság intézményét, a történelmi egyházak hitelveinek és vezetőinek támadásával a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetek békés együttműködését, hitelvi felfogását s híveinek vallásos érzületét, ezekkel együtt közvetlenül vagy közvetve a közrendet és a közbiztonságot.

Ezért a felsorolt szekták működését honvédelem- és államellenes tevékenységük miatt a vallás- és közoktatásügyi és az igazságügyminiszter urakkal egyetértve *azonnali hatállyal betiltom*.

Ennek a rendelkezésemnek következtében a szóbanforgó szekták részére az ország területén esetleg megadott eddigi gyülekezési engedélyek azonnal hatályukat veszítik.

Felhívom Címedet, hogy a felsorolt szekták működését jelen rendelet egyidejű közlése mellett az elsőfokú rendőrhatóságok útján haladéktalanul szüntesse meg s utasítsa az alárendelt rendőrhatóságokat, hogy amennyiben a felsorolt szekták működésüket a tilalom ellenére is folytatnák, ellenük és tagjaik ellen az 1930. XVII. t. c. 2., 4., 6. és 7. §-aiban, valamint az 1939. II. t. c. 196. és 197. §-aiban foglalt rendelkezések alapján járjanak el.

Ha a szekták vezetősége vagy más tagjainak kitiltása, rendőrhatósági felügyelete, vagy őrizet alá helyezése (internálása) lenne szükséges, az illetékes rendőrhatóságok a 8.130/1939. M. E. és a 760/1939. B. M. számú rendeletek szerint járjanak el.

A rendőrhatóságok a többi szekták működését a vonatkozó rendeletek szellemében a jövőben is tartsák szigorú megfigyelés alatt.

Ha a megfigyelés során azt tapasztalnák, hogy valamelyik még be nem tiltott szekta működése a közölt szempontok alapján kifogás alá esik, tegyenek kellően indokolt javaslatot. Budapest, 1939. évi december hó 2-án. *Dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc* s. k. m. kir. belügyminiszter.”

71

1940

Anyakönyvi
adatok keres-
tetnek.

Hozzá tartozók személyi igazolásra a következő anyakönyvi adatokat keresik.

Vincze Lajos keresztlevelét, aki 1857-ben valószínűleg Tolna megyében született. Atyja : V. György.

Borovszky Ernőnek, aki 1822-ben Tolnán született és Balics Annának, aki 1841-ben Dunaföldváron született, esketési anyakönyvi kivonatát.

72

1940

Irodalmi
művek aján-
lása.

P. Bangha Béla S. J. *Világnézeti válaszok* című igen korszerű könyvét, mint az A. C. világi apostolképző munkájához kitűnő segédkönyvet (ára 3 P) és a most megjelent *Világhódító kereszténység* című nagy munkáját melegen ajánlom a tiszt. papság és hívek figyelmébe. Az utóbbi könyv ára 6 P. Megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében.

Dr. Merényi Ferenc karkáplán értékes történelmi munkát írt egyház-megyénknek a törökdúlás utáni állapotáról, melynek címe: *Domsics Mátyás egyházlátogatása* (Can. visitatio) *Baranyában 1729-ben*. 3 P-s áron kapható a szerzőnél.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 8. Januarii a. 1940.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

1940.

II.

271

Tisztelendő Testvérek! Kedves Híveim!

1940

Ki nem mondhatom, milyen érzés vesz erőt rajtam, mikor az emberi-^{Bőjtí szöveg.}ség mai sorsára gondolok. Hová jutott az ember?! Ha valaki letér a hit útjáról, olyan útvesztőkbe kerül, honnan visszatérni már igen-igen nehéz, mert csak megszégyenülve jöhet újra azok közé, kiket elhagyott. Ehhez pedig nagy lelkierő, nagy alázatosság kell. Ezért a legtöbb megtévedt ember megfullad szégyenében és teljesen elmerül a pizsokban, nem ritkán a becselenségben. Ha valaki letér a hit útjáról, kell, hogy szembe forduljon min-
dennel, ami a hithez tartozik és amit a hívő szentnek tart. — A múlt századnak nagyon sok tudósa letért a hit útjáról. Bölcselők, természettudósok és ezek nyomában nagyszerű írók egyre-másra új meg új bölcséleti rendszerekkel álltak elő. Jutott belőlük a mi századunknak is. Mivel az írás mesterségéhez nagyon értettek, egyikre-másikra úgy tekintettek fel a minden divatos újdonságért könnyen hevülő emberek, mint valami prófétára, annál is inkább, mert tanításuk kedvezett laza erkölcsi felfogásuknak és hízelt romlott természetüknek. Könyveiket mohón olvasták, zsúfolásig megtelt termekben hallgatták előadásait; színházakban bemutatott színműveikből szívták magukba szellemüket, tudományos akadémiák tagjaivá lettek. Nem csoda, hogy elbizakodottakká lettek, mérhetetlen gőgjükben gúny és nevetség tárgyává tették a népek hitét, Istenről, halhatatlan lélekről alkotott fogalmát. Mikor ezekre gondoltam, önkéntelenül eszembe jutott, amit még gyermekkoromban a kis-iskolában tanultam: „*Jertek építsünk magunknak várost — mondották Noé megsokasodott maradékai — és oly toronyt, amelynek teteje az eget érje, hogy híressé tegyük nevünket, mielőtt elszélednénk minden földre.*“ (Móz. I. 11.) Ezek, a mi korunk nagy tudósai, már szinte égig érő toronyból hallatják világmegváltó elméleteiket, tanaikat. Egyik okosabb, mint a másik és most mégis odáig jutottunk, hogy a világ szekere kátyuba jutott és az emberiség alig tud már magán segíteni, mindig mélyebbre süllyed.

Ha a mi népünk K. H. ! még nem is tántorodott meg hitében, ne gondoljuk, hogy nem kerülhetünk a lejtőre, miért is szent Pál szavaival szólva óva intelek benneteket: „*Vigyázzatok, legyetek állhatatosak a hitben, cselekedjetek férfiasan és legyetek erősek !*“ (I. Kor. 16, 13.)

I.

Vigyázzatok ! Mire, mikor és hol ? Haszontalan vagy nem nagy jelentőségű dolgokkal nem igen sokat törődünk. Ha fontos, életbevágó dolgokról van szó, akkor már nagyon vigyázunk. Vigyázunk levélírásnál is, hogy mindent úgy írjunk meg, amint elgondoltuk ; de mennyivel nagyobb körültekintéssel készül egy-egy végrendelet, nehogy esetleg érvénytelen legyen és az örökösöknek szinte végnélküli, vagyonokat emésztő peres eljárásokra adjon alkalmat. Vigyázunk és öröködünk vagyonunk felett, éjjelre gondosan elzárunk mindent, hogy a tolvaj könnyen hozzá ne férjen az elemelhető dolgokhoz, vagyonunkban meg ne károsíthasson. Minden okos ember így cselekszik. Községekben éjjeli őrök vigyáznak, városokban rendőrök teljesítik ugyanazt a szolgálatot. Harctereken előőrsök vigyáznak, hogy az ellenség meglepetésszerűen ne támadhasson. Nem természetes-e, hogy ugyanilyen éberséggel kell vigyáznunk a lelki kincsekre is, milyen szent hitünk és minden, ami hozzája tartozik. Ebben a mi Anyaszentegyházunk jár elől a legszebb példával. Utolérhetetlen gondossággal öröködik az Anyaszentegyház a „*Depositum fidei*“ fölött, azaz a hitigazságok összesége fölött, melyeket magától az Úr Jézus Krisztustól és az apostoloiktól vett át megőrzés és közlés végett, hogy azokat hamisítatlanul és csorbítatlanul tovább adja nemzedékről-nemzedékre. Az Anyaszentegyház vigyáz. Ha valamely, a hittel ellenkező tanítás a világ bármelyik részén felüti fejét, rögtön felfigyel, óvatosságra inti híveit és küzd ellene. Ilyen értelemben kell vennünk szent Pál szavait: „*Vigyázzatok!*“ A hit erényére, melyet mint Isten drága ajándékát lelkünkben hordunk, magunknak kell vigyáznunk. Más figyelmeztethet, buzdíthat, inthet hitünk ápolására, védelmére ; a hit erényének gondozása erősítése, tökéletesítése mégis csak a mi dolgunk.

Bárhon találkozunk is hitünk elleneivel vagy hitünkkel ellenkező tanításaikkal, legyünk készenlétben, éberek. Maga a nép nem volt kitéve annyira kísértésnek, mert nem látogathatta a színházakat, ahol Istentől elrugaszkodott modern félistenek hit- és erkölcsgyalázó színdarabjainak tapsol a közönség. A nép hitét nem veszélyeztették az egyetemi katedrákon elhangzott istentelen előadások, álpróféták könyvei és az Anatole France-ok regényei, de annál több pusztítást vittek véghez azoknak lelkében, akik ezekhez hozzájutottak. Ezeken át szivárog a hitetlenség szelleme észrevétlenül a lé-

lekbe. De azért ne gondolja senki, hogy ebből a méregből nem jut a nép lelkének is. A méreg megtalálja útját a nép lelkéhez is. Tapasztaltuk, hogy miképen rontotta meg a nép soraiban is a lelkeket az a szellem, amely már a világháború előtt is a falut kereste és a népet odadobta volna például a kommunistáknak, ha sikerült volna.

Csunya dolog az árvíz. Mikor a tengerek víz már nem fér el a folyó vagy csatorna medrében és zajló hullámai áttörnek a gáton, elöntenek mindent, szemetet, piszkot hordva hátukon. Jaj a folyó menti falvaknak és városoknak, mert a rohanó ár nem áll meg, alámosza a házakat, magával sodor fát, ólakat, aprójószágot, mindent, amit útjában talál. De jaj volna szegény országunknak, árva nemzetünknek is, ha ilyen, árvízhez hasonló, istentelen áradat zúdulna ránk. Ezért vigyázzunk, K. H.! legyünk állhatatosak a hitben! Nagy, bensőséges áhítattal imádkozzuk el vasárnaponkint a hit, remény és szeretet erényeinek felindítását közösen a templomban!

II.

Ne legyünk hasonlóak azokhoz, akik minduntalan másfelé kalandoznak a hit dolgában is. Ha az emberiségről általában kellene nyilatkozni, ezt mondanám, hogy igen-igen állhatatlan a hitben. Hit nélkül azonban meglenni nem tud. Ezért, ha valami nincs kedvére, vagy valami kis áldozatot kellene hozni hitéért, egyszerűen otthagyja eddigi meggyőződését és másfelé fordul. Iskolázott és egyszerű nép egyképpen! Műveltebb körökben világszerte bizonyos vallási divatok lettek uralkodókká. Spiritizmus, teozófia, neobuddhizmus, okkultizmus, az „Új gondolat“, a Védák hívei a magasabb társadalmi osztályokból, az adventisták, methódisták, az Üdvhadsereg, a Jehova tanúi, a millenisták és mormonok a nép köréből szedik híveiket. Napjainkban pedig az új pogányság a divat. Az igaz vallás és a hit nem változhatik, amint az Isten sem változik. Ha egyszer szól, szava mindörökké igaz, való. „Nem ember az Isten, hogy hazudjon; nem ember fia, hogy változzék.“ (Num. 23, 19.)

Mivel ilyen körülmények között senki sem érezheti magát teljes biztonságban, állhatatosságra kell törekednünk. „*A kereszténynél nem a kezdetet nézzük — írja szent Jeromos, — hanem a véget és az állhatatosságot. Pál rosszul kezdette, de jól végezte. Júdás dicséretesen kezdette, de árulással és kárhoyattal végezte.*“ (Hier. C. Jov.) Mi lett volna a kereszténységből, ha hívei nem lettek volna állhatatosak? Nem mondom, hogy a háromszáz évig tartó római keresztény-üldözés alatt nem akadtak Júdások és ingadozó keresztények, de ezek számba sem jöhetnek a hitvallók és vértanúk milliói mellett. Az isteni gondviselés ezeknek a hithősöknek állhatatosságán keresztül mentette át a kereszténysé-

get a mi korunkra és ugyancsak keresztény hithősök és vértanúk érdemei szerzik meg az Isten oltalmát és erejét, hogy mi is győztesen kerüljünk ki a kísértések szörnyű viharából.

A nagy francia forradalom alatt de Monchy marsallt feleségével együtt börtönbe vetették, majd utána a vésztörvényszék elé hurcolták. „A vésztörvényszék elé kell mennünk, — tudatta feleségével, — Isten akarata, imádjuk szent akarátát.“ Mikor a verpadra vitték, valaki felkiáltott hozzá : „Bátorság!“ „15 éves koromban — válaszolta vissza a hős katona — harcbaszálltam királyomért, most 80 éves koromban verpadon halok meg az Istenért.“ Ne felejtsük el K. H.! hogy az Anyaszentegyház nem fogy ki a hithősökből, mire ragyogó példa a nemrégien véget ért spanyol polgárháborúban vértanuságot szenvedett hithősök serege. Gondoltunk-e arra, hogy a világesemények örült kavargásában mindenre fel kell készülnünk, készen kell állnunk? Érzünk-e magunkban elég erőt hitünk bátor megvallására és védelmezésére? Van-e reményünk arra, hogy az a nagy fellángolás, amely az eucharisztikus év felelhetetlen ünnepnapjai alatt annyi sok százezer lelket hevített, nem veszít erejéből? Állhatatosak leszünk-e mindvégig? *„Hiába cselekszi valaki a jót, ha életének befejezése előtt felhagy vele, — írja Nagy szent Gergely pápa, — mert hasztalan fut, aki előbb hagyja abba a futást, mintsem a célhoz ért volna.“* Ne feledkezzünk meg az állhatatosság kegyelméért imádkozni!

III.

A kislelkűségnek tehát nincsen helye, ha szent Pál szavai szerint férfiasan cselekszünk. Férfias cselekedetekre van szükség, vagy inkább oly erős hitre, amely férfias cselekedetekben nyilvánul. Férfias cselekedeteknek tartom azoknak tetteit, akik vallásos meggyőződésüknek megfelelően cselekszenek. Ha érzi, hogy itt vagy ott ki kell állni, színt kell vallani, közbe kell lépni vagy tiltakozni, nem azt nézik előbb, mit csinál, mit szól a szomszédjuk, hanem kiállanak, nyilatkoznak, cselekesznek. A napokban szó esett a felekezeti iskolák betiltásáról. Az újságokban lehetett erről olvasni. Nem tartunk ugyan még ott, hála Istennek, és a közleményeknek állítólag nem volt semmi komoly alapjuk; de ha ilyenféle gondolatokat vetnének fel, tudatára ébrednénk-e, hogy itt a férfias cselekvés ideje?! Nem volnának-e, akik azt mondanák akkor is: ez a papok dolga. Ez K. H.! nem a papok, hanem az Actio Catholica dolga, ennek pedig katolikus férfiak és nők mindnyájan tagjai vagyunk. A hit- és erkölcsi élet minden terén férfias nyíltsággal kell helytállnunk. Ha a szükség úgy kívánja, minden katolikus keresztény köteles hitét mások előtt megvédeni, nemcsak, hogy hitsorsosainak jópéldát adjon és őket erősítse, hanem azért is, hogy a hitetlenek túlkapásait kellő korlátok közé szorítsa. (XIII. Leo: Sapientiae christ.) Mikor Istenben boldogult

XIII. Leo pápa ezt az intelmet adta a világ katolikusainak, még szó sem volt az Actio Catholica-ról. A közállapotok fokozatos romlása bírta rá XI. Pius pápát a világi hívek apostolkodásának megszervezésére. Nem más ez, mint amiről szent Pál a tesszalónikai hívekhez írt: *„Ezért imádkozunk is mindig értetek, hogy Istenünk méltóknak találjon titeket a meghívására, adjon bevégzést a jóra irányuló minden készségnek és a hit erőteljes munkájának, hogy Urunknak Jézus Krisztusnak neve megdicsőíttessék bennetek és ti is Őbenne.“* (II. Tessz. 1, 11.)

Rómában szent Péter sírja körül négy kőszobor van: András, Longinus, Ilona és Veronika. Gyönyörű példázat, mondja róluk Faulhaber bíbor-nok. Szent András, szent Longinus, szent Ilona és szent Veronika: a férfi-világ és női világ, világiak és papság, az apostoli Credo apostolőrei. Így áll-junk őrt mi is mindnyájan, ki-ki a maga helyén, meg ne tévesszenek a báránybőrbe bujtatott farkasok; világosítsuk fel a hiszékenyeket, erősítsük az ingadozókat, térítsük vissza a megtévedteket. *„Az Isten szeretete nem maradhat bennünk tétlen; ha megvan bennünk, nagyokat művel; ha nem munkálkodik, nem is szeretet.“* (Nagy szent Gergely). Lehetséges az, hogy ha valakit igazán át-hat az Isten szeretete, az Isten ügyeivel ne törődjék, érzéketlenül magába zárkozva másokra hagyná az igaz ügynek védelmét?

Nem érint-e minket is annak a keleti pogány bölcsnek kemény ítélete, aki folyó partján ülve, annak medréből vizes kavicsot emelt ki, széttörte és odamutatta tanítványainak: *„Lássátok — mondotta — a kő belül teljesen száraz. Így van ez az európai emberekkel is. Hosszú évszázadokon át a ke-resztény szellem hullámaiban fürödtek, megmerültek annak áldásaiban, mint ez a kő a folyó vizében, de a kereszténység szelleme nem hatotta át őket. Olyanok belül, mint ez a kő. Nem a kereszténységben van a hiba, hanem az emberekben. Nem csodálom, hogy a mi embereink a kereszténységről udni sem akarnak, Krisztust nem értik.“* Szörnyű vád! Köszönhetjük ezt an-nak a léhaságnak, nemtörődömségnek, amely számtalan léleknek a veszte. Itt élnek az Isten országában, Krisztus evangéliumának legtisztább fényében s behunyják szemüket; a keresztény tökéletességnek ormain a szentek sere-gei vonulnak el előttük s ők a ködülte völgyekben botorkálnak; millió meg millió ember telepszik az angyali Kenyér asztalához s ők penészes morzsákon tengődnek, eleped lelkük a szomjúságtól és nem találnak oda az élő vizek forrásához. Ó, hol marad a férfias elhatározás, a bátor, elszánt lépés, hogy elinduljunk az üdvösség útján? Aki erre az útra rátért, azt nem kell többé serkenteni a jóra, mert *„olyan, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, mely gyümölcsét idejében meghozza“* (Zsolt. 1. 3.)

* * *

A mondottak után talán szükségtelen külön is felhívnom a szülők, ta-nárok, tanítók és nevelőintézetek vezetőinek figyelmét arra, hogy kettőzött

éberséggel vigyázzanak gyermekeikre, tanítványaikra, növendékeikre ; főleg, hogy nem jutnak-e rossz olvasmányokhoz, könyvekhez, lelküket mételyező regényekhez, és hogy kikkel barátkoznak. Azon legyünk, hogy a hitben megerősödjenek és a hitellenes kísértésekkel szemben kellőleg felvértezve kerüljenek ki az életbe. Saját vallásos életünk és példaadásunk lesz nekik legerősebb támaszuk. Ha látják, hogy nem vagyunk ingadozó nádszálak, gerinctelen puhányok, hanem hajlíthatatlan erős tölgyek, mindvégig hűséges követői Krisztusnak, igazi keresztény jellemek, tisztelettel tekintenek fel reánk és maguk is felbuzdulnak a jóra.

Evangelista szent János élete vége felé állandóan hangoztatta tanítványai előtt: „Fiacskáim, szeressétek egymást!” A tanítványok utóbb már furcsállották az ismétlődő intelmet és megkérdezték, miért ezt mondja mindig. Szent János azt felelte: „Mert ez az Úr parancsa és mert ez egymagában is elég.” (Szt. Jerom.) Én pedig újra meg újra intelek arra benneteket K. H.: hit nélkül senki sem üdvözülhet; a hit pedig jócselekedetek nélkül halott. Ezért a hitre vigyázzatok, legyetek állhatatosak és cselekedjeteK férfiasan. Amen.

Jelen körlevél a nagybőjt első vasárnapján a szószékről felolvasandó a híveknek.

Pécs, 1940. február 2-án.

† **FERENC** s. k.
püspök.

1940.

III.

577

1940

Proximo tempore vernali Deo adiuvante Visitationem Canonicam in districtibus Gödrensi et Szekszárdensi instituemus sacramentumque S. Confirmationis distribuemus ordine sequenti:

Ordo visitationis Canonicae et S. Confirmationis.

Die 1. Maii in Mánfa	Die 26. Maii in Szekszárd civ. ext.
„ 2. „ „ Magyarszék	„ 27. „ „ Szekszárd civ. int.
„ 3. „ „ Magyarhertelend	„ 28. „ „ Őcsény
„ 4. „ „ Sásd	„ 29. „ „ Decs
„ 5. „ „ Vásárosdombó	„ 30. „ „ Várdomb
„ 6. „ „ Gödre	„ 31. „ „ Bátaszék
„ 7. „ „ Baranyaszentgyörgy	„ 1. Junii „ Bába
„ 8. „ „ Felsőmindszent	„ 9. „ „ Komló
„ 18. „ „ Hetvehely	„ 10. „ „ Mecsekjánosi
„ 19. „ „ Abaliget	

Die vero 12. Maii, quae est Dominica Pentecostes, fideles parochiarum Quinque-Ecclesiensium hora 8-a mane in Ecclesia Cathedrali confirmabimus.

578

1940

Canon 131. Codicis iuris Canonici necnon statutis Synodi dioecesis conformiter pro anno currenti sequentes theses a ven. Clero dioecisano elaborandas, idest in coronis discutiendas proponimus:

Theses pro coronis.

pro corona vernali ex iure canonico:

„A javadalmazások jogai és kötelességei az egyetemes és a pécsi egyházmegyei partikuláris jog szerint.“

pro corona autumnali e theologia pastorali:

„A polgári házasságban élők lelkipásztori kezelése, különösen halálveszelelem esetén.“

579

1940

Mult évi őszi
koronai téte-
lek bírálata.

A mult évi őszi koronai tételek bírálátát a tételek kidolgozóival már külön közöltem. De szükségesnek látom, hogy a bírálat általánosságot érdeklő részét ezúton hozzam nyilvánosságra.

Thesim scriptotenus elaborarunt 22. Inter quos 9 sequuntur opinionem unius alteriusque theologi, secundum quem amor est perfectus, quoties motivum amandi Deum est a Deo indistinctum: proinde etiamsi Deus ametur ut summum bonum *nostrum*, seu propter bonitatem *respectivam*, amor erit perfectus. Quam opinionem theologi plurimi non admittunt, neque professores Seminarii Nostri unquam defendebant. Si quis illam non totaliter improbabilem dicat, simul tamen incertam fateatur necesse est, cum sit contra communem Ecclesiae sensum, prout hic ex omnibus Catechismi clare elucet. Ceteroquin quidquid sit de probabilitate supradictae sententiae, eam in praxi adhibere nullatenus permissum est. Nam probabilitate uti tunc solum permittitur, si quando de liceitate alicuius actus, non vero de effectu certe obtinendo agitur. Igitur formula Catechismi de contritione perfecta omnino et unice retinenda est, eaque sola docenda in catechesibus et praedicationibus, ne secus periclitetur salus aeterna hominum illorum, qui in extremis constituti et confiteri non amplius valentes eliciunt contritionem perfectam, prout haec ipsis in catechesi aut praedicatione exposita erat.

Ezen bírálat a legközelebbi koronán felolvasandó, megtárgyalandó és gyakorlatban követendő.

580

1940

A Kormányzó
Ur megválasztásának
20. évfordulója.

Folyó évi március 1-én csendes imádsággal és halk, de annál bensőségesebb megemlékezéssel ünnepli a megnagyobbodott Magyarország annak a nagyszabású történelmi munkának 20. évfordulóját, amely Főméltóságú Kormányzó Urunk fenkölt személyéhez fűződik. Akik a lefolyt két évtizedet átéltük, nagyon jól tudjuk, milyen nagy hálaival tartozunk az isteni Gondviselésnek azért, hogy ezekben a nehéz időkben Őt állította megcsontított Hazánk élére.

Jelen soraimmal tehát elrendelem, hogy az évforduló napján egyházmegyém minden templomában ünnepélyes hálaadó szentmise tartassék Te Deummal, melyre a helyi hatóságok is meghívandók.

581

1940

A plébániai
leltárak elkészítése.

A Statuta Syn. 385—387. §-ai értelmében a folyó évben esedékes lesz az új plébániai leltárak elkészítése. Minden plébániavezető gondosan tanulmányozza át a zsinati törvénykönyv fent jelzett rendelkezéseit és azok-

nak megfelelően legkésőbb folyó évi május hó 31-ig készítse el a leltárakat, hogy a kerületi esperes a templomszámadás felülvizsgálása alkalmával azokat is felülvizsgálhassa. A kerületi esperesek a felülvizsgált leltárak két bekötetlen példányát magukkal viszik s azok egyikét az esperesi levéltárba helyezik, a másik példányt pedig a kerület összes plébániáiról összegyűjtve szeptember hó 1-ig felterjesztik az egyházmegyei hatósághoz. A leltárak űrlapnyomtatványai Pécsen a Dunántúl nyomdánál szerezhetők be a templompénztárak terhére.

582

1940

Az elém terjesztett jelentésekből arról győződtem meg, hogy a leg-
utóbbi években csaknem minden plébánián dicséretes buzgósággal megtar-
tották a 10 évenként előírt népmissiót. Minthogy ezeknek a missióknak
nagy része csak a plébániatemplomokban folyt le, azokon különösen a tá-
volabb eső fiókközségek népe legtöbbször nem vehetett részt és így épen
azok a hívek nem részesülhettek a szent missió kegyelmeiben, akik arra
talán leginkább rászorultak volna, mert a dolog természeténél fogva leg-
kevesebb lelkipásztori gondozást élveznek.

Népmissiók
a fiókközsé-
gekben.

Felhívom azért a plébániavezetőket, hogy a legközelebbi jövőben
lehetőleg minden filiális község részére tegyék lehetővé a külön népmissiót.
A tapasztalat szerint a hívek mindenütt igen nagy örömmel fogadják, sőt
anyagi áldozatokat is szívesen hoznak érte. Az Egyházmegyei Papi Missió-
egyesület működő tagjai apostoli buzgósággal és önzetlen igénytelenséggel
a legnagyobb készséggel vállalkoznak erre a munkára is, tehát senki sem
hozhat fel elfogadható igazolást annak elmulasztására.

583

1940

A 12.000/1939. M. E. sz. rendelet a lelkészi korpótlékok felemelése
ügyében is megfelelőleg intézkedett. Ennek alapján 1940. január 1-től a
kongruás lelkészek korpótléka:

A korpótlék
feleme'ése.

- az I. korpótlékosztályban évi 272 pengő, illetve havi 22·67 pengő;
- a II. korpótlékosztályban évi 544 pengő, illetve havi 45·34 pengő;
- a III. korpótlékosztályban évi 680 pengő, illetve havi 56·67 pengő;
- a IV. korpótlékosztályban évi 816 pengő, illetve havi 68— pengő;
- az V. korpótlékosztályban évi 952 pengő, illetve havi 79·34 pengő.

A kongruán felüli lelkészeknél az I. korpótléknál 2720, a II. kor-
pótléknál 3264, a III. korpótléknál 3536, a IV. korpótléknál 3808, az V. kor-

pótléknál 4080 pengőből levonandó a helyi jövedelem s az így kapott összeg fele az évi, illetve ennek az egytizenketted része a havi korpótlék.

Mivel a kiutalás kisebb késedelmet szenvedett, a felemelés folytán előállott különbözet megküldésére csak később kerülhet sor.

584

1940

Istentisztele-
tek nyelve a
kisebbségi
nyelvterüle-
teken.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 167.305/1940. IX. ü. o. számú megkeresése alapján felhívom a kerületi espereseket, hogy folyó évi március hó végéig tegyenek részletes jelentést arról, hogy a nem magyar, illetőleg vegyes nyelvterületek templomainak istentiszteleti nyelvét illetően, ahol egynél több nyelv érvényesül az istentiszteletben, ezek egyenként hogyan és milyen arányban jutnak érvényre.

Az érdekelt plébániavezetők a kívánt adatokat legkésőbb március 15. napjáig juttassák el a kerületi esperesekhez, külön megjelölve minden plébánia- és fióktemplom istentiszteleti rendjét és az okmányt, vagy egyházhatósági rendelkezést is, amelyen a ma érvényes rend alapul.

585

1940

Nyomdaköltsé-
gek az 1939.
évre és az új
Directorium
ára.

A múlt évi egyházmegyei nyomdaköltségekre minden lelkész személyenként 1.80 P-t tartozik a kerületi esperesek útján a tavaszi korona alkalmával befizetni. Ugyanígy rovandó le az új Directorium ára is, példányonként 1.50 P-vel. A templomok, kápolnák példányainak ára az illető templomok és kápolnák pénztárait terheli.

586

1940

A Katolikus
Nevelés aján-
lása.

A Katolikus Hittanárok és Hitoktatók Egyesülete már több mint 30 év óta áldásos működést fejt ki a hazai hitoktatás elmélyítése, valamint a hitoktatással foglalkozó papság továbbképzése érdekében. Ugyanezt a célt szolgálja az Egyesület kiadásában megjelenő, kitűnően szerkesztett Katolikus Nevelés című folyóirat is, amely mostantól kezdve havonta jelenik meg évi 8 P-s előfizetési áron. Igen kíváncsún tartom, hogy minden hitoktató és hittanár saját érdekében rendelje meg a folyóiratot, mert nagy segítséget nyújt fontos munkájának végzésében.

587

1940

Irodalmi mű-
vek ajánlása.

Az aszketikus irodalomnak kiváló alkotása P. Wimmer Anzelm *Orabo spiritu, orabo mente* című elmélkedési könyve, amely a misekönyv alapján készült liturgikus elmélkedéseket tartalmaz az év minden napjára. A most

megjelent I. kötet a hetvenedvasárnaptól húsvétig terjedő időt dolgozza fel és igen finom papíron, imakönyv-alakban, díszes vászonkötésben 9.80 P-ért kapható a „Liturgia“ könyvkereskedésben, Budapest, I., Krisztina körút 125.

Cserné Zucsek Gizella *Csillaglegendák* címen a gyermeklélek számára igen kedveshangú könyvecskét írt, mely a Dunántúl könyvkiadó cégnél Pécsen kapható.

588

1940

Hozzá tartozók személyi igazolásra a következő anyakönyvi adatokat keresik : Anyakönyvi
adatok ke-
restetnek.

Hengl Alojzának, aki 1868-ban Szlauch Imrével, mint Hengl Móríc és Kecskeméthy Teréz 16. éves gyermeke, „pécsvári“ származású mohácsi lakos, kötött házasságot, keresztlevelét.

Hunyadi Józsefnek, aki 1842-ben Bükkösdön született és Takács Borbálának, aki 1839-ben Gödrén született, házasságlevelét.

Keresztes Anna keresztlevelét, valamint Oberling Andrásnak és Keresztes Annának házasságlevelét. O. András 1844-ben született Nagybicséren. Első gyermekük O. György 1875-ben született Pelléren. Később lakott a család Kisasszonyfán is.

Tornyai Pálnak, aki 1833-ban Kajdacson született és Barbacsi Katalinnak, aki 1841-ben Tárnokon született, házasságlevelét kb. 1853—62. évekből.

Kaszás Vendel keresztlevelét, aki 1848 körül Somogy megye déli részében született.

Schmelczer (Schmelczl) Teréznek, aki állítólag Pécsen 1840-ben született és az ő atyjának, Sch. Györgynek kb. 1790—95-ből a keresztlevelét, atyjának házasságlevelét (1810—1840.), valamint anyjának halotti levelét (1840—57). Sch. Teréz házasságot kötött Rácvárosban 1857-ben Leja Istvánnal; meghalt 1894-ben ugyanott.

Siklóssy Máriának, aki 1852-ben, 18 éves korában, mint jákói származású hajadon Osztopánban házasságot kötött és 1895-ben Kaposváron 62 éves korában halt meg, keresztlevelét.

Schuch Károly keresztlevelét valószínűleg Tolnamegyéből kb. 1827 körüli évekből. Sch. Károly, aki fiatal korában kötélgyártó volt, első házasságát 1845—52 körül kötötte Halász Erzsébettel. Kb. 1850. körül Bács-B. megyébe költözött s 1854-ben újból házasodott.

Szulczmann Klárának keresztlevelét 1846 – 49 körüli évekből. Szülei, kiknek Pécsen és Magyarsarlóson patakalmuk volt : Sz. János és Villos Erzsébet.

Aki a kérdéses adatokat megtalálja, jelentse mielőbb a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 24. Februarii a. 1940.

FRANCISCUS m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős : Dr. Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-T. Pécs.

A nyomdáért felelős: Wessely Károly igazgató

IV.

1141

1940

Litteras Eminentissimi Cardinalis Secretarii Status, quibus Augustissimus Pontifex noster, Pius Papa XII. pro oblata cleri populique fidelis Dioecesis nostrae stipe Petriana grates reddi iussit, hic in extenso publico.

SS. Pontifex
pro stipe
Petriana gra-
tias agit.

„Segreteria di Stato di Sua Santità. No 11843. Dal Vaticano, die 28. Martii 1940. Exc-me ac Rev-me Domine, Augustus Pontifex tibi atque clero fidelibusque Dioecesis istius gratias reddit plurimas, quod, Apostolico isti Nuntio missa Petriana stipe (Pengő 3.300,10) in hanc catholicae religionis arcem liberaliter egistis, cui haud exiguae copiae ad multiplicem universalis ministerii perfunctionem continenter opus sunt.

Sanctitas Sua enixis supplicationibus optat, ut Deus vos ac vestra, rei bene gestae retributor, propitio numine respiciat, ad felices auctus provehatur fausteque fortunet. Hoc autem in auspiciis vobis Apostolicam Benedictionem impertit, quae paternae benevolentiae in vos et testis et superni favoris est pignus. Interea qua par est observantia me profiteor Excellentiae Tuae addictissimum Alois. Card. Maglione.“

1142

1940

Die 10. Martii a. c. Dominica Passionis ad S. Subdiaconatus Ordinem Deo adiuvante promovimus *Franciscum Brenner*, item ad S. Ordinem Diaconatus: *Marinum Blazsev*, *Joannem Hammer*, *Emericum Kaszás*, *Martinum Kresz*, *Jacobum Müller*, *Josephum Rékert* et *Carolus Tuman*.

Ordinatio.

1143

1940

Laeto animo communico *Eduardum Koch* abbatem tit., canonicum poenitentiarum a Ssmo Domino Nostro Pio Papa XII. inter praelatos suos domesticos clementissime assumptum esse.

Eduardus
Koch
Praelatus
dom. Suae
Sanct.

1144

1940

Die 28. Februarii a. c. placide in Domino obiit *Christophorus Vörös* parochus rudedonatus Kányaensis, anno aetatis suae 70-o, sacerdotii vero 47-o. Anno 1898. ad sacerdotium evectus post 14 annos in munere cooperatoris impletos parochus nominatus est in Magyarkeszi, unde iam anno 1913. erga

Obitus
Christophori
Vörös et
Conradi
Gestettnr.

preces proprias ad Kánya est translatus, quam paroeciam usque ad annum 1929. cum ob infirmitatem rudedonari coactus esset, bonus pastor animarum et ab omnibus dilectissimus regebat. Animam candidam Sacramentis moribundorum pie reffectam Deo reddidit.

Die 15. Aprilis a. c. Budapestini, quo sanitatem quaesierat, gravi infirmitate confractus — sacramentis tamen pie munitus — inopinate mundana reliquit *Conradus Gestettner* v-a-diaconus districtus Völgységensis, parochus in Bonyhádvarasd. Anno 1885. natus et 1908. presbyter ordinatus variis in locis cooperatorem egit usque ad annum 1913. cum cura animarum paroeciae Bonyhádvarasd eidem commissa est. Ab anno 1932. munus inspectoris schol. et ab anno 1934. v-a-diaconi districtus Völgységensis adimplebat. In omnibus suis muniis zelosum ac prudentem pastorem se praebuit.

Singuli sacerdotes dioecesani pro animabus denatorum confratrum ad tria Sacra offerenda se esse obligatos noverint.

1145

1940

Personalia.

Joannes Kaufmann parochus Mucsiensis nominatus et investitus est v-a-diaconus districtus Völgységensis. *Aemilius Lányi* constitutus est notarius eiusdem districtus. Novi parochi nominati et investiti sunt: *Ferdinandus Őrösuri* administrator Hirdensis in Kocsola et *Adalbertus Hantos* cooperator Quinque-Ecclesiensis in Hosszuhetény. V-a-diaconi ad honores nominati sunt: *Josephus Palkó* parochus Pincehelyensis et *dr. Emericus Hauser* parochus Bátaszékensis. Titulo consiliarii eppalis decorati sunt: *Franciscus Mayer* director musicae sacrae ac dirigens chori Eccl. Cathedralis et *Joannes Várkonyi* director spiritualis Seminarii. Administratores ad int. parochiarum facti sunt: *Guilelmus Mindszenti* in Hird et *Petrus Feuerbach* cooperator Bonyhádensis in Bonyhádvarasd.

Administratores in munere cooperatoris missi sunt: *Julius Regős* e Kocsola ad Ozora, *Ernestus Baranyai* e Hosszuhetény ad Zomba. Cooperatores translati sunt: *Stephanus Szirt* e Nagydorog ad Ozora, *Joannes Hidasi* ex Ozora ad Nagydorog, *dr. Joannes Kovács* e Bátaszék Quinque-Ecclesias ad S. August., *Joannes Ágoston* e Mágocs ad Bátaszék, *Theodorus Barcza* e Zomba ad Mágocs, *Josephus Albert* e Sásd ad Püspökpusztá, *Eleutherius Marycz* e Püspökpusztá ad Sásd, *dr. Vendelinus Reining* e Tevel ad Pécsvárad, *Franciscus Nagy* e Pécsvárad ad Gödre, *Andreas Szeitz* e Gödre ad Tevel, *Georgius Sarlós* ex Erdősmecske ad Olasz, *Joannes Patotai* ex Olasz ad Erdősmecske (vicarius in spir.), *Josephus Káptalan* e Vajszló ad Kajdacs, *Stephanus Lócsi* e Kajdacs ad Vajszló, *Ignatius Lehr* ex Apar ad Bonyhád.

1146

1940

Buzdítás a
missziós
munkára.

Jelen körlevelemhez csatoltan megküldöm az Unio Cleri pro missionibus XIV. évkönyvét az 1939. évről. Annak gondos áttekintése sok missziós

elkesedést válthat ki és értékes gyakorlati tanácsokat adhat a missziók érdekében kifejtendő munkához.

Az évkönyv az 1939. évi missziós gyűjtés nagy emelkedéséről tanuskodik. Megállapítást nyert, hogy e gyönyörű eredmény különösen a most visszacsatolt részek munkájának köszönhető. Ott az egyes missziós egyesületek tagdíja alacsonyabb volt és ez lehetővé tette ezeknek egyházközségek szerinti megszervezését. Nagy gondot fordítottak a missziós lapok terjesztésére is és ezek útján ébrentartották a missziók szent ügye iránti érdeklődést.

Ezen tapasztalatok alapján az Országos Katolikus Missziós Tanács folyó év március 6-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy *az egyesületek megszervezése esetén, tehát a tömegesen jelentkezők tagdíja a Hitterjesztési Egyesületnél havi 4 fillér, a szent Gyermekségnél havi 2 fillér legyen. A tagok között köröztetni kell missziós lapokat, amelyeknek előfizetési díja a tagdíjakból levonható.* A missziós egyesületekre vonatkozó tudnivalók az évkönyv borítólapján található. Ugyanott az utolsó lapon vannak felsorolva a nevezetesebb missziós folyóiratok. Német folyóiratokat a kőszegi Szent Imre missziós szeminárium útján lehet rendelni.

Mult évi XI. számú körlevelemben elrendeltem, hogy a vízkereszti gyűjtés összegét mindjárt vízkereszt után küldjék be a plébániavezetők az Alapítványi Hivatalba. Amint az évkönyvből is kitűnik, ezt igen sokan elmulasztották. Felhívom a mulasztókat ezen összeg haladéktalan beküldésére. Felszólítom azokat is mulasztásaik pótlására, akik a mult évben valamilyen kötelező missziós adakozásra nem küldtek be semmiféle összeget. *Jézus Szent Gyermekségére* nem küldött: Bátaszék, Bonyhád, Dunaföldvár-külváros, Kajdacs, Kárász, Mágocs, Mecsekalja-Rácváros, Mozsgó, Nagymányok, Őcsény, Paks, Pécs-székesegyház, Pécs-szigetkülváros, Szálka és Várdomb. *Missziós vasárnapi gyűjtés* nem érkezett: Bonyhád, Erdősmecske, Feked, Harc, Kajdacs, Mozsgó, Nagynyárad és Paksról. *Szent Péter művére* nem küldött: Dunaföldvár-külváros, Kajdacs, Mecsekalja-Rácváros, Ozora, Paks és Pécs-szigetkülváros.

Példaadó buzditásként közlöm azon plébániák nevét, ahol legjobban buzgólkodtak a missziós gyűjtés terén. Ötven pengőnél nagyobb összeget gyűjtöttek a mult évben a következő plébániák: Dombóvár 232·15 P, Berkesd 175·28 P, Kővágószőlős 132·32 P, Szekszárd-belváros 118·38 P, Pécs-belváros (a Pálos templommal) 109·31 P, Pécs-budaikülváros (Minden-szentek templomával) 90·79 P, Zomba 84·50 P, Szekszárd-újváros 77·72 P, Lippó 58·66, Pécsvárad 55·40 P, Szigetvár 53·90 P, Szajk 53·24 P, Szászvár 51·98 P és Tamási 51 P.

Örömmel vettem tudomásul és közlöm azt is, hogy az egyházmegyei szeminárium növendékei 721·50 P-t küldtek a Missziónak. Egy-egy növendékre esik ebből 8·59 P. Ebben az összegben van benn az a 450 P is, amelyet két bennszülött teológus neveltetésére fordítanak az Opus S. Petri útján.

Valószínűnek tartom, hogy egyik-másik plébánia közvetlenül is küldött missziós pénzeket valamelyik missziós központba, de ez az egyház-

megyei kimutatásban nem szerepelhet. Nagyon fontos, hogy az egyházmegye missziós munkájáról tiszta képet lássunk, miért is elsősorban *a pápai missziós egyesületeket támogassuk és minden missziós gyűjtést az Alapítványi Hivatal útján küldjenek be*, amely azt a csekken jelzett célra továbbítja.

Az egyházmegyei missziós igazgató mindenben rendelkezésére áll az érdeklődőknek, ami a missziós ügyeket illeti. Hitterjesztési egyesületi, valamint Szent Gyermekségi gyűjtőívek és felvételi lapok, missziós imádságok, könyvek, énekek, versek és propagandaanyagok, valamint bármely magyarországi missziós központnál előállított missziós vonatkozású tárgyak beszerezhetők a Pécsegyházmegyei Missziós Központnál, a szemináriumban.

1147

1940

Vallásváltoz-
tatás bejegy-
zése a
keresztelési
anyakönyvbe.

A nm. püspöki kar folyó évi március 13-i tanácskozmányából kifolyóan elrendelem, hogy ezentúl az Egyházból való kilépések ténye a kilépés bejelentésének napjával a kereszteltek anyakönyvének „Jegyzet” rovatába bejegyzendő. Amennyiben az ilyen hitehagyott később visszatér, a visszatérés ténye is ugyanúgy bejegyzendő.

1148

1940

A Női Lelki-
gyakorlatos
Otthon
ajánlása.

A folyó év nyári időszakában a pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban tervezett zárt lelkigyakorlatok sorrendje a következő lesz:

1. háromnapos lelkigyakorlatok kezdődnek: május 2-án, május 10-én, június 10-én, június 26-án (tanítónőknek), július 15-én, július 29-én, augusztus 5-én, augusztus 17-én;

2. hatnapos lelkigyakorlat kezdődik augusztus 22-én.

Résztvételi díj a háromnaposra 8 P, a hatnaposra 16 P. Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, a fentiekől eltérő időpontot is kérhetnek. Nyolc személynél 20 %-os, 25 személynél 33 %-os vasúti kedvezmény. Bővebb felvilágosítást ad a Női Lelkigyakorlatos Otthon, Pécs, Mátyás Flórián-utca 76-78.

1149

1940

Schematis-
mus ára.

A közelmúltban megjelent 1940. évi Schematismus ára példányonként 5.50 P-t tesz ki. Az összeg a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatal csekk-lapján „Schem” jelzéssel mielőbb beküldendő.

1150

1940

Szent olajok
ára.

A folyó évben kiosztott szent olajok plébániánként 1.30 P-be kerülnek. Ez az összeg a plébániatemplomok pénztárainak terhére az előző évek szokásának megfelelően a tavaszi korona alkalmával a kerületi esperesek útján küldendő be.

1151

1940

Irodalmi mű-
vek ajánlása.

Buzsáky Imre, *Kis Lelki Kincstár* című közkedvelt imakönyve Dr. Csigi Imre püspöki levéltáros átdolgozásában új kiadásban jelent meg. Figyelemre

méltó, hogy a legújabb rendelkezések értelmében elnyerhető búcsúkat bőven tünteti fel. Az énekrész a Tanterv és Utasítás előírásait tartja szem előtt. Kapható a Dunántúl nyomda rt.-nál. Ára 1.50 P, 10 pld. rendelésénél 15 % engedménnyel.

Az Actio Catholicának az intelligenciából kikerülő munkásai számára ad kézikönyvet Dr. Gálos László teol. tanár, *Az Egyház alkotmányának szervezete és érintkezőpontjai a világi alkotmányokkal* című most megjelent műve. Tractatus theologico-politicus.

A korszerű hitvédelem legújabb terméke Dr. Proity Márton székesfehérvár-maroshegyi plébános, *Mit kapott az emberiség Krisztustól?* című munkája. A szerzőnél rendelve 4.— P az ára.

Nagy István szászvári tanf. plébános „*Elmenvén tanítsatok...*” című könyve a vásár- és ünnepnapi szentbeszédhez nyújt gondolatokat.

P. Marcell karmelita, *Mária kezében* című prédikációs könyve 22 szentbeszéd keretében fejtegeti a Szűz Mária-tisztelet fontosságát. Kapható a győri kármelitáknál. Ára: 2.— P.

A Pázmány Péter Irodalmi Társaság kiadásában jelent meg P. Bangha Béla S. J. kitűnő munkája: *A négyszázéves Jézustársaság*.

1152

1940

Hozzá tartozók személyi igazolásra a következő anyakönyvi adatokat keresik: Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Ternosits Borbálának, T. Júlianna kb. 1856-ban Pécs környékén született leányának, aki 1876-ban Bicskén házasságot kötött Móri Józseffel, keresztlevelét.

Makai Istvánnak, aki Bachmann Terézzel kb. 1843—46 közötti időben kötött házasságot, a keresztlevelét Baranya megyéből kb. 1818—19. évekből, valamint a házasságlevelét.

Horváth Mihálynak, H. Mihály és Pető Rozália 1821-ben Sántoson született fiának és Gulyás Erzsébetnek házasságlevelét az 1838—48 évek valamelyikéből.

Kovács Istvánnak, aki 1818—28 években ismeretlen helyen és szülőktől született és Kovács Teréznek a házasságlevelét 1840—50 közötti évekből.

Hergeb Veronának, aki 1839-ben Somogyfajszon kötött házasságot, a keresztlevelét, valószínűleg Tolna megyéből.

Kiss Józsefnek és Horváth Teréziának a házasságlevelét 1780-tól 1806 közötti időből.

Graff Franciskának, G. János és Schell Anna Nagykanizsán 1826-ban esküdött szülők leányának, keresztlevelét az 1830—35. évekből. G. Franciska később a pécsbelvárosi plébánián kötött házasságot. A családnak állítólag Harkány környékén szülője volt.

Tornyai Ferencnek, aki 1833-ban Kajdacson született és Barbacsi Katalinnak, aki 1841-ben Tárnokon született, házasságlevelét kb. 1853—62. évekből.

Zigány (Czigány) Ferencnek és Hegedüs Franciskának házasságlevelét az 1865—72. évekből.

Karancsy Lajosnak és Nagy Erzsébetnek házasságlevelét az 1840—60 évekből, valamint nevezettek keresztelési és halálozási anyakönyvi kivonatát. A születések éve kb. 1820—40-ig, a halálozások 1860—75. között történhettek. A család állítólag Harkány, Görcsöny, Villány és Siklós környékén lakott.

Fejér Andrásnak és Gál Beatrixnak a házasságlevelét kb. 1856 előtről, valószínűleg Szekszárd környékéről, esetleg Tolna vm. más részéről, valamint Gál Beatrix keresztlevelet az 1846 előtti évekből. A megtaláló 20 P jutalomban részesül.

Guth Mihálynak, aki Gödreszentmártonban 1846-ban született és Lehőcz Teréznek, aki Dombóváron 1845-ben született, a házasságlevelét. Első gyermekük G. László 1866-ban született.

Iszak Annának, I. József és Kopácsi Anna gyermekének, keresztlevelet 1869—74 közötti évekből, a Siklós-vidéki plébániákból.

Petrovics Katalinnak, P. Ignác és Gadó Mária szülők Pécsen 1833-ban született gyermekének és Pozsonyi (esetleg Lipomi vagy Vidák) Istvánnak házasságlevelét az 1849—65. évekből és az ezen házasságból született első gyermeknek, Pozsonyi Ferenc v. Franciskának, aki állítólag egész fiatalon meghalt, keresztelési és halálozási levelét, valamint az asszony édesanyjának, P. Ignácné sz. Gadó Máriának halotti levelét. A házasságlevelét megtalálója 500 P személyi jutalomban részesül, *az illető plébánia-temploma pedig ugyancsak 500 P-t kap.*

Csepregi Józsefnek, aki 1864-ben, a bejegyzés szerint 35 éves korában Halász Rozáliával Németladon kötött házasságot és ugyanott 1866-ban, a bejegyzés szerint 40 éves korában elhalálozott, a keresztlevelet valószínűleg Baranya vm.-ből.

Szekszárdi Erzsébetnek, aki 1841-ben 20 éves korában Vajtán Biró Józseffel kötött házasságot, a keresztlevelet valószínűleg Tolna vm.-ből.

Takáts Mihálynak, aki 1828-ban Szemesen született és Galambos Jusztinának házasságlevelét valószínűleg 1863-ból, valamint Galambos Jusztina keresztlevelet az 1830—45. évekből Tolna vármegyéből.

Aki a kérdéses adatokat megtalálja, jelentse mielőbb a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 20. Aprilis a. 1940.

FRANCISCUS m. p.
episcopus.

1940.

V.

Dilecto Filio Nostro Aloysio S. R. E. Presb. Card.

Maglione a publicis Ecclesiae negotiis

PIUS PP. XII.

Dilecte Fili Noster

Salutem et Apostolicam Benedictionem.

1261

1940

Superiore anno, cum caelum tetrīs infuscabatur nubibus, atque armorum clangor, minitantium bella, trepidos tenebat omnes, Nos, qui filiorum maerore anxitudoinesque paterno participamus animo, tibi litteras dedimus (Epist. *Quandoquidem* dd. 20. apr. 1939.), quibus per te christianos omnes adhortabamur ut, mense maio proxime adventante, ad magnam Dei Parentem idcirco preces funderent ac vota, ut eadem benignissima Mater Filium suum, ob admissa tot scelera offensum, nobis miseris conciliaret, utque, discrepantibus rationibus iure compositis sedatisque animis, populorum concordia redintegraretur. In praesens vero, rebus in deterius versis, cum saeviens bellum exardescat, iamque paene innumeras rerum iacturas doloresque pepererit, facere non possumus quin iterum omnes enixe obtestemur, quotquot ubique terrarum habemus filios, ut per proximum mensem Deiparae Virgini dicatum, ad eius aram cotidie adeant, suppliciter deprecaturi.

Epistola
Ssmi Patris
qua supplica
tiones indi-
cuntur ad po-
pulorum
pacem con-
ciliandam.

Norunt profecto omnes Nos, inde ab exorto bello, nil reliqui fecisse ut, quibus rationibus potuerimus — cum publicis documentis orationibusque, tum de re colloquendo tractandoque — ad pacem atque concordiam renovandam, quae iustitiae fulcimine niteretur ac mutua fraternaue perficeretur caritate, adhortaremur omnes. Ac tibi, Dilecte Fili Noster, qui tam prope Nobis ades in universa Ecclesia gubernanda, intimaque consuetudine uteris Nostra, prope cognitum est belligerantium populorum doloribus angoribusque

tam vehementer Nos affici, ut illa in hanc rem Apostoli Pauli verba geminare liceat Nobisque tribuere: „Quis infirmatur, et ego non infirmor?“ (II. Cor. 11, 29.) Praeterea non modo ob ea, quae in dimicantes gentes teterrima mala ingruunt, summa maestitia Noster oppletur animus, sed ob discrimina etiam, formidolosiora cotidie, quae in ceteras quoque Nationes impendere videantur. Atsi, ut diximus, nihil praetermisimus, quidquid humanae opis est humanique consilii, ut hunc detrimentorum cumulum removeremus, summam tamen spem Nostram in eo reponimus, qui unus omnia potest, qui terram sua palma concludit, cuiusque in manibus sunt et populorum sortes et eorundem moderatorum mentes voluntatesque. Quapropter omnes cupimus Nostris precibus suas item preces quodammodo inserant, ut misericordiarum Dominus quantocius potenti nutu suo aerumnosae huius procellae finem maturet.

Quandoquidem autem, ut divus Bernærdus asseverat, „sic est voluntas eius (Dei), qui totum nos habere voluit per Mariam“ (Serm. in Nativ. B. M. V.), ad Mariam confugiant omnes, ad eius sacratissimam aram preces, lacrimas, dolores afferant, ab eademque lenimenta ac solacia petant. Quod semper maiores nostri, ut historia loquitur, in trepidis rebus dubiisque temporibus, uberi cum fructu facere sollemne habuere, id et nos in praesentissimo periculo, quo angimur, fidentes eorum vestigia ingressi, peragere ne desistamus. Tanta enim Beata Virgo apud Deum pollet gratia, tanta apud Unigenam suum potentia fruitur, ut quisquis, egens opis, non ad eam recurrat, nullo is alarum remigio, ut Aligherius concinit, volare conetur. (Cfr. *Div. Com.*, Par. 33. 13—15.) Ea siquidem potentissima Dei Parens est, et, quod dulcissime sapit, nostra itidem amantissima Mater; quapropter suave nobis omnibus esto in eiusque materna bonitate conquiescere.

At peculiari modo optamus, Dilecte Fili Noster, ut iterum per proximum mensem candidae puerorum puellarumque multitudines supplices stipent sacras Virginis aedes; eademque deprecatrice ac sequestra pacis, populis ac gentibus omnibus a Deo pacata tempora impetrent. Ad altare caelestis Matris cotidie conveniant, ac, positis genibus elatisque manibus, cum precibus flores offerant, flores ipsimet mystici Ecclesiae viridarii. Magnam Nos utique in eorum supplicationibus spem reponimus, quorum „angeli... semper vident faciem Patris“ (Math., 18, 10.), quorum adspectus ipse innocentiam redolet, et in quorum vividis oculis aliquid videtur caelorum luminis refulgere. Novimus enim Divinum Redemptorem peculiari eos caritate complecti, ac sanctissimam eius Matrem teneriore eos benevolentia diligere; novimus insontium preces superna penetrare, divinam exarmare iustitiam, ac caelestia sibi ceterisque impetrare munera.

Quadam igitur pia inter se precum contentione instituta, rem supplicando urgere etiam atque etiam iidem ne desistant, illius promissionis memores: „Petite, et dabitur vobis; quaerite, et invenietis; pulsate et aperietur vobis.“ (Matth., 7, 7.; Luc. 11, 9).

Ac faxit benignissimus Deus, tot comprecantium vocibus, innocentium praesertim puellorum, ad misericordiam permotus, ut, sedatis coniunctisque fraterno amore animis, ac recto ordine compositis tranquillatisque rebus, quam primum pacis iris felicioraque tempora humanae consortioni affulgeant.

Tu vero, Dilecte Fili Noster, velis haec vota atque hortamenta Nostra, aptiore quo duxeris modo, cum omnibus communicare, imprimisque cum sacrorum Antistibus totius catholici orbis, quos semper voluntati Nostrae deditissimos experti sumus, quorumque pastorem sollicitudinem tot rationibus exploratam habemus.

Interea autem, divinorum munerum auspicem, paternaeque voluntatis Nostrae testem, cum tibi, Dilecte Fili Noster, tum iis singulis universis, qui hortationi huic Nostrae libenti parebunt animo ac nominatim carissimorum Nobis puerorum phalangi, Apostolicam Benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die 15. mensis aprilis, anno 1940, Pontificatus Nostri secundo. *PIUS PP. XII.*

1262
1940

Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

DECRETUM.

In generali consessu Sacrae Congregationis Sancti Officii habito feria IV, die 29. Novembris 1939, proposito dubio:

„An devotionis formas, vulgo — *Devozione all'Amore annientato di Gesù* et — *Rosario delle Santissime Piaghe di Nostro Signor Gesù Cristo* — inter fideles fovere liceat.“

Em.-i ac Rev.-mi Patres DD. Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi, etiam prae oculis habito Decreto diei 26 Maii 1937 „De novis cultus seu devotionis formis non introducendis deque inolitis in re abusibus tollendis“ (cfr. *Acta Ap. Sedis*, 1937. p. 304) respondendum decreverunt: *Non licere.*

Et Feria V, die 7 Decembris 1939, Ssmus D. N. Pius divina Providentia Papa XII, in audientia Exc.-mo ac Rev.-mo Domino Adessori Sancti Officii impertita, relatum Sibi Em.-orum Patrum resolutionem adprobavit, confirmavit et publicari iussit.

De devotio-
ne quadam
non
admissa.

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Officii, die 12 Decembris 1939. —
Romulus Pantanetti, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius.*

1263

1940

Apostatae ad
matrim. accu-
sanda non
admittuntur.

Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

DECRETUM.

In generali consessu Supremae S. Congregationis S. Officii, habito feria IV, die 10 Ianuarii 1940, proposito dubio :

„An inter acatholicos qui, iuxta decretum S. Officii diei 18 Ianuarii 1928, in causis matrimonialibus agere prohibentur, connumerandi sint etiam apostatae a fide.“

Em.-i ac Rev.-mi DD. Cardinales rebus fidei et morum tutandis praepositi, omnibus rite perpensis, respondendum decreverunt : *Affirmative.*

Feria V, die 11 Ianuarii 1940, SSmus D. N. Pius divina Providentia Papa XII, in audientia Exc.-mo ac Rev.-mo D. Adessori S. Officii impertita, relata Sibi Em.-orum Patrum resolutionem adprobavit, confirmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 15. Ianuarii 1940. — Romulus Pantanetti, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius.*

1264

1940

De steriliza-
tione prohi-
bita.

Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

DECRETUM.

Proposito Supremae Sacrae Congregationi S. Officii dubio : „An licita sit directa sterilizatio sive perpetua sive temporanea, sive viri, sive mulieris“, Em.-i ac Rev.-mi Patres DD. Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi, feria IV, die 21 Februarii 1940, respondendum decreverunt :

„*Negative* et quidem prohiberi lege naturae, eamque, quod ad sterilizationem eugenicam attinet, Decreto huius S. Congregationis, die 21 Martii 1931, reprobata iam esse.“

Et feria V, die 22 Februarii 1940, Ssmus D. N. Pius divina Providentia Papa XII, in audientia Exc.-mo ac Rev.-mo D. Adessori S. Officii impertita, relata Sibi Em.-orum Patrum resolutionem adprobavit, confirmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 24 Februarii 1940. — Romulus Pantanetti, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius.*

1265

1940

Em.-i Patres Pontificiae Commissionis ad Codicis canones authentice interpretandos, propositis in plenario coetu quae sequuntur dubiis, responderi mandarunt ut infra ad singula :

Responsa
ad proposita
dubia.

I—De excusatione a choro.

D. An excusatio a choro, de qua in canone 420 § 1 n. 4, extendatur ad servitium paroeciae non capitularis.

R. Negative.

II—De indulgentiis lucrandis.

D. An confessarii, vi canonis 935, commutare possint visitationem ecclesiae determinatae, etiam ad lucrandas indulgentias toties quoties et Portiunculae nuncupatas.

R. Affirmative.

Datum Romae, e Civitate Vaticana, die 19 mensis Ianuarii, anno 1940. — M. Card. Massini, Praeses. — I. Bruno, Secretarius.

1266

1940

A nagyméltóságú püspöki kar tavaszi konferenciáján elhatározta, hogy Boldog Margit emlékét még jobban feleleveníti a magyar lelkekben. A határozatból kifolyólag az Actio Catholica Országos Elnöksége az egész országra kiterjedő megmozdulást készít elő a szenttéavatás ügyének sikeréért.

Római „béke-
zarándoklat“
és B. Margit
szenttéava-
tása.

Az Actio Catholica az országos megmozdulást a következő pontokban foglalja össze :

I. Egymillió szentáldozás, szentmisehallgatás felajánlása. A fenti üggyel kapcsolatban indítsunk szentáldozást, szentmisehallgatást felajánló hadjáratot. A felajánlásokat ívekre fektessük fel és legkésőbb június 5-ig küldjük be az Actio Catholica Országos Elnöksége (Budapest, IV. Ferencik-tere 7.) címére.

II. Országos hivatalos nemzeti „Békezarándoklás“ Árpádházi Boldog Margit szenttéavatásáért. Az Actio Catholica Országos Elnöksége 1940. június 25-én két csoportban Serédi Jusztinián dr. bibornok, Magyarország Hercegprímásának főpásztori vezetésével XII. Pius Pápa Őszentsége elé országos nemzeti „Békezarándoklás“-t indít Boldog Margit szenttéavatásáért. Az A) csoport június 25-én indul Budapest—Murakeresztúr—Kotoriba—Rakek—Postumia—Firenze—Roma—Venezia—Postumia—Nagykanizsa—Budapest útiránnyal és visszaérkezik Budapestre július 2-án. Részvételi díj II. osztályon 232 pengő, II/b. osztályon 200 pengő, III. osztályon 112 pengő. A „B“ csoport Budapestről szintén június 25-én indul és útiránya a következő : Budapest—Firenze—Róma—Pisa—Genova—Torino—Milano—Lago

Maggiore—Stresa—Venezia—Murakeresztúr—Nagykanizsa—Budapest. Ez a csoport július 6-án érkezik vissza Budapestre. Részvételi díj II. osztályon 418.— P, II/b. osztályon 302.— P, III. osztályon 262.— P. Mindkét csoport résztvevői útleveél nélkül utaznak.

Boldog Margit szenttéavatása ügyében az Actio Catholica Országos Elnöksége által megindított mozgalomra és a zarándoklásra vonatkozólag az Actio Catholica központi irodája, a plébániák, a helyi lelkészségek és a katolikus egyesületek, intézmények és iskolák címére a részletes tudnivalókat már szétküldötte.

Az Actio Catholica Országos Elnöksége által Boldog Margit szenttéavatása ügyében a fenti négy pontban foglaltakra vonatkozólag elrendelem, hogy az egyházmegye minden plébániája, helyi lelkészsége az egyházközség segítségével vegyen részt ebben a munkában és annak sikerét feltétlenül biztosítsa.

1267

1940

Cecilia Egye-
sület
ajánlása.

Felhívom tiszt. papságom figyelmét az Egyházmegyei Cecilia Egyesület munkájának támogatására, melynek célja az egyházi ének művelése és tökéletesítése egyházmegyénk területén. Kívánatos, hogy a kántortanítók rendes tagokként, a lelkipásztorok pedig pártoló tagok gyanánt belépjenek az egyesületbe. Úgy a rendes, mint a pártoló tagsági díj 2 P évenként.

1268

1940

A Cecilia
Egyesület
pécsi kántor-
kurzusa.

Az Egyházmegyei Cecilia Egyesület folyó évi március havában tartott közgyűlésén elhatározta, hogy június 15—22. napjai között kántorkurzust rendez. Nagyon kívánatos volna, hogy kántortanítók, osztálytanítók és első-sorban *kerületi iskolalátogatók* minél nagyobb számban vegyenek részt. Jelentkezési határidő május 15. A jelentkezés az egyesület titkáránál, Kerényi János mecsekaljai igazgató-tanítónál történik. Előreláthatólag sikerülni fog a szállást és ellátást napi 2 P-ért biztosítani.

1269

1940

Felvétel az
énekiskolába.

A pécsi székesegyházi énekiskolába felvételt nyerhetnek 8—10 éves fiúk, kik kellő szellemi képességgel, kiváló zenei hallással és szép hanggal bírnak. Havi ellátási díj csupán 20 pengő. Jelentkezés május havában történik. Bővebb felvilágosítást az intézet igazgatósága ad. (Pécs, Inczedy Dénes-utca 9. sz.)

1270

1940

Az 1939. év folyamán egyházmegyénkben különböző célokra a következő összegek folytak be:

Gyűjtések
eredménye
az 1939.
évben.

Péterfillér címén	3.300·10 P
Szentsír őrei címén	1.110·60 „
Világmissióra	1.552·36 „
Hitterjesztési egyesületnek	120·00 „
Afrikai misszióra	998·17 „
Jézus Szent Gyermeksége javára	835·56 „
Szent Péter művére	499·70 „
Unio Cleri tagdíjára	1.328·00 „
Oltáregyesület céljaira	18·18 „
Egyházmegyei papi missziós egylet céljaira	12·50 „
Katolikus sajtóra	205·58 „
Bátai Szent Vér templomnak	132·00 „
Őcsényi templomnak	34·20 „
Gerjeni kápolnának	990·00 „
Nagyharsányi templomnak	645·00 „

1271

1940

A kőszegi Missziós Szemináriumban papok számára a nyár folyamán a következő napokon tartanak lelkigyakorlatokat: júl. 23—26., aug. 20—23., aug. 27—30., szept. 17—20., okt. 7—10., okt. 22—25. Díj 15 P. A lelkigyakorlatok mindenkor az elsőnek jelzett napon este 8 órakor kezdődnek és az utolsó napon este végződnek. Jelentkezni lehet a Szent Imre Missziós Szeminárium igazgatójánál Kőszegen.

Papi lelki-
gyakorlatok
Kőszegen.

1272

1940

Hozzá tartozók személyi igazolásra a következő anyakönyvi adatokat keresik:

Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Hampek Gusztáv és Gombos Erzsébetnek, a Máriagyűdön 1863-ban született H. Erzsébet szüleinek házasságlevelét és a férj, H. Gusztáv keresztlevelét. A feleség, Gombos Erzsébet 1841-ben Bezdánban született.

Trost (Drost) Jánosnak, aki 1823-ban Pécsdevecseren született és Weisz (Veisz) Máriának, aki kb. 1830-ban Mosonszolnokon (Zanegg) született, a házasságlevelét kb. 1848—55. évekből. T. János házasságkötése előtt Pécsen lakott. A megtaláló 50 P jutalomban részesül.

Hucker Pálnak, aki 1829-ben Nagymányokon született és Csizmadia Franciskának, aki 1837-ben Baján született, a házasságlevelét. Első gyermekük Pécssett kb. 1866-ban született.

Kulcsár Vendel és Félix Mária házasságlevelét kb. 1884-86-ból.

Kulcsár János és Salamonn Anna házasságlevelét kb. 1840-50-ból és K. János keresztlevelét kb. 1812-20-ból.

Félix Antal és Hegedüs Katalin házasságlevelét 1856-66-ból és H. Katalin keresztlevelét kb. 1838-48-ból.

Flamm Jánosnak és Schler Juliannának, aki Lechers József és Schler Teréz szülöktől 1857-ben Bőszénfán született, a házasságlevelét.

Soostó Gyuláne, szül. Vogel (Vogl, Fogl, Fogel) Mária keresztlevelét 1846. körül Baranya megyében.

Aki a kérdéses adatokat megtalálja, jelentse mielőbb a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 30. Aprilis a. 1940.

FRANCISCUS m. p.

episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-T. Pécs.

A nyomdáért felelős: Wessely Károly igazgató

1940.

VI.

1537

1940

Suprema Sacra Congregatio S. Officii.

DECRETUM.

Feria IV, die 28 Februarii 1940.

Libri dam-
nantur.

In generali consessu Supremae S. Congregationis Sancti Officii E.-mi ac Rev.-mi DD. Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi, audito RR. DD. Consultorum voto, praedamnatos esse declararunt, vi canonis 1399. C. I. C., atque in Indicem librorum prohibitorum inserendos mandarunt duos libros ab Edmundo Fleg conscriptos, quibus tituli :

L'enfant prophète,

Jésus raconté par le juif errant.

Et sequenti Feria V, die 29 eiusdem mensis et anni, Ss.-mus D. N. Pius Divina Providentia Papa XII, in solita audientia Exc. D. Adessori Sancti Officii impertita, relatum Sibi E.-morum Patrum resolutionem approbavit, confirmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 4 Martii 1940. — Romulus Pantanetti, *Supr. S. Congr. Officii Notarius.*

1538

1940

Deo propitio Diaconis Nostris cursum theologicum diebus proximis absoluturis: Marino Blazsev, Francisco Brenner, Joanni Hammer, Ladislao Hegyi, Emerico Kaszás, Martino Kresz, Jacobo Müller, Josepho Régert et Carolo Tuman die 23. Junii ordinem S. Presbyteratus sumus collaturi.

Preces pro
ordinandis.

Ut omnes promovendi sancti et perfecti evadant ministri mysteriorum Dei, praesentibus mandamus, ut diebus Dominicis mensis Junii ordinationem praecedentibus, dieque ordinationis fideles cum pastoribus post sacrosanctum Missae sacrificium fervidas pro ordinandis preces fundant. Item praecipimus, ut omnes sacerdotes dioecesani die ordinationis — quo quidem die quaevis alia oratio quoquo modo imperata cessabit — orationibus pro missa praescriptis collectam „Pro omni gradu Ecclesiae“ addant.

1539

1940

Obitus
Francisci
Fehérváry.

Moesto animo decessum inopinatum *Francisci Fehérváry* parochi Koppányszántóensis, qui in nosocomio Szekszárdensi gravi operationi chirurgicae subiectus et sacramentis pie refectus die 13. Maii a. c. obiit, notum facio. Anno 1882. natus et anno 1907. presbyter ordinatus per decennium cooperatorem egerat, mox anno 1918. curatia Decs neoerecta eidem commissa est. Anno 1929. translatus est administrator ad Tengőd, deinde anno 1936. nominatus est parochus in Koppányszántó. Ab anno 1939. etiam munus inspectoris schol. districtus Értényensis laudabiliter adimplebat. Summo ingenio praeditus in firma aetate mundana reliquit.

Animam denati confratris piis omnium precibus triumque Sacrorum praescriptorum Suffragiis enixe commendo.

1540

1940

Personalia.

Josephus Fehérváry administrator Ujdombóvárensis in eodem munere translatus est ad Koppányszántó. *Joannes Békefi* cooperátor Berkesdensis nominatus est aministrator ad int. in Ujdombóvár. *Desiderius Angyal* coope-
rator Kővágószőlős-ensis missus est in eodem munere ad Berkesd.

1541

1940

Concursus
pro parochia
Koppány-
szántó.

Beneficium parochiale Koppányszántó patronatui Exc-mi ac Rss-mi Domini Episcopi Wesprimiensis obnoxium et per obitum proprii pastoris vacans redditum, praesentibus concursui publico usque ad 1. Iulii a. c. duraturo exponitur. Sacerdotes dioecesani praedicto beneficio potiri cupientes — dummodo in examine synodali sint approbati — hisce provocantur, ut velint suos recursus mihi inscribendos intra praefatum terminum officio dioecesano substernere.

1542

1940

Felvétel a
Papnevelő-
intézetbe.

Felkérem T. Papságomat, értesítsék a papi pályára hivatást érző ifjakat, hogy a pécsi papnevelőintézetben a szokásos felvételi vizsgálat folyó évi június 30-án és július 1-én fog megtartatni.

A legalább négy gimnáziumi osztályt végzett pályázók egyházi keresztlevelelükkel, utolsó évvégi bizonyítványukkal s az illetékes plébánostól és hittanártól kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal június 30-án a délelőtti órákban jelentkezzenek felvételre a papnevelőintézet aligazgatójánál, aki a szükséges útbaigazításokat meg fogja adni. Akinek nem lesznek kéznél a szükséges

okmányai, jelentkezése nem vétetik figyelembe. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos teljesíti, a felvételi vizsgálat pedig július 1-én fog megejteni. Megfelelő bizonyítványok és orvosi vélemény mellett a német és horvát nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Akik a felvételi vizsgálat ideje alatt ingyenes szállást és ellátást igényelnek, előre jelentsék be jövetelüket a papnevelőintézet aligazgatójánál.

A nm. püspöki kar határozata értelmében a növendékek az összes magyar szemináriumokban mérsékelt ellátási díjat tartoznak fizetni. Az egész évi ellátási díj a pécsi szemináriumban 240 P, jeles előmenetelű szegény tanulók további kedvezményben részesülhetnek. Mivel ez az ellátási díj oly alacsony, hogy az évi költségeknek még elenyésző részét is alig fedezi, felkérem T. Papjaimat, hogy csak a legkritkább és igazán méltánylást érdemlő esetekben tegyenek javaslatot annak leszállítására.

1543

1940

Az elemínél magasabb iskoláknál a szerzetes tanárnők bejelentésénél az állami hatóságok felé szükséges az alkalmaztatás időpontját megjelölni. A nm. püspöki kar f. évi március 13-án úgy határozott, hogy az ily áthelyezések az Ordinariusnak bejelentendők és az általa való tudomásulvétel napja lesz az alkalmaztatás kezdőpontja.

Elemínél magasabb zárdaiskolák tanárnői változásának bejelentése.

Felhívom azon Tiszt. Papjaimat, akiknek területén ilyen elemínél magasabb zárdaiskolák működnek, hogy a fenti rendeletet az iskolavezetőséggel közöljék, meghagyván annak saját érdekükben való pontos megtartását.

1544

1940

A Statuta Syn. 37. §-a értelmében az esperesek állandó helyettesei az esperesi kerületek jegyzői. Ezt a rendelkezést jelen soraimmal kiegészítem azzal, hogy az egyházmegyei hatóság által kinevezett kerületi jegyző nemcsak az esperesnek, hanem a kerületi tanfelügyelőnek is hivatalból helyettese. A kerületi tanfelügyelőt azonban csak az esetben helyettesítheti, ha ez bármi okból akadályozva van hivatali munkájának végzésében.

Kerületi tanfelügyelők állandó helyettesei.

1545

1940

A Katolikus Népszövetség Orsz. Temetkezési Pénztáregyesülete évek óta szép eredménnyel működik egyházmegyénk területén is. Amellett, hogy tagjai javára a legteljesebb szociális és karitatív támogatást biztosítja, az elmúlt évről egyházmegyei célokra is 2.938.41 P-t adományozott. Tagjainak száma 1939. dec. 31-én egyházmegyénkben 10.765, az egész országban

Kat. Népszövetség Temetkezési Pénztáregyesületének ajánlása.

pedig 133.089 volt. A temetkezési segélyigények fedezésére összegyűlt díjtartaléka már meghaladja a 3,300.000 pengőt s eddig több mint 6.700 elhalt tagja után 1,500.000 pengőt meghaladó temetkezési segélyt fizetett ki és tagjai sorából 2.500 anyát részesített 53.000 pengőt meghaladó szülési segélyben. Tekintettel arra, hogy itt valóban altruisztikus vállalatról van szó, amely tisztán katolikus világiak vezetése alatt áll, szívesen hívom fel rá T. Papjaim figyelmét. Segítségére lehetnek alkalmas pénzbeszedők kiválasztásánál, ezek ellenőrzésénél, a híveket pedig segíthetik kellő útbaigazítással az esedékes segélyek kiutalásánál.

1546

1940

Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Személyi igazolásra a következő anyakönyvi adatokat keresik :
Gavenda (Kavenda) Teréznek, aki 1849-ben, 17 éves korában
Simontornyán kötött házasságot Horváth Ferencsel, a keresztlevelét.

Erdélyi Jánosnak, aki 1832-ben Vajtán született és Tóth Máriának
a házasságlevelét kb. 1851—60-ból, valamint a feleségnek, Tóth Máriának
keresztlevelét.

Erdeődy János, volt mágocsi majd mohácsi jegyző és városi tanács-
nok keresztlevelét 1780-ból, esetleg egy évvel előbbi vagy utóbbi időből,
valószínűleg Baranya-megyéből. A megtaláló 10 P jutalomban részesül.

Aki a kérdéses adatokat megtalálja, jelentse mielőbb a Püspöki
Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 25. Maii a. 1940.

† FRANCISCUS m. p.

episcopus.

1940.

VII.

2053

1940

Deo adiuvante Visitationem Canonicam tempore autumnali in districtibus Völgységensi et Tolnaensi sequenti ordine institutam sacramentum-que s. Confirmationis distribuam.

Ordo Visitationis Canon. et S. Confirmationis.

Die 12. Septembris	Bonyhádvarasd	Die 22. Septembris	Zomba
13. „	Nagyvejke	23. „	Harc
14. „	Kisdorog	24. „	Sióagárd
15. „	Tevel	25. „	Mözs
16. „	Závod	26. „	Tolna
17. „	Lengyel	27. „	Fadd
18. „	Mucsi	28. „	Tengelic
19. „	Hőgyész	29. „	Kajdacs
20. „	Diósberény	30. „	Nagydorog
21. „	Szakadát		

2054

1940

In concursu die 1. Iulii a. c. habito sequentes admissi sunt in Seminarium Nostrum alumni: Guilelmus Gyimesi, Iosephus Horváth, Ioannes Klézli, Antonius Kőhegyi, Alexander Szebényi, Ioannes Szücs et Franciscus Szücs pro I-o a. theol., deinde Ioannes Gergely, Dionysius Gyenis, Georgius Halmai, Otho Hoffmann, Franciscus Hopp, Adalbertus Kupferschmidt, Ioannes Poszt, Adamus Renner et Antonius Rosinger pro V. classe gymn.

Novi alumni Seminarii.

2055

1940

Statutis Synodalibus (§ 23.) conformiter examina synodalia anno currenti diebus 10 et 11, examina vero neopresbyterorum diebus 12 et 13 Septembris in aedibus Seminarii iuxta ordinem praescriptum servabuntur.

Examina synodalia et neosacerdotum.

Omnes igitur ad examina dicta obligatos hisce provoco, ut semet officio dioecetano insinuent, adnotando an ex materia integra, an vero ex parte, prout in § 23. e) Stat. Synod. concessum est, examen synodale subire velint.

2056

1940

Pensio.

Ad propositum Commissionis rebus pensionis instituendis praefectae, accedente Capitulo nostro Cathedrali, de rudedonatione sacerdotum, quae sequuntur, disposita sunt:

1. *Árpádus Pelz* v-a-diaconus em., parochus supra numerum rudedonatus inter sacerdotes pensionatos ordinarios susceptus est.

2. Pensione extraordinaria — dum inter rudedonatos ordinarios suscipi poterit — provisus est *Leopoldus Masson* parochus Vókányensis.

3. *Josepho Nyári* parocho Bakonyaensi eidem beneficio parochiali renuntiato singulis mensibus subsidium P 160 e fundo pensionali dioecetano et P 100 ab ipso beneficio solvendum assignatum est.

2057

1940

Concursus
pro parochiis
Mucsi
et Vókány.

Beneficia parochialia ob translationem et rudedonationem pastorum vacantia reddita: *Mucsi* (patronus Dominium Fundationale Alexandri e Com. Apponyi) et *Vókány* (liberae collationis eppalis) praesentibus concursui publico usque ad 20 Augusti a. c. duraturo exponuntur. Sacerdotes dioecetanos, praedictis beneficiis potiri cupientes et in examine synodali approbatos hisce provoco, ut velint suos recursus intra praefatum terminum officio dioecetano substernere. Recursus pro parochia Mucsi adipiscenda Exc-mo Ministro Cultus et Publicae Instructionis inscribendi ac tymbro legali providendi sunt.

2058

1940

Personalia.

Joannes Kaufmann v-a-diaconus beneficio parochiali Mucsi renuntiatus erga preces proprias nominatus est administrator in Bonyhádvarasd. *Josephus Fehérváry* administrator in Koppányszántó nominatus et investitus est parochus ibidem. *Ladislaus Kocsis* succentor Ecclesiae Cathedr. factus est administrator in Újdombóvár. *Dr. Franciscus Merényi* praebendatus promotus est succentor et director sacristiae Ecclesiae Cathedr.

Administratores ad interim constituti sunt: *Dr. Joannes Vesztergombi* cooperator Hőgyészensis in Vókány, *Antonius Gergely* subsidiarius Bakonya-

ensis ibidem, *Petrus Feuerbach* administrator Bonyhádvarasdensis in Mucsi. *Joannes Békefi* administrator Ujdombovárensis missus est cooperator ad Szakcs.

Cooperatores translati sunt: *Vendelinus Kanizsay* e Szakcs ad Paks, *Ladislaus Németh* e Paks ad Gyulaj, *Joannes Bencze* e Tamási ad Koppányszántó, *Colomannus Kovács* e Vásárosdombó ad Tamási, *Sebastianus Elm* e Somberek ad Püspöknádasd, *Ludovicus Reisz* ex Újpetre ad Somberek, *Josephus Szantner* ex Olasz ad Újpetre, *Joannes Scheich* e Máriakéménd ad Hőgyész.

Neomystae missi sunt: *Marinus Blazsev* ad Olasz, *Franciscus Brenner* ad Vásárosdombó, *Joannes Hammer* ad Máriakéménd, *Martinus Kresz* ad Kurd, *Emericus Kaszás* ad Kővágószőlős et *Josephus Rékert* ad Apar.

2059

1940

A Statuta Syn. 23. §-a tartalmazza a zsinati vizsgálatokra vonatkozó tudni valókat. Újabban sajnálattal tapasztalom, hogy a fiatal papság nagyobb csoportja kezdi elhanyagolni ezt a fontos kötelességet s amikor alkalmuk nyílik valamely plébánia elnyerésére, soron kívül kérelmezik a zsinati vizsgára bocsátásukat. Ennek a helytelen állapotnak megszüntetése céljából most nyomatékosan felhívom az érdekelteket, hogy az előírt zsinati vizsgálatot mielőbb és a rendes időben tegyék le, mert a jövőben vagy egyáltalában nem, vagy csak a legritkább és igazán méltánylást érdemlő esetben fogok engedélyt adni külön vizsgálatra. Azt is hangsúlyozom, hogy ezentúl az adminisztratori kinevezésnél is — lehetőség szerint — előnyben részesítem azokat, akik ilyen vizsgálatot rendelkeznek, sőt a már kinevezett adminisztrátorokat is az elmozdítás veszélye fenyegeti, ha ezen kötelezettségüknek nem tesznek eleget.

Felhívás a zsinati vizsgálatokra.

2060

1940

Tudomásvétel és miheztartás céljából egész terjedelmében közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1.583/1940. I. ü. o. szám alatt hozzám intézett átíratát a lelkészi családi pótlék kérvényezése tárgyában.

Lelkészek családi pótléka.

„Nagyméltóságú és Főtisztelendő Püspök Úr! Az egyes egyházmegyék lelkészeinek a családi pótlék engedélyezése ügyében felterjesztett kérvényei legtöbbször nincsenek az előírt okmányokkal felszerelve s így érdemleges tárgyalás alá csak megkésve vehetők. Az alábbiakban van szerencsém újból felsorolni a lelkészi családtagok után családi pótlék engedélyezésénél kizárólag figyelembe vehető családtagokat:

1. a lelkész apja vagy anyja (csak egy családtag)

2. gör. kat. lelkésznél a házastársának szülője,
3. gör. kat. lelkésznél a teljesen árvaságra jutott unokája,
4. a lelkész által nevelt gyermek,
5. gör. kat. lelkésznél a 24. évet már elért törvényes vagy törvényes-sé tett édes vagy mostoha gyermek, feltéve, hogy az illető valóban és kétségtől beigazoltan, teljesen munkaképtelen és teljesen keresetképtelen.

Ezeknek a figyelembe vehető családtagoknak szóló családi pótlék kérvényezésénél hitelt érdemlően igazolandók:

1. hogy a figyelembe vehető családtagot a lelkész minden más támogatás nélkül, kizárólag és állandóan maga tartja el és hogy vele ugyanazon háztartásban él,

2. hogy a figyelembe vehető családtag teljesen munka- és keresetképtelen,

3. hogy mind a kérelmező maga, mind pedig a gör. kat. lelkésznél felesége, valamint a figyelembe vehető családtag teljesen vagyontalan,

4. hogy sem magának a kérelmezőnek lelkészi járandóságán felül, sem a figyelembe vehető családtagoknak nincsen külön jövedelme vagy keresete s hogy ez utóbbi nyugdíjat, kegydíjat vagy bármilyen címen ellátást nem élvez,

5. hogy a kérelmező háztartásában nincsen más önálló keresettel bíró családtag,

6. hogy a figyelembe vehető családtagoknak nincsen más olyan — a lelkésznél közelebbi — rokona vagy hozzátartozója, aki az illetőnek eltartására elsősorban kötelezhető lenne.

Ezen fenti 1-6 pont alatt foglaltak, — a kerületi esperes által is láttamozott, — hatósági (községi előljárási) bizonyítvánnyal igazolandók.

Méltóztassék a lelkészeket utasítani, hogy minden esetben a családi pótlék engedélyezése iránti kérvényükhöz a fentebb közölt igazolásokat is mellékeljék, mert a kérvények csak ezek birtokában vehetők érdemleges tárgyalás alá.

Fogadja Excellenciád kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1940. június hó 11-én. A miniszter rendeletéből:

Dr. Beresztóczy s. k. miniszteri tanácsos“.

2061

1940

Iskolaköteles
leventék
templomba-
járása.

Tudomásulvétel és mihez tartás végett közlöm a m. kir. vallás- és közokt. minisztérium 169.393/1940. számú V. ü. o. rendeletét.

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a tanköteles leventék templomba vezetése tárgyában 550.404/6. Vkf. o. 1940. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

„Előfordult, hogy egyik leventeparancsnok az iskolábajáró leventét is leventekötelékben való templombajjárásra kötelezte.

Ezzel kapcsolatban közlöm, hogy a tanulók vásár- és ünnepnap iistentisztelet látogatásának kötelezettségét az 1921. XXX. tc. 1. §-ának 2. pontja állapítja meg. Ennek 28. §-a pedig arról intézkedik, hogy az iistentiszteletet igazolatlanul mulasztó tanulókat az iskola tanítója kimutatásba foglalva az elsőfokú iskolai hatóságnak jelentse, amely ennek alapján a tanuló gondviselője ellen eljár.

Mindazon iskolákban tehát — a nem mindennapi továbbképző iskolákat is beleértve, — amelyekben a tanköteles leventék templombakisérését és a templombajjárás ellenőrzését az iskola kívánja végezni, továbbra is az iskola hatáskörében kell hagyni.

Fentiekről az összes leventeparancsnokok kioktatandók.“

2062

1940

Krisztus Egyháza egyik évezredes sebének gyógyítását, a szakadár keleti egyház egyesülésének előmozdítását tűzte ki céljául a Szent Miklós Magyarországi Unió Szövetség, amelynek megszervezését egyházmegyéinkben is elrendeltem és Várkonyi János spirituálist neveztem ki a Szövetség egyházmegyei igazgatójává. Tisztelendő Papjaim előtt nem kell külön hangsúlyoznom az Anyaszentegyház egységének érdekében való tevékenység kiváló fontosságát. Kelet és Nyugat kölcsönös egymáshoz közelítésére, egymás szerető megértésére, egymás gondolatvilágának, hitének és istenszeretetének megismerésére van szükség. De szükség van emellett arra is, hogy az egyesült keleti egyházat áldozatkész és buzgó papok nevelésében támogassuk. Végül szükség van sok-sok imádságra, szentmisére és anyagi áldozatra, hogy az Uniónak minden előfeltétele alkalmas órában bekövetkezzék.

Szent Miklós
Magyaror-
szági Unió
Szövetség
ajánlása.

A Szövetség propaganda nyomtatványait egyházmegyéim minden papjának jelen körlevelemhez mellékelem és ezúton is kérem, hogy annak terjesztésében az egyházas érzéstől áthatott lelkülettel buzgólkodjanak. További felvilágosításokat az egyházmegyei igazgató ad.

2063

1940

Felhívom Tiszt. Papjaim figyelmét a *Katolikus Női Szociális Képzőre*. A Katolikus Fenntartja a Szociális Testvérek Társasága. Igazgatója dr. Slachta Irén. Budapest, XIV. Ajtósi Dürer-sor 31.

Női Szociális
Képző.

Ez az új iskola minden irányú szociális munkásokat képez. Érettségivel, tanítónői és Ward-kollégiumi diplomával rendelkezők másfél, ezen aluli képzéssel rendelkezők két év alatt nyerik kiképeztetésüket.

Az eddigi tapasztalat szerint a képesítettek álláshoz jutnak, mert újabban nagy a kereslet szociális munkások irányában.

A legközelebbi tanfolyam szeptemberben kezdődik. Felvilágosítást fenti címen az intézet ad.

2064

1940

Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Dóczi András és Kaszner Teréz házasságlevelét az 1850 körüli évekből. Dóczi András keresztnéve esetleg más az anyakönyvben, mert két keresztnéve volt és Kaszner (Kasztner) Teréz keresztlevelet, született 1830 körül.

Kovács (ts) Mór keresztlevelet kb. 1842-ből. A megtaláló plébános községének szegényei 10 P segélyben részesülnek.

Kelemen Ferencnek, K. Ferenc fiának a keresztlevelet az 1790—1800 közötti évekből.

Speigl Jozefa keresztlevelet született 1831 körül (atyja Speigl Mátyás, anyja Anna) keresi Szabó Antal Nagykanizsa, Fő-utca 5. sz. Megtalálójá 20 P tiszteletdíjban részesül.

Spurnyai Amália keresztlevelet 1780—1818 évek közötti időből, továbbá Burján János és Spurnyai Amália házasságlevelét az 1831-től kezdődő évekből. Megtalálójá 100 P tiszteletdíjban részesül.

Liebhauser Anna keresztlevelet. 1822 körül született L. Ádám bükösdi kántortanító leánya.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 8. Iulii a. 1940.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

1940.

VIII.

2761

1940

Summam omnino semper curam adhiberi iussi, ut ecclesiae et prae-
sertim tabernacula, in quibus Ssmum Sacramentum custodiri solet, omni-
tempore eo modo clausa et tuta collocata fierent, ne sceleratis hominibus Instructio de
Ssma Eucha-
ristia sedulo
custodienda.
violentam incursionem possibilem redderent. Attamen tristes atque dete-
stabiles ecclesiarum profanationes, quae tempore elapso aestivo diversis in
locis evenerant, urgent me, ut pastores et rectores ecclesiarum iterum ite-
rumque commonefaciam legum ac praescriptorum, quae ad rem pertinent.
Ideoque hisce in extenso publico Instructionem S. Congregationis de disci-
plina Sacramentorum de hac re die 26. Maii 1938 editam eo cum praecepto,
ut eandem omnes ad quos pertinet, adamussim observent.

* * * *

1.— Nullo unquam tempore Apostolica Sedes locorum Ordinariis
praesidia et cautelas suppeditare praetermisit, quibus Ssma Eucharistia,
quae asservatur in nostris ecclesiis sive de iure communi sive ex indulto,
diligenter custodiretur neve ulli profanationi obnoxia remaneret. Canonicae
disciplinae praecepta, quae temporum decursu ad rem praestituere satagit,
hodie recepta conspiciuntur in canone 1269 Codicis Iuris Canonici, qui
taliam habet:

§ 1. *Sanctissima Eucharistia servari debet in tabernaculo inamovibili in media parte altaris posito.*

§ 2. *Tabernaculum sit affabre exstructum, undequaque solide clausum, decenter ornatum ad normam legum liturgicarum, ab omni alia re vacuum, ac tam sedulo custodiotur ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur.*

§ 3. *Gravi aliqua suadente causa ab Ordinario loci probata, non est vetitum sanctissimam Eucharistiam nocturno tempore extra altare, super corporali tamen in loco tutiore et decenti, asservari, servato praescripto can. 1271.*

§ 4. *Clavis tabernaculi, in quo Sanctissimum Sacramentum asservatur, diligentissime custodiri debet, onerata graviter conscientia sacerdotis qui ecclesiae vel oratorii curam habet.*

2.— Huic S. Congregationi, cui disciplina septem Sacramentorum tuenda est commissa (can. 249), quaeque iam edidit Instructionem diei 26 Maii 1929 „*de quibusdam vitandis atque observandis in conficiendo Sacrificio Missae et Ssmae Eucharistiae Sacramento distribuendo et asservando*,” opportunum visum est canonica praescripta in mentem omnium revocare, quibus Ssmae Eucharistiae asservandae grave sane munus incumbit, brevibus additis explicationibus, aliaque munimenta et media decernere, nostris temporibus magnis accommodata, quibus Ssma Eucharistia sedulissime custodiatur et a quacumque iniuria integra praeservetur.

3. — Fidelis observantia praeceptorum quorundam canonum C. I. C. valde confert ad optatum pernobilem finem attingendum. Animadvertatur prae primis duo sub gravi praecipi ut Ssma Eucharistia in ecclesia possit asservari: 1° *ut adsit qui eius curam habeat*; 2° *regulariter sacerdos semel saltem in hebdomada missam in sacro loco celebret* (can. 1265. § 1). Si vero quandoque Apostolica Sedes ob penuriam sacerdotum indulget ut sacrum quintodecimo quoque die dumtaxat litetur ad sacras renovandas species, secluso semper earundem corruptionis periculo, nunquam tamen dispensat, immo instanturget, ut habeatur persona quae die ac nocte Ssmi Sacramenti custodiae incumbat.

Praeterea tria sunt prae oculis habenda in supra relato can. 1269:

a) Ssma Eucharistia asservari debet in tabernaculo inamovibili (§ 1) et undequaque solide clauso (§ 2); b) tabernaculum tam sedulo custodiendum est ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur (§ 2); c) clavis tabernaculi diligentissime sacerdoti custodienda est (§ 4). De singulis nonnulla sunt animadvertenda.

4.— a) *Tabernaculum sit inamovibile et undequaque solide clausum*: ab hoc praecepto per se gravi nec Episcopus valet dispensare nec ei consuetudo etiam centenaria et immemorialis derogare, excepto casu de quo in § 3,

eoque iam tamquam primo praesidio consulitur securitati custodiae Ssmae Eucharistiae. Clausura vero undequaque absoluta secumfert ut ciborium sit confectum ex materia solida et firma. Equidem iuxta liturgicas leges tabernaculum extrui potest ex ligno, aut ex marmore aut ex metallo, quae postrema materia est ceteris firmior; quod tamen magis interest, conficiatur oportet ex solida materia, singulaeque partes intime inter se cohaereant, reseratio maximam exhibeat securitatem ac fortiter ostiolo adhaereat, cuius cardines firmiter sint constituti ac dispositi, qui ipsum ciborio inserant. Nonnullis in locis Episcopi praescripserunt ad maiorem Eucharistiae securitatem ut ciborium ex integro metallo consisteret, quae quidem praescriptio, in locis ubi viget, absolute debet observari, ut docet Emus Card. P. Gasparri. Optimum sane consilium foret si tabernaculum sit vera arca ferrea, quam vocant (vulgo *cassaforte*, *coffre-fort*) adeo ut nec perforari nec effringi possit mediis, quae ordinarie adhibentur a furibus, eaque validis ferreis seris altari arcte debet devinciri in infimo eius gradu aut parieti adverso. Hae vero ferreae arcae aut in forma ciborii extrui debent, quae dein sunt marmoreo lapide contegendae ceterisque ornamentis condecorandae, adeo ut speciem cuiusdam operis affabre confecti prae se ferant ad normam § 2 relati canonis; vel saltem ita conficiantur ut in tabernaculis iam existentibus possint immitti. Huiusmodi tabernacula „de securitate“ (italice di sicurezza) nuncupantur. Ad quamlibet vero dubitationem auferendam, quoad legum liturgicarum observantiam in hisce conficiendis tabernaculis attendatur responsio S. R. C. diei 1 April. 1908 ad preces sibi porrectas nomine Ordinariorum Provinciae ecclesiasticae Milwaukien. in America sept. a quodam Sacerdote qui pro adprobatione exhibuerat novum tabernaculum solidissime exstructum et quidem ita confectum ut nullimode repugnaret neque rubricis Ritualis Romani, neque eiusdem S. C. decretis: „Communicetur sacerdoti oratori responsum S. R. C. in casu simili datum sub die 18 Martii 1898: nempe finem inventoris esse laudandum, negotium vero in casu et ad effectum de quo agitur, spectare ad ipsos locorum Ordinarios.“

Pariter in una Superioren., *de nova quadam custodia Ssmi Sacramenti*: Revmus Episcopus, quo securius procederet in approbando quodam tabernaculo, a S. R. C. reverenter expetivit: „an satisfaciat regulis liturgicis descripta forma ostii semicircularis, quod globulis impositum sine cardinibus volvitur ita ut ex hac parte nihil obstat quominus ab Episcopo sacerdotibus commendetur vel debeat tabernaculum instrui ostio vel ianuis, quae cardinibus adhaereant atque ita volvatur“; et S. Rituum Congregatio, requisito Commissionis Liturgicae suffragio, propositae quaestioni ita die 8 Maii 1908. respondere censuit: „In casu, per se nihil obstat, de cetero ad Revmum Episcopum.“

Equidem adhibitis hisce ciboriis solidissimis altero efficaci praesidio consulitur custodiae Ssmae Eucharistiae. Porro Sacra haec Congregatio onus non imponit huiusmodi comparandi tabernacula in ecclesiis, quae ordinariis sunt instructae ciboriis, dummodo reapse securitatis idonea praebeant argumenta, quamvis suadeat ut ea adhibeantur in ecclesiis noviter aedificandis: id vero enixe commendat Excmis Episcopis ut, pro eorum zelo erga Ssmum Sacramentum, pervigilent caveantque ut et ordinaria ciboria, quae usui sunt in ecclesiis eorum dioecesis, eam prae se ferant soliditatem ad omne periculum sacrilegae profanationis arcendum, illaque severissime amoveant tabernacula quae omnimodam certitudinem non ingerant de huius periculi absentia.

5.—b) „*Tabernaculum tam sedulo est custodiendum ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur*“. Non sufficit ut in loco consistat custos, satis non est ut ciborium tali sit praeditum firmitate ut neque terebra transfodi possit neque scalpro disiungi atque claustris adeo validis sit munitum, ut clavibus quoque adulterinis nequeat reserari: tertium praesidium a iure requiritur: *sedula* custodia. Porro haec vigilantia continuo exercenda, plurimas complectitur cautelas et communes et extraordinarias, prout postulant locorum et temporum adiuncta.

Quod vero attinet ad custodem, hic, licet sit optandum ut sit clericus, immo sacerdos, non prohibetur quod sit laicus, *modo clericus respondeat de clavi*, qua est reserandus locus ubi Eucharistia asservatur. Hunc prope locum moretur oportet diu noctuque, adeo ut celeriter compareat quando casus ferat, seu continenter vigilantiam exerceat: nunquam ecclesiam deserat tempore quo haec fidelibus patet et ab his magis deserta relinquitur, idque pressius est urgendum in urbium ecclesiis, ubi fures uti tales fidelibus ignoti per templa vagantes peregrinorum aut mendicantium habitu perattente momenta aucupantur, quibus vigilantia intercipitur et motu celerrimo, veluti ictu oculi, sacrilega furta perpetrant; aut loca invisunt, fores, fenestras, cancellos, ianuas, praesertim haud principales, accurate rimantur diurno tempore ut dein nocturno ad executionem improbum consilium demandare pertentent. Quod si rarius accidit in pagis, ubi praesentia personae extraneae ibique haud cognitae, quae ecclesiam circumeat et ingrediatur, facilius animadvertitur suspicionemque ingerit in sacerdotibus atque fidelibus, id non relevat tamen parochum rectoremve ecclesiae ab obligatione Eucharistiae custodiendae, cuius ratio modusque ipsius prudentiae relinquitur inspectis loci adiunctis, e. g. tum per se ipse aliquoties in die ecclesiam invisendo, tum vigilantiam per diem committendo probatis personis circum morantibus, tum privatam paroecianorum visitationem Ssmi Sacramenti praestituendo variis diei horis peragendam.

Attente debet invigilari etiam operariis ceterisque personis, quae laboris intuitu aliisve de causis ecclesiam, sacrarium, sacerdotis custodisve domum eisdem contiguam frequentant.

Nec sedula custodia Ssmi Sacramenti a iure praescripta remittenda erit tempore nocturno, quando ecclesia est obserata. Precipuae cautiones autem pro nocturnis horis adhibendae, quas prudentia requirit, *ordinariae* seu iugiter adhibendae tum pro Ssma Eucharistia tutanda tum pro praecavendis direptionibus sacrorum vasorum, tabularum, eleemosynarum atque supellectilium ecclesiae, recensentur: 1° omnes ecclesiae fores communiantur, quatenus necessitas postulet fierique possit, firmis valvis, validis claustris obicibusque et quidem ita ut ab interiore ecclesia clavibus aperiri dumtaxat queant, fenestrae vero transennis vel clatris; 2° accurate est inspiciendum quoties vespere ecclesiae obserantur ne quis homo malevolus includatur; 3° officium ecclesiae claudendae eiusque claves committantur personis omni suspitione maioribus, praecipue vero vino non deditis. Hisce cautelis aliam valde commendatam addere velimus, quae in dies usitatio evadit quaeque utile nonnunquam praebet auxilium ad praecavenda furum molimina, ubi usui est: nempe collocationem opportunis in locis tintinnabulorum vi electrica pulsandorum, dum portae aperiuntur, vel eadem aut tabernaculum aut altare aut mensa aut candelabra tanguntur, quorum ope sacerdotis custodisve attentio repente provocatur; aut speciales electrici apparatus, qui ecclesiam repente illuminent custodemque de furum praesentia statim certiores faciant: hi tamen apparatus, ut optatum consequantur finem, erunt scite et ingeniose tegendi, ita ut quamlibet adimant furum suspicionem, quotidieque inspiciendi ut suo munere apte fungantur.

Specialis extraordinaria providentia demum prostat in § 3 relati canonis: „*gravi aliqua suadente causa ab Ordinario loci probata, non est vetitum Sanctissimam Eucharistiam nocturno tempore extra altare super corporali tamen, in loco tutiore et decenti, asservari, servato praescripto can. 1271.*“ Hic locus de more est sacrarium, dummodo reapse sit locus tutior et decens, vel arca solidissima et optime clausa (italice *cassaforte*), si haec sit praefenda, muro inserta in quodam ecclesiae pariete. Quodsi nec ecclesia nec sacrarium necessariam perhibeant securitatem, Eucharistia poterit retineri in alio loco tutiore, etiam privato: tunc parochus est cura adhibenda ut debita reverentia et honore Ssmum Sacramentum custodiatur neque minuatur fides fidelium in praesentia reali. In huiusmodi vero asservatione Ssmae Eucharistiae Sacrae Species non sunt corporali dumtaxat contegendae, sed semper in vase seu pyxide includendae: insuper cum e ciborio ecclesiae educuntur aut ad ipsum referuntur, opus est ut sacerdos superpelliceo et stola sit indutus eumque clericus comitetur lumen gestans saltem regulariter.

Curandum est praeterea ecclesiarum rectoribus ad furtiva praecavenda ut in tabernaculis, quantum fieri possit, non relinquantur pyxides et vasa sacra magni pretii, unde cupiditas audaciaque furum magis alliciatur: quum haec vasa occasione quarundam sollemnitatum adhibentur, valde est optandum ut tempore postremae Missae purificentur et loco tuto reponantur, qui sacrarium non sit; particulae vero, quae superfuerint, in ordinaria pyxide collocentur. Pariter abstineant a decorando altaria et sacra simulacra sculpta vel picta (eademque assidue decorata servando publico cultui exposita) eximiis muneribus votivis, qualia sunt aurei et argentei anuli, catellae, monilia, inaures, margaritae et similia: quod si id facere praestet occasione cuiusdam diei festi, eodem exacto, ea munera ab ecclesia satagant remove causamque remotionis probe fideles edocere.

6.—c) „*Clavis tabernaculi diligentissime a sacerdote custodiatur.*“ Omnes cautela, quas hucusque recensuimus, ad irritum redigentur si, quod potissimum in hac re est curandum, clavis tabernaculi caute non custodiatur, ut expresse cavet can. rel. § 4, *gravi conscientiae onere* adiecto sacerdoti, cui haec est custodia commissa. Ut huic *diligentissimae custodiae* canone praescriptae ab ecclesiae rectore satisfiat, ipsi districte praecipitur ut clavis tabernaculi nunquam super mensa altaris aut in claustro ostioli relinquatur, ne tempore quidem quo mane divina officia ad Sacramenti altare et Sanctissimae Communionis distributio peraguntur, praesertim si hoc altare haud in conspicuo sit. Hisce vero absolutis, clavis vel ab ecclesiae rectore domi custodiatur aut ab ipso continenter gestetur, amissionis periculo remoto, vel in sacrario, et quidem in loco tuto et secreto, reponatur altera clavi claudenda, quam alteram clavem uti supra rector tueatur.

Sedulo perpendant sacerdotes Ssmae Eucharistiae custodes officium custodiendae diligentissimae clavis S. Ciborii esse grave, prout aperte ostendunt finis ipsaque verba legis. Sacerdos, cui ius et officium ordinarie et per se competit custodiendi clavem, est rector ecclesiae vel oratorii: quodsi discedat, potest et debet pro tempore absentiae alii sacerdoti committere custodiam; et si clavem in sacrario retineat sub alia clavi, potest hanc tradere aedituo, pro tempore quo ipse abest, et clavis tabernaculi necessaria esse queat: quod praxis ubique recepta manifeste confirmat. Si agitur de ecclesia paroeciali, clavis parrocho custodienda est; si de ecclesia cathedrali aut collegiali, quae simul sit paroecialis, ad Capitulum spectat custodire Ssmam Eucharistiam, et altera tabernaculi clavis apud parochum servari debet (can. 415 § 3 n. 1). Ad parochum pertinet exclusivum ius retinendi clavem tabernaculi, etsi in ecclesia paroeciali erecta sit confraternitas. In ecclesiis non paroecialibus ubi ex A. Sedis indulto asservatur, custodienda

est cappellanis seu rectoribus, nunquam laicis etiamsi patroni sint : sine apostolico indulto laici per se clavem ciborii retinere nequeunt.

7.—Specialia veniunt adnotanda de custodia clavis tabernaculi in ecclesiis monialium vel religiosarum et in piis seu religiosis domibus mulierum. Inspecto primum statuto can. 1267 quo Ssma Eucharistia, revocato quolibet contrario privilegio, custodiri nequit in religiosa vel pia domo nisi vel in ecclesia vel in principali oratorio, nec apud moniales intra chorum vel septa monasterii, id dein alte in mente Ordinariorum residere debet atque adamussim executioni demandari, *clavem S. Ciborii non esse custodiendam inter septa monasterii*. Ipsa est igitur in posterum asservanda in sacrario ut praesto sit, quoties necessitas postulet, atque, expletis ecclesiae sacris functionibus ac praesertim nocturno tempore, in loco tuto, solido atque secreto reponenda, et quidem duabus obserato clavis, quarum altera communitalis antistitae est custodienda per se ipsi aut per vicariam et altera moniali cuidam, puta sacrario addictae, adeo ut utriusque concursus ad reserandum locum, de quo supra, requiratur. Huiusmodi praescriptum probe inspiciant Excmi Episcopi et in eodem exsequendo rigide se gerant, quacunque personarum acceptione posthabita, ut precaveantur abusus atque irreverentiae, quae secus redundare possunt in Ssmam Eucharistiam.

8.—Quod attinet ad oratoria seminarii et collegii ecclesiastici, ephebei pro iuvenum utriusque sexus religiosa eruditione atque institutione, nosocomii aliusque id genus hospitii, quae potestate Ssmae Eucharistiae asservandae fruantur, tabernaculi clavis custodienda erit rectori seu moderatori eorundem, si sacerdos sit, secus spiritus directori aut cappellano de more Missae celebrationi sacrisque functionibus peragendis addicto, ipsique studiose est curandum ne eadem ad aliorum manus perveniat.

9. — Quod demum refert ad privata oratoria, quae ex apostolico indulto facultate pollent Ssmam Eucharistiam asservandi, ciborii clavis custodiri solet in sacrario potius cura familiae quam cappellani; at, si Episcopo praestare videatur ut clavis indultario custodienda non tradatur, eam aut sacerdoti celebranti committat, praesertim si hic stabiliter sacrum ibi litet aut parochus deferat, singulis deinde vicibus, si commode potest, sacerdoti celebraturo exhibendam. Indultariis laicis, quos clavis custodia manet, in memoriam revocandum est, clericis vero quacumque dignitate fulgentibus perpendendum, grave sane officum ipsis impositum esse vigilandi ne clavis ad cuiusquam manus perveniat etiam de ipsorum familia vel famulatu.

10.— Sacram Congregationem non praeterit enunciatas cautelas propositum finem plene haud esse assecuturas, nisi Excmi. Episcopi locorumque Ordinarii, una cum earundem observantia parochis, ecclesiarum rectoribus,

institutorum omne genus moderatoribus, monialium antistitis praecepta, quatuor haec, quae magnopere nostra intersunt, prae oculis habeant:

a) Praesertim dum sacras peragunt dioecesium visitationes, sed etiam extra easdem, quoties casus ferat, per se aut per idoneas ac prudentes ecclesiasticas personas diligenter inquirant animadvertantque de visu quo modo in singulis nedum paroeciis sed et ecclesiis, oratoriis, etiam privatis, hoc iure fruentibus provisum sit securitati custodiae Ssmae Eucharistiae et quoties comperiant non ea omnia concurrere, quae iure postulantur, eadem praecipiant quam cito exsequenda, brevi tempore ad id praestituto, sub poena multae pecuniariae et etiam suspensionis a divinis pro sacerdotibus aut a munere, pro gravitate culpae, ab iis incurrendae, quibus officium competit omnia securitatis praesidia subministrandi. Neque ab huiusmodi onere easdem personas relevent ex reddita forsitan ratione quod nulla profanatio aut inconveniens in antecessum acciderit; quae enim infecta hucusque sunt, temporis decursu et hominum malitia, posthabitis necessariis cautelis, fieri possunt.

b) Quoties furta sacrilega quibus Ssma Eucharistia violatur in sua Dioecesi (quod Deus prorsus avertat) quacumque de causa acciderint, loci Episcopus vel per se, quod est optandum, vel per suae Curiae Officalem, ad id specialiter delegandum, oeconomicum semper conficiat processum adversus parochum aliumve sacerdotem tam saecularem quam religiosum etiam exemptum Ssmi Sacramenti custodiae praepositum, actaque processus idem Episcopus ad hanc S. Congregationem transmittat cum suo voto quo prae primis accurate describat eiusdem furti temporis et loci adiuncta, et dein, actis processus eiusdem prae oculis praesertim habitis renuntiet cuius culpae aut neglegentiae culpabili admissum facinus sittribuendum atque poenas canonicas contra fontes infligendas proponat et huius S. Dicasterii mandata praestoletur.

c) Mature perpendant severitatem poenarum, quae can. 2382 statuuntur contra parochum, qui graviter neglexerit custodiam Ssmae Eucharistiae etiam citra excessum huius violationis, quaeque usque ad paroeciae privationem progrediuntur; inspecto vero fine legis curent ut analogis poenis plectantur et alii ecclesiae rectores congrua congruis referendo, qui graviter delinquant in arduo eis commissio munere obeundo, collatis ad id necessariis et opportunis facultatibus per hanc S. Congregationem, quatenus opus sit. Quibus aufugiendis poenis haud suffragatur causa forte a parcho aliisve, quibus SS. Species custodiendae incumbunt allata qua tabernacula patentia relinquuntur clavesque in loco tuto non custodiantur alius sacerdotis incuria: ipsos enim manet diligens sollersque cura sacrorum vasorum et Ssmae Eucharistiae propriumque munus fideliter et vigilanter cavendi ne, divinis

officiis absolutis, ciboria exponantur cuilibet iniuriae sacrilegaeque direptioni. Equidem est animadvertendum et in memoratum sacerdotem et in quemlibet alium huius neglegentiae reum similibus poenis, quippe qui occasionem tanto sceleri sua culpa dederint. Ut autem locorum Ordinarii poenis prosecui queant et delinquentes religiosos utriusque sexus etiam exemptos iuxta has apostolicas praescriptiones in negotio, de quo agimus, vi huius Instructionis facultates committimus necessarias cumulative cum eorum Superioribus religiosis Maioribus, quibus pariter haec S. Congregatio idem onus imponit, reservata tamen uni Episcopo facultate processum conficiendi, de quo sub litt. b) in casu ibi descripto.

d) Diligenter inquirant utrum ecclesiae et oratoria quibus Ssmae Eucharistiae asservatio iure communi (cfr. can. 1265 § 1 n. 1, 2) non competat, hac facultate polleant ex apostolico indulto per Breve in perpetuum aut per rescriptum ad tempus concessum: quoties vero compere-rint hoc privilegium legitimo iure non esse suffultum, tamquam abusum satagant remove. Praeterea, ne se nimis faciles praebeant in suscipiendis et commendandis precibus pro impetranda facultate asservandi Ssmam Eucharistiam in locis, quae de communi iure eadem carent, immo abstineant prorsus, nisi gravissimae causae intersint, praesertim in privatis oratoriis et ecclesiis a domibus fidelium nimis dissitis, in desertis montibus magnisque camporum spatiis sitis, quibus non suppetant ea omnia quae pro fide-li et tutissima custodia SS. Specierum requiruntur. Tolerabilius sane erit ut quandoque etiam notabili fidelium parti commodum non praebe-atur Ssmae Eucharistiae adorandae, quam ut Eadem exponatur sat pro-babili periculo profanationis. Immo et potestas hisce litteris committitur Excimis Episcopis locorumque Ordinariis revocandi facultatem asservatio-nis Eucharistiae in ecclesiis et oratoriis, etiam privatis, quae hoc aposto-lico privilegio per indultum fruuntur, quoties adnotent aut graves abusus intercessisse aut non omnes concurrere conditiones pro segura custodia, reverentia cultuque debito erga Ssmum Sacramentum.

Hae sunt canonicae normae potioresque cautela, quas huic S. Con-gregationi visum est locorum Ordinariis praecipere ut vicissim parochis ceterisque Ssmi Sacramenti custodibus pressius commendent executioni tradendas ad quoslibet convellendos abusus, si qui irrepserint et, quamvis desint, ad eosdem praecavendos: aliae, quae pro temporum et locorum adiunctis magis idoneae videantur ad eunden finem aptius attigendum, eorundem Pastorum zelo sollertique industriae relinquuntur. Eos igitur, his praesidiis adiutos, in Domino deprecamur et obtestamur ut omnibus vi-ribus contendat ad efficaciter Ssmam Eucharistiam tutandam et impia scelestorum hominum molimina arcenda ab eodem Sacramento quo

nihil dignius, nihil sanctius et admirabilius habet Ecclesia Dei, cum in eo contineatur praecipuum et maximum Dei donum et ipsemet omnis gratiae et sanctitatis fons, auctorque Christus Dominus.“ Id quidem erit Ipsis eorumque sacerdotibus et fidelibus pignus indeficiens supernae divinae protectionis.

Ssmus Dominus Noster Pius divina Providentia Pp. XI, in audientia Exmo Secretario H. S. C. die 7 Maii a. 1938 concessa praefatam Instructionem, ab EE. PP. plenario Conventu diei 30 Martii anni eiusdem probatam, benigne confirmare et Auctoritate Sua Apostolica ratam habere dignatus est, mandans ut Instructio eadem in officiali Commentario *Acta Apostolicae Sedis* publici iuris fiat et ab Omnibus Ordinariis tum locorum, tum personarum aliisque, ad quos speciatim spectat, religiosissime servetur contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. C. de Disciplina Sacramentorum, in festo Ascensionis Domini a. 1938. L. S. D. Card. *Jorio*, Praefectus. *F. Bracci* Secretarius.

2762

1940

Responsa
ad proposita
dubia.

Emmi Patres Pontificiae Commissionis ad Codicis canones authentice interpretandos, propositis in plenario coetu quae sequuntur dubiis, responderi mandarunt ut infra ad singula :

I — De transitu ad alium ritum.

D. An mulier latina quae vi canonis 98 § 4 declaret se velle transire in matrimonio ineundo ad ritum orientalem viri, adhuc teneatur ad formam celebrationis matrimonii, de qua in canone 1099 § 1 n. 3.

R. Affirmative.

II — De disparitate cultus.

D. An ab acatholicis nati, de quibus in canone 1099 § 2, ad normam canonis 1070 subiiciantur impedimento disparitatis cultus, quoties cum parte non baptizata contraxerint.

R. Affirmative.

III. — De tribunali competente.

D. Utrum in controversia, quae ad normam canonis 1572 § 2 dirimenda defertur ad dioecesanum tribunal, Episcopus convenire tantum, an etiam conveniri possit.

R. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Datum Romae, e Civitate Vaticana, die 29 mensis Aprilis, anno 1940.

M. Card. Massimi, Praeses.

L. + S.

I. Bruno, Secretarius.

2763

1940

Benedictio nosocomiorum aliarumque domorum aegrotis curandis.

Ant. Omnes male habéntes Christus curávit: ipse infirmitátes nostras accépit, et aegrotatiónes nostras portávit (Matth., VIII. 17).

Ps. 6. Dómine, ne in furóre tuo arguas me* neque in ira tua corrípias me. Miserére mei, Dómine: quóniam infirmus sum: * sana me, Dómine, quóniam conturbáta sunt ossa mea.

Et ánima mea turbáta est valde: * sed tu, Dómine, úsquequo?

Convértere, Dómine, et éripe ánimam meam: * salvum me fac propter misericórdiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: * in inférno autem quis confitébitur tibi?

Laborávi in gémitu meo, lavábo per singulas noctes lectum meum: * lácrimis meis stratum meum rigábo.

Turbátus est a furóre óculus meus: * inveterávi inter omnes inimícos meos.

Discédite a me omnes, qui operámini iniquitátem: * quóniam exaudivit Dóminus vocem fletus mei.

Exaudivit Dóminus deprecationem meam: * Dóminus oratióem meam suscepit.

Erubéscant et conturbéntur veheménter omnes inimíci mei: * convertántur et erubéscant valde velóciter.

Glória Patri, etc.

Repetitur Antiphona.

V. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Deus qui mirabíliter hóminem creásti, et mirabílius reformásti, atque váriis infirmitátibus, quibus humána fragílitas detinétur, múltiplici remédio succurrere dignátus es; tuam sanctam bene† dictiódinem super hanc domum infúnde, ut aegrorum, huc adveniéntium, córpori et ánimae ipse medeáris, tua eos patérna pietáte custódias, ac post vitae cursum ad gáudia transféras sempitérna. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Orémus.

Dómine Iesu Christe, infirmitátis nostrae solámen et salus, qui Petri socrum et Réguli fílium a magnis fébribus liberásti, paralýticum roborásti, leprósos mundásti, Centuriónis púerum sanásti, mulierem a fluxu sánguinis salvásti, ad piscínam iacéntem lánguidum erexísti, civitates et castélla circúmiens omnem languórem et infirmitátem curásti : bene † dic, quaesumus, et sanctí † fica domum istam ; ut omnes infirmi hic moratúri, ab omni aegritúde leváti, mentis et córporis sanitáte donáti, poténtiam tuam perpétuo váleant collaudáre. Qui vivis et regnas in sáecula saeculórum.

R. Amen.

Deinde aspergit praecipua nosocomii loca aqua benedicta et subiungit :

V. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

R. Et salutáre tuum da nobis.

V. Dómine, exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Omnípotens sempitérne Deus, qui aegritúdes animárum depéllis et córporum, auxílii tui super infirmos osténde virtútem, ut ope misericórdiae tuae ad ómnia pietátis tuae reparéntur officia.

Concéde nos fámulos tuos, quáesumus, Dómine Deus, perpétua mentis et córporis sanitáte gaudére, et, gloriósa beátae Maríae semper Vírginis intercessióne, a praesénti liberári tristítia et aetérna pérfrui laetítia.

Deus, qui nós miro Angelórum ministério custódis et gubérnas, huic quoque dómui Angelum tuum députa custódem, qui ab ea, omnes repéllat potestátes ; ut aegróti in ea iacéntes ab omni formídine et perturbatióne protécti, prístinae reddántur sanitáti.

Deus, qui ineffábili providéntia beátum Joseph sanctíssimae Genitrícis tuae Sponsum elígere dignátus es ; praesta quáesumus : ut quem protectórem venerámur in terris, intercessórem habére mereámur in caelis.

Deus, misericordiárum Pater, per mérita et intercessiónem Sanctórum Camílli et Joánnis de Deo, quos víscera misericórdiae indútos, infirmórum adiutóres et consolatóres effecísti : aegróti in hac domo curándis propítius adesse dignéris ; ut a córporis languóribus erépti, ánimi moeróribus subleváti, ad prístinam rédeant sanitátem et débitas misericórdiae tuae gratiárum iúgiter reférant actiões. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Urbis et orbis.

Instante Revmo P. Praefecto Generali Clericorum Regularium Infirmis Ministrantium, Sacra Rituum Congregatio, vigore facultatum sibi specialiter a Sanctissimo Domino nostro Pio Papa XII. tributarum, suprascriptam formulam benedictionis Nosocomiorum aliarumque domorum aegrotis curandis, probavit et adhibendam benigne concessit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 18 Iulii 1939.

C. Card *Salotti*, Praefectus S. C. Rituum

A. *Carinci*, Secretarius.

2764

1940

Ritus benedictionis papalis super populum elargiendae servandus a sacerdotibus, quibus, a S. Sede huiusmodi facultas indulta est.

Ritus
benedictionis
papalis.

1. Admoneatur populus de ecclesia, die et hora, qua dabitur pontificia Benedictio. Postquam populus ad ecclesiam convenerit, ad contritionis et devotionis sensus pio brevique sermone excitetur. Mox vero Sacerdos, nullis circumstantibus ministris, superpelliceo et stola alba indutus, ante altare genuflexus, sequentibus versibus Dei opem imploret.

V. Adjutórium nostrum in nómini Dómini.

R. Qui fecit coelum et terram.

V. Salvum fac pópulum tuum, Domine.

R. Et bédedic hereditáti tuae.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Deinde stans sequentem recitet orationem :

Oratio.

Omnípotens et miséricors Deus, da nobis auxílium de sancto, et vota pópuli huius, in humilitáte cordis véniam peccatórum poscéntis tuámque benedictiónem praestolántis et grátiam, cleménter exaudi : dexteram tuam super eum benígnus exténde, ac plenitúdinem divínae benedictiónis effúnde, qua, bonis ómnibus cumulátus, felicitátem et vitam consequátur aetérnam. Per Christum Dóminum Nostrum.

R. Amen.

2. *Fostea ad cornu Epistolae accedat; ibique stans, una benedictione, unico videlicet signo crucis, benedicat, proferens alta voce haec verba:*

Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus. Amen.

3. *Sacerdotes qui facultate gaudent impertiendi Benedictionem Papalem formulam praescriptam servant; hac facultate non utantur nisi in designata ecclesia; non autem eodem die et loco quo Episcopus eam impertiat.*

Urbis et orbis.

Cum ex benigna Summi Pontificis concessione Sacra Poenitentiaria Apostolica, peculiaribus in adiunctis et circumstantiis extra ordinem concurrentibus, facultatem Benedictionem Papalem una cum Indulgentia plenaria impertiendi sacerdotibus concedere soleat, Emmus et Rmmus D. Cardinalis Lauri, Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarius et Poenitentiarius Maior, Sacram hanc Rituum Congregationem rogavit ut formulam, qua praefata Papalis Benedictio fidelibus impertiri posset, statuere dignaretur.

Sacra autem Rituum Congregatio, prae oculis habens ritum, qui in ipsi Rituali Romano (tit. VIII. cap. 32.) invenitur, Regularibus utique concessum, Benedictionis Apostolicae statis diebus super populum elargiendae, audito Specialis Commissionis Liturgicae suffragio, huius ritus formulam in posterum ab omnibus sacerdotibus sive saecularibus sive regularibus, qui speciali Sedis Apostolicae gaudent Indulto Benedictionem Papalem cum Indulgentia plenaria elargiendi, adhibendam ac servandam esse retinuit.

Facta autem supra his omnibus, ab infrascripto Cardinali Sacrorum Rituum Congregationis Praefecto relatione Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XII. die 6 Martii 1940. Sanctitas Sua votum Sacrae Congregationis benigne approbavit illudque publici iuris fieri mandavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae ex Sacra Rituum Congregatione, die 12 Martii a. 1940. C. Card. *Salotti*, Episc. Praenest., Praefectus. L. S. A. *Carinci*, Secretarius.

2765

1940

Dr. Franciscus
Hanuy proto-
notarius
apost.

Laeto animo communico *Drem Franciscum Hanuy* prelatum domesticum, canonicum et vicarium meum generalem occasione iubilaei eius sacerdotalis semisaecularis a Ssmo Domino Nostro Pio Papa XII. in praemium meritorum ad dignitatem Protonotarii Apostolici elevatum esse.

2766

1940

Die 31. Augusti a. c. *dr. Joannes Jozgits* praelatus Suae Sanctitatis domesticus, praepositus tit., parochus rudedonatus Bonyhádensis, anno aetatis suae 86-o, sacerdotii vero 63-o, viribus paulatim deficientibus, sacramentis pie munitus placide ex hac vita migravit. Anno 1855. natus et 1877. presbyter ordinatus per duodecim annos variis in locis qua cooperator fungebatur. Anno 1889. nominatus est parochus in Mecsekjánosi, mox anno 1898. in Bonyhád, quam paroeciam per tria decennia bonus et ab omnibus dilectus pastor animarum gubernavit. Ab anno 1907. etiam munus v-a-diaconi districtus Bonyhádensis laudabiliter adimplevit. Anno 1916. praepositus tit. de Oront nominatus et anno 1927. inter praelatos domesticos Suae Sanctitatis assumptus est. Ultimum vitae decennium in statum quietis recessus exegit. In muniis suis obeundis semper se promptum, erga fratres et fideles carum et amabilem praestitit.

Obitus
Joannis
Jozgits.

Animam denati fratris scilicet ad aram precibus, triumque Sacrorum praescriptorum suffragiis hisce commendo. R i. p.!

2767

1940

Diebus 10. et 11. Septembris a. c. examina synodalia subierant et approbati sunt: *Joannes Palotai, Andreas Szeitz et Paulus Benkő.*

Examina
synodalia.

2768

1940

Josephus Fehérváry parochus in Koppányszántó constitutus est scholarum inspector districtus Értényensis. *Aemilius Bucz* catecheta Quinque-Ecclesiensis nominatus et investitus est parochus in Vókány. *Dr. Joannes Vesztergombi* administrator Vókányensis missus est cooperator ad Szászvár. *Desiderius Horváth* cooperator Mecsekszabolcsensis nominatus est catecheta ad scholas elem. Quinque Eccl.

Personalia.

Cooperatores translati sunt: *Ladislaus Szigethy* e Dunaföldvár civ. int. ad Quinque-Eccl. Cathedr., *Dr. Paulus Juhász* e Fadd ad Hosszuhetény, *Stephanus Kőszegi* e Hosszúhetény ad Fadd, *Ernestus Csértán* e Bükkösd ad Dunaföldvár civ. int., *Alexander Fényi* e Németbóly ad Dunaföldvár civ. int., *Georgius Sarlós* ex Olasz ad Németbóly, *Joannes Redling* e Kurd ad Olasz, *Stephanus Gyuk* e Görcsöny ad Berkesd, *Joannes Békefi* e Szakcs ad Görcsöny, *Josephus Tóth* e Szászvár ad Szakcs, *Dr. Nicolaus Kopcsányi*

ad Hőgyész, *Joannes Bencze* e Koppányszántó ad Mecsekszabolcs. Neomystae missi sunt: *Bernardus Z. Soós* ad Bükkösd, *Jacobus Müller* ad Püspökpuszta. Valetudinis restituendae causa a servitio dioecetano ad interim relevati sunt: *Desiderius Sudár* cooperator Dunaföldvárensis et *Joannes Scheich* cooperator Hőgyészensis.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15. Septembris a 1940.

† **FRANCISCUS** m. p.

episcopus.

1940.

IX.

2809

1940

Még csillognak szemünkben az örömkönnyek, amelyeket a két évtizedes magyar álmok egy részének csodálatos megvalósulása csalt elő. Még zengenek fülünkben a Te Deum akkordjai, amelyeket olyan mélységes hálával énekeltünk. Amikor saját hibánkból, vagy azon kívül nagyon mélyre zuhantunk, nem maradt más fegyverünk, mint az isteni igazságosságba vetett törhetetlen hitünk, amellyel hosszú évtizedeken át állhatatosan tudtunk imádkozni és dolgozni. Imánk és munkánk nem volt hiábavaló. Az isteni Gondviselés a keleti országrészek és Erdély egy részének visszatérésében is szinte csodával határos módon segítette diadalra szent ügyünket.

Most, hogy több millió testvérünket boldog örömben ismét szívére ölelhettük, le kell vonnunk a mult tanulságait és ugyanazzal a hittel kell tovább haladnunk, amely eddig vezetett bennünket. Imádságunknak — ha lehetséges — még bensőségesebbé kell válnia és minden erőnkkel támogatnunk kell felelős vezetőinket abban a nehéz munkában, amely az új, de mégis régi magyar feladatok megvalósítására irányul.

2810

1940

Tudomásulvétel és miheztartás végett közlöm a honvédelemről szóló törvény végrehajtási utasításának (10.700/el. 15—1940. H. M. sz. megjelent a Budapesti Közlöny 1940. július 5-i számában) a papokat és papnövényeket érdeklő részeit.

Honvédelmi
törvény
végreh. utasí-
tásának
papokat
érintő része.

III. rész. 1. cím.

II. FEJEZET.

7. §. A hadkötelezettség, annak tartama és részei.

1. A hadkötelezettség általános (T. 19. § 1. bekezdés) és személyesen teljesítendő. Helyettes állításnak nincs helye.

2. A hadkötelezettség annak az évnek január hó 1. napjával kezdődik, amelyben a hadköteles tizennyolcadik életévét betölti és annak az évnek december hó 31. napjáig tart, amelyben a hatvanadik életévét betölti (T. 19. § 3. bekezdés).

3. A hadkötelezettség magában foglalja az állítási kötelezettséget és a szolgálati kötelezettséget (T. 19. § 4. bekezdés).

IV. FEJEZET.

49. §. A papjelölti, illetőleg papi kedvezményt kérők sorozása.

1. A sorozási nap reggelén, mielőtt még a megjelent felhívottak levetköznének, a sorozóbizottság elnöke, vagy a honvédség képviselője a papjelölti, vagy papi kedvezményre igényt emelő állításköteleseket jelentkezésre szólítja fel. A jelentkezők közül az izraelitákat figyelmeztetni kell, hogy csak a rendszeresített állásra alkalmazott rabbik, segéd rabbik, alrabbik és vallás-tanárok, a papjelöltek közül pedig csak a Ferenc József országos rabbiképző intézet növendékei, illetőleg az ezt az intézetet végzettek jöhetnek a kedvezmény szempontjából figyelembe. A papi vagy papjelölti kedvezményre figyelembejövő jelentkezőket, felekezetre tekintet nélkül, a többi állításkötelestől külön kell választani és nem kell levetköztetni, hanem felöltözve egyenkint kell a sorozóbizottság elé hívni.

2. A sorozóbizottság az előbbi bekezdés alá tartozók tekintetében a bemutatott igazolás alapján minden esetben először a papjelölti, illetőleg papi kedvezményre való igényt bírálja el és a kedvezmény megadása tekintetében határoz. Azokat, akik kedvezményben részesíttettek, a testmagasság pontos megméréséhez szükséges lábbeli levételen kívül levetköztetni és orvosilag megvizsgálni nem kell, hanem csak saját előadásuk alapján kell rájuk nézve az alkalmassági osztályozást és határozatot mind a katonai szolgálatra, mind a közérdekű munkaszolgálatra való alkalmasság tekintetében meghozni s azt a körülményt, hogy a megállapítás az illető saját előadásán nyugszik, az állítási lajstromban és az avatási jegyzőkönyvben is beírt osztályozás, illetve lelet mellett fel kell tüntetni.

3. Azokat, akik a sorozáskor a papi vagy papjelölti kedvezményre való igény igazolásához szükséges, kellő igazoló iratoknak még nincsenek a birtokában, a további vizsgálat mellőzése mellett arra kell utasítani, hogy az igazolásokat sürgősen szerezzék be.

4. Azokkal, akik a papi vagy papjelölti kedvezményben való részesítést kérték ugyan, de a kedvezmény részükre nem adatott meg, a sorozási eljárás rendes szabályai szerint kell eljárni.

IX. FEJEZET.

81. §. A papjelölti kedvezményre való igény.

1. Azt, aki valamely bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetnek már az újonccallítás idején papjelöltje, kérelmére a póttartalékba kell helyezni. Az ilyen besorozottak békében két hónapon át, a papi hivatásuknak megfelelő és a tábori lelkészi alkalmazáshoz szükséges kiképzésben részesülnek, majd pedig I. póttartaléki szolgálati kötelezettségük ideje alatt a póttartalékosokra irányadó rendelkezések szerint ugyanilyen természetű szolgálati gyakorlatok teljesítésére kötelesek. A papjelölt, ha a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezés előfeltételeinek megfelel, szolgálati kötelezettsége egész ideje alatt a karpaszományt viselheti (T. 42. § 1. bekezdés), feltéve, hogy a megkívánt előfeltételek fennállását a 3. bekezdés értelmében megállapították.

2. Az előbbi bekezdésben meghatározott papjelölti kedvezményben részesülnek azok a papi pályára készülők is :

a) akik a tényleges szolgálat megkezdése előtt, de legfeljebb huszonnegyedik életévük betöltésének naptári évében kezdik meg hittudományi tanulmányaikat, vagy lesznek valamely papi szerzetesrend noviciusaivá, továbbá

b) akik a tényleges szolgálat teljesítése után kezdik meg, vagy folytatják hittudományi tanulmányaikat, kivéve, ha tanulmányok megkezdésének, vagy folytatásának időpontja háború idejére esik (T. 42. § 2. bekezdés).

3. A tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezés előfeltételei fennforgásának megállapítását illetően a papjelöltekkel szemben is ugyanezt az eljárást kell követni, mint a tartalékos tiszti kiképzésre jelentkezés elfogadás kérdésében való határozathozatalnál (75. §).

4. Az, aki huszonnegyedik életévének betöltése után kezdi meg papi tanulmányait, a kedvezményre való igényét csak a rendes tényleges katonai szolgálat teljesítése után érvényesítheti.

5. A papjelölti kedvezményre való igény szempontjából a katolikus egyház latin, görög és örmény szertartású és a görögkeleti egyházak papjelöltjeinek, tehát a papjelölti kedvezményre — az egyéb feltételek fennforgása esetén — igényjogosultnak kell tekinteni azokat :

a) akik felvétettek valamely hazai papnevelő intézetbe vagy beléptek az egyház által jóváhagyott, az országban letelepült szerzetbe, mindkét esetben akkor, ha hittudományokat tanulnak és erről a papnevelő intézet, illetőleg a szerzet tartományi főnökének, vagy ha a rendnek Magyarországon tartományi főnöke nincs, házfőnökének írásbeli bizonyítványát bemutatják ;

b) akik hittanhallgatókká lettek, ha igazolják, hogy a hittudományi tanulmányokat valamely nyilvános hazai tanintézetben mint rendes hallgatók

eredménnyel folytatják és valamely egyházmegye főhatóságának bizonyítványával igazolják, hogy tanulmányaik befejezése után az egyházmegye pap-ságába felvétetnek ;

c) akik valamely az országban letelepült papirend noviciusaivá lettek és a szerzet tartományi főnökének vagy ha a rendnek Magyarországon tartományi főnöke nincs, házfőnökének bizonyítványával igazolják, hogy a rendbe fel vannak véve és a noviciátus befejeztével a hittudományi tanulmányokkal fognak foglalkozni ;

d) akik, mint a római katolikus, illetve görögkeleti egyházak papjelöltjei hittudományi tanulmányaikat befejezték — és azt olyan papnevelő intézetben folytatták, illetve fejezték be, amelyben folytatott papi tanulmányok alapján az illetőnek annak idején papjelölti kedvezmény megadható lett volna — de még nem szenteltettek fel, ha magyarországi törvényes egyházmegyei hatóságuk, illetve ilyenek hiányában a vallás- és közoktatásügyi miniszter bizonyítványával igazolják, hogy még az egyházmegye papjelöltjei közé tartoznak.

8. Ha a római katolikus, görögkeleti, református, evangélikus vagy unitárius egyházak papjelöltjei hittudományi tanulmányuk befejezését követő négy éven belül lelkeszi, vagy papi jellegű tanári alkalmazást nem nyernek, a kedvezmény szempontjából papjelölteknek már nem tekinthetők.

13. Azok a szolgálati kötelezettség alatt állók, akik a tényleges szolgálat teljesítése után kezdenek hittudományi tanulmányokat vagy folytatják újból a tényleges szolgálat előtt már megkezdett hittudományi tanulmányaikat és a papi hivatásra szánják magukat, az előbbi rendelkezések szerint tartoznak papjelölti minőségüket, illetve a papjelölti kedvezményre való igényüket igazolni. A 2. bekezdés b) pontjának rendelkezéséhez képest azonban nem adható meg a kedvezmény, ha a hittudományi tanulmányok megkezdésének vagy továbbfolytatásának időpontja háború idejére esik.

14. A kedvezményben részesített papjelöltek (papnövendékek) mozgósítás (hadiállományra való kiegészítés) esetén és háború idején tekintet nélkül arra, hogy előzőleg részesültek-e és milyen katonai kiképzésben, egészségügyi szolgálatra igénybe vehetők (T. 42. § 7. bekezdés) s ehhez képest az ezt megelőző katonai kiképzés alá is vonhatók. Egészségügyi szolgálat alatt a honvédség bármiféle egészségügyi intézményénél, vagy alakulatánál a tanulmányi végzettség fokához mért, nem durva munkában való foglalkoztatást kell érteni.

15. Tisztek, katonai tisztviselők, tiszt- és katonai tisztviselőjelöltek, akik a papjelölti kedvezményre igényt emelnek, csak akkor helyezhetők át póttartalékba, ha katonai rangjukról lemondanak.

82. §. A papjelölti kedvezmény érvényesítése és megadása.

1. Az állításkötelesek a papjelölti kedvezményre való igényüket a sorozásra előállításuk évében január hó 5. napjától kezdve a sorozásig az illetékes főszolgabírónál (polgármesternél) vagy a sorozás idején az illetékes sorozóbizottságnál kötelesek bejelenteni és igazolni. A sorozás befejezése után az igénybejelentésre irányuló kérvény átvételére ismét a főszolgabíró (polgármester) illetékes.

2. A kedvezmény megadása tárgyában a fősorozás befejezéséig elsőfokon a főszolgabíró (polgármester) javaslatára a sorozóbizottság határoz. Ha a határozat egyhangú, azt az elnök a folyamodónak a sorozáson szóval nyomban kihirdeti.

3. Ha a határozat tekintetében a sorozóbizottság elnöke és a honvédség képviselője között egyetértés nem érhető el, a kérelem felől a honvédelmi miniszter dönt s ezt a körülményt az elnök a folyamodóval szóbelileg közli. Ebben az esetben a főszolgabíró (polgármester) a kérvényt és az ahhoz csatolt okmányokat a sorozást követő hétköznaptól számított 15 nap alatt kísérő jelentéssel a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel, aki döntéséről a felterjesztőt, ez pedig az illetékes honvéd kiegészítő parancsnokságot értesíti s egyszersmind a határozatot a folyamodóval is közli.

4. A sorozóbizottság határozatot csak akkor hozhat, ha a folyamodó besoroztatott, ellenkező esetben a kérvényt tárgytalannak kell tekinteni és a folyamodónak vissza kell adni. Ellenben még a besorozás előtt meg kell hoznia a sorozóbizottságnak a határozatot az oly folyamodók tekintetében, akiket a fősorozásnál kórházba vagy felülvizsgálatra rendeltek. Ha az ilyen folyamodót utóbb nem sorozzák be, a meghozott határozatot hatálytalannak kell tekinteni.

5. A kedvezményre való igény a fősorozás után is egészen a bevonulásig érvényesíthető. Ezekben az esetekben elsőfokon a főszolgabíró (polgármester) és a honvéd kiegészítő parancsnokság járnak el, még pedig a következőképen. A határozat tárgyában a főszolgabíró (polgármester) a vonatkozó összes iratok megküldésével a kérelem előterjesztésétől számított 15 nap alatt javaslatot tesz a honvéd kiegészítő parancsnokságnak. A honvéd kiegészítő parancsnokság 8 napon belül nyilatkozik. Ha a javaslatot elfogadja, az határozattá válik s azt a főszolgabíró (polgármester), mint elsőfokú hadkiegészítési hatósági határozatot a folyamodóval közli. Ha a honvéd kiegészítő parancsnokság eltérő véleményt közöl, a honvédelmi miniszter dönt. Ebben az esetben a 3. bekezdés megfelelő alkalmazásával kell eljárni.

6. Ha a kedvezményért folyamodót az előbbi bekezdésekben említett

esetekben a sorozóbizottsági, illetőleg az elsőfokú hadkiegészítési határozattal elutasítják, az az elutasító határozat kézbesítését követő naptól számított 15 napon belül fellebbezéssel élhet a honvédelmi miniszterhez. A fellebbezési lehetőségre a folyamodót az elutasító határozatban figyelmeztetni kell. A főszolgabíró (polgármester) a fellebbezést a kedvezményre vonatkozó összes tárgyalási iratokkal és a honvédkiegészítő parancsnokságtól beszerzendő avatási jegyzőkönyvi kivonattal együtt a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel. A honvédelmi miniszter határozatáról az illetékes főszolgabírót (polgármestert) és az illetékes honvédkiegészítő parancsnokságot értesíti. A főszolgabíró (polgármester) a határozatot a fellebbezővel közli.

83. §. A papi kedvezményre való igény; a kedvezmény ervényesítése és megadása.

1. Azt a papjelöltet, akit pappá szentelnek, illetőleg lelkésznek, vagy papi jellegű tanárnak alkalmaznak, a póttartalékból a póttartalék nyilvántartásába kell helyezni (T. 42. §. 4. bekezdés). Ez a nyilvántartás a felszentelt papok, valamint alkalmazott lelkészek és papi jellegű tanárok külön nyilvántartása.

2. A póttartalék-nyilvántartásában vezetett lelkészt, papi jellegű tanárt, a tartalékos tábori lelkészi rendfokozatba lehet kinevezni, ha a tábori lelkészi szolgálatban való folytatólagos kiképzésre s a vele kapcsolatos felszerelés beszerzésére magát kötelezi és a követelményeknek egyébként is megfelel (T. 42. §. 4. bekezdés).

3. Mind a póttartaléki szolgálati kötelezettség alatt álló, mind a póttartalék nyilvántartásában vezetett felszentelt papok, lelkészek és papi jellegű tanárok összes szolgálati kötelezettségük tartama alatt mozgósítás (hadállományra való kiegészítés) esetén és háború idején lelkészi tennivalókra az egész haderő számára igénybe vehetők (T. 42. §. 6. bekezdés).

4. Felszentelt papnak, illetőleg alkalmazott lelkésznek, vagy papi jellegű tanárnak kell tekinteni és a papi kedvezményben kell részesíteni:

a) a katolikus és a görögkeleti egyházak papjait, ha e jellegüket egyházmegyéjük, illetve rendi hatóságuk három hónapnál nem régiebb keletű bizonyítványával igazolják.

6. Azokat az állításköteleseket, akik a 4. bekezdésben megszabott feltételeknek megfelelnek, a póttartalékba kell beosztani és fel kell venni a külön nyilvántartásba. Erről igazolványt kapnak. A papi kedvezményben részesítetteknek kiképzése — amennyiben netán mint papjelölti kedvezményben részesített személyek katonai kiképzésben még nem részesültek — ugyanúgy történik mint a papjelölteké.

8. Egyebekben a papi kedvezmény iránt előterjesztett kérelmek tekintetében követendő eljárásra a 82. §-ban foglalt rendelkezések megfelelően irányadók.

9. A papjelölti kedvezmény élvezetében álló póttartalékosok, ha az 1. bekezdés alatt említett viszonyok valamelyikébe jutnak, az erre vonatkozóan a 4. bekezdésben megkívánt igazolást az illetékes főszolgabírónál (polgármesternél) nyújtják be. A benyújtott igazoló iratokat és kérvényt, ha a papi kedvezményre való jogcím elismertetett, a honvédkiegészítő parancsnokság útján még az állománytest szerint illetékes hadtestparancsnokság elé kell terjeszteni. Az igazolással egyidejűleg az illetők kötelesek azt is írásban bejelenteni, hogy tartalékos tábori lelkésszé való kinevezésre törekszenek-e. Azokat, akik nem törekszenek arra, hogy tábori katonai lelkészekké kineveztessenek és azokat is, akiket ilyenekké nem neveznek ki — a 3. bekezdésben foglalt rendelkezéseknek megfelelően, esetleges alkalmaztatásuk szempontjából — a póttartalékon belül az 1. bekezdésben említett külön nyilvántartásba kell felvenni és erről részükre igazolványt kell kiadni. Azokat, akik tartalékos tábori lelkészi rendfokozatot — papi, lelkészi jellegük megszűnésének kivételével — bármilyen okból elvesztik, ugyancsak fel kell venni a fent említett külön nyilvántartásba.

10. Azok a szolgálatkötelesek, akik rendes tényleges szolgálati kötelezettséget teljesítettek s csak azután lesznek — akár a tényleges szolgálat előtt megkezdett és annak teljesítése után folytatott papi tanulmányok alapján — akár a tényleges szolgálat teljesítése után megkezdett papi tanulmányok alapján — felszentelt papokká, alkalmazott lelkészekké vagy alkalmazott papi jellegű tanárokká, ha papjelölti kedvezményt nem is kértek, kérelmükre a papi kedvezményben közvetlenül is részesíthetők. Ebben az esetben őket a tartalékból azonnal át kell helyezni a póttartalékba s ott a külön nyilvántartásba fel kell venni, kivéve ha tartalékos tábori lelkészeknek neveztetnek ki.

*84. §. A papjelölti és papi kedvezményre való jogcím fennállásának igazolása ;
a kedvezmény megszűnése és megvonása.*

1. A papi (papnövendéki, papjelölti, rabbijelölti) kedvezményben részesített hadkötelesek kedvezményre való jogcímük fennállását az I. póttartaléki kötelezettség időtartama alatt évenként igazolni tartoznak. (T. 42. § 8. bekezdés.)

2. Ehhez képest a kedvezményben részesített személy köteles a kedvezmény megadásának alapjául szolgáló körülmények fennállását, tehát azt, hogy még a kedvezményre jogcímül szolgáló viszonyok valamelyikében van,

az illetékes főszolgabírónál (polgármesternél) elsőízben a besorozását követő december hó folyamán, majd folytatólagosan minden év december havában, utoljára pedig annak az évnek december havában, amely évben negyvenegyedik életévét betölti, a kedvezmény megadása iránti kérelemre megszabott módon (a megállapított bizonyítványokkal, okmányokkal) igazolni.

3. A főszolgabíró (polgármester) a jogcímigazolási kötelezettségre az érdekelteket a kedvezmény megadása után figyelmezteti s egyúttal azt is közli, hogy a kellő időben való jogcímigazolás elmulasztása a kedvezmény elvesztését vonja maga után.

4. A kedvezmény megszűnik:

a) ha a kedvezményben részesített személy a felsőbb egyházi rendnek felvétele, illetőleg lelkészi alkalmazása előtt hagyja el a papi pályát;

b) ha a papjelölt a hittudományi tanulmányok befejezése után négy éven belül nem nyer lelkészi vagy papi jellegű tanári alkalmazást, vagy ezalatt a négy év alatt egyházi hatóságának bizonyítványával nem képes évenként igazolni, hogy még papjelölt;

c) ha a kedvezményben részesített személy a kedvezményre való jogcímét a kellő időben nem igazolja és mulasztását elfogadhatóan ki nem menti. (T. 42. §. 9. bekezdés 1. mondat.)

III. rész, 2. cím.

I. FEJEZET.

1. §. A besorozottak beosztása.

12. Papi és papjelölti kedvezményben részesítetteket katonai kiképzésre a helyőrségi kórházakhoz kell beosztani. (21. §)

II. FEJEZET.

21. §. Papok és papjelöltek.

1. Azokat a szolgálatköteleseket, akik papi vagy papjelölti kedvezményben részesültek, akár karpaszományosok, akár nem, egyízben két hónapi alapkiképzés alá kell vonni.

2. Az alapkiképzés céljából az előbbi bekezdésben említett papokat (papjelölteket) július és augusztus hóra a helyőrségi kórházakhoz kell behívni. Az egyes helyőrségi kórházak közötti elosztásukat a honvédelmi miniszter állapítja meg.

3. Az 1. bekezdésben említett papokat (papjelölteket) az alapkiképzés keretében a katonai kiképzésen felül papi hivatásuknak megfelelő és a tábori lelkészi alkalmazáshoz szükséges kiképzésben kell részesíteni

(T. 42. § 1. bek. 2. mondat.) A kiképzés módját és anyagát a honvédelmi miniszter rendelettel szabályozza.

4. A latin, görög és örmény szertartású katolikusok kiképzésük ideje alatt is papi nevelői felügyelet alatt maradnak, ezért kiképzésük tartamára az egyházi főhatóság által az illetékes hadtestparancsnokságnál javaslatba hozott és huszonnyolc napos szolgálati gyakorlatra behívott tartalékos tábori lelkészeket, vagy főlelkészeket (lehetőleg theológiai tanárokat) kell felügyeletükre beosztani.

5. A kiképzést a kiképzőcsoport katonai parancsnoka és a hadtestnek felekezet szerint illetékes vezető tábori lelkésze irányítja és ellenőrzi.

6. A kiképzésen megfelelt s az egyéb követelményeknek is megfelelő felszentelt papot, alkalmazott lelkészt, papi jellegű tanárt, ha a tábori lelkészi szolgálatban való folytatólagos kiképzésre s az azzal kapcsolatban szükséges felszerelés beszerzésére magát kötelezi, szükséglet esetén tartalékos tábori lelkészi rendfokozatba nevezik ki (T. 42. § 5. bek.)

V. FEJEZET.

41. §. Papielöltek, papnövendékek és a póttartalék-nyilvántartásába áthelyezett lelkészek (paptanárok) szolgálati gyakorlatai.

1. A póttartalékba helyezett papjelöltek és papnövendékek, valamint a póttartalék nyilvántartásába áthelyezett lelkészek (paptanárok) mindaddig, amíg tartalékos tábori lelkésszé ki nem neveztetnek, I. póttartaléki szolgálati kötelezettségük ideje alatt, azaz annak az évnek december hó 31 napjáig, amelyben negyvenkettedik életévüket töltik be, az alábbi eltérésekkel a póttartalékosokra irányadó rendelkezések szerint (27. §) ugyanilyen természetű szolgálati gyakorlatok teljesítésére kötelesek (T. 42. § 1. bek. 2. mondat).

2. Az 1. bekezdésben megjelölt személyek az első három gyakorlatot a besorozásukat követő negyedik, hetedik és tizedik évben teljesítik.

3. A területileg illetékes hadtestparancsnokság a gyakorlatra figyelembe jövőket csoportokba osztva, csoportonként január, március, szeptember vagy november 1. napjára hívja be.

4. A behívottak közül a latin, görög és örmény szertartású római katolikus, a görögkeleti, a mohamedán és az izraelita vallásúakat a római katolikus vezetőlelkészhez, a református, az evangélikus, az unitárius és a baptista vallásúakat pedig a protestáns vezetőlelkészhez kell beosztani.

5. A szolgálati gyakorlatokból egy hetet anyakönyvvezetési és szolgálati levelezési gyakorlatokra és alkalmazó megbeszélésekre, két hetet pedig a honvédség csapatainál, valamint egészségügyi és büntetőintézeténél

lelki gondozási tevékenységre kell fordítani. A gyakorlatra kötelezetteket közös valláserkölcsi és nemzetvédelmi előadásoknak írásban és szóban való gyakorlásával is foglalkoztatni kell,

6. Minden behívottról első gyakorlata alapján kartoték rendszerű minősítési lapot kell szerkeszteni s annak másodpéldányát az illetékes tábori püspökséghez kell felterjeszteni. A tartalékos tábori lelkészi kinevezésre való alkalmasság megállapításának alapjául ez a minősítés szolgál.

51. §. *Tartalékos tábori lelkészek szolgálati gyakorlatai.*

1. A tartalékos tábori lelkészek az I. tartalékbeli szolgálati kötelezettségük tartama alatt ugyanannyi és ugyanazon szolgálati gyakorlatra kötelesek, mint a póttartalékban levő papjelöltek, illetőleg a póttartalék nyilvántartásában levő lelkészek (41. §.). A tartalékos tábori lelkészi kinevezésük előtt teljesített gyakorlataik beszámításra kerülnek.

2. A tartalékos tábori lelkészeket a területileg illetékes hadtestparancsnokság csoportokba osztva, csoportonként január, március, szeptember vagy november hó 1. napjára hívja be.

3. Egyebekben a tartalékos tábori lelkészek szolgálati gyakorlatainak részletes szabályait a „Fegyvergyakorlati határozványok” tartalmazzák.

2811

1940

Hadkötelez-
ettséggel
kapcsolatban
kiállított
anyakönyvi
kivonatok
díjmentes-
sége.

Az állításkötelesek összeírása tárgyában a 41.528-el. 16/1939. H. M. sz. rendelettel kiadott „Utasítás” 5. §-ának c) pontja értelmében mindazok, akik a honvédséghez be fognak soroztatni, az 1939. évi IV. t. c-re (zsidótörvény) való tekintettel kötelesek saját, valamint szüleik születési anyakönyvi kivonatát és szüleik házassági anyakönyvi kivonatát, összesen tehát 4 drb. anyakönyvi kivonatot, ha pedig nők, vagy tartalékos tiszti kiképzésre jelentkeznek, úgy 9, illetőleg 20 drb. anyakönyvi kivonatot besorozásukat követő 15 nap alatt az illetékes honvéd kiegészítő parancsnoksághoz benyújtani. Ezzel kapcsolatban elvi jelentőségénél és közérdekű voltánál fogva az alábbiakban egész terjedelmében közlöm a m. kir. belügyminiszter úrnak Csanád-Arad-Torontál közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék alispánjához intézett leiratát *tudomásulvétel és miheztartás céljából*.

„Felterjesztésére a következőkről értesítem Alispán Urat: A 7.720/1939. M. E. sz. rendelet 68. §-ának 3. bekezdése szerint a leszármazás igazolása céljából a felekezeti anyakönyvekből kiállított kivonatokért egy P kiállítási díjat lehet szedni. Ezt a kiállítási díjat az 1939: IV. t. c. végrehajtásával kapcsolatban a leszármazás igazolása céljából az 1939: II. t. c. (honvédelmi törvény) 227. §-ában felsorolt eseteken kívül — minden esetben szedni lehet. A most jelzett törvényhely azonban a hadkötelezettségre vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatban szükséges okiratok részére — tehát a leszármazást igazoló anyakönyvi kivonatok részére is — illetékmentességük mel-

lett a kiállítási díj alól is mentességet biztosít. Ezt a kedvezményt a fent hivatkozott rendelet nem szüntette, de nem is szüntethette meg. Természetesen azt a körülményt, hogy az illeték- és díjmentesen kiállított kivonatot hadkötelezettséggel kapcsolatban adták ki, a kivonaton fel kell tüntetni, mert az 1939: II. t. c. 227. §-a értelmében illetékmentességüket elvesztik, ha azokat más célra használják fel. Budapest, 1940. évi július hó 8-án. A miniszter rendeletéből: Elek s. k. miniszteri osztálytanácsos.

2812

1940

Az idei szünidő folyamán tartott első közös lelkigyakorlaton velem együtt résztvettek: Csertán Ernő, Csigi Imre dr., Dőry László dr., Gartner Elek, Gyuk István, Hal Pál, Hanuy Ferenc dr., Hargitai János dr., Harray Gyula dr., Hetényi Alajos, Horváth Lajos, Kadosa Lajos, Kovács Kálmán, Lajos Gyula, Légár Pál dr., Loschert Kázmér, Magyar Béla, Melke Lajos, Mózes András, Nagy Sándor, Nádosi Sándor, Palotai János, Perényi Pál dr., Piliván Mihály dr., Pintz Bálint, Polgár János, Staub Ádám, Taksonyi János dr., Tasnádi József, Tóth Emil, Trinn János.

Papi lelki-
gyakorlatok.

A második lelkigyakorlat résztvevői: Auguszt István, Bárd Ferenc, Blandl György, Cseh Ferenc, Csokonai Béla, Fehérváry József, Fejes Károly, Feuerbach Péter, Fényi Sándor, Fodor János, Franz József, Gábor Károly, Gergely Antal, Grund Béla, Jung Adám, Káptalan József, Kéthelyi József dr., Kovács János dr., Kriszt Mátyás, Kuhl József, Laczfy Emil, Magasföldi Péter, Mindszenti Vilmos, Müller József, Müller József, Nagy Béla, Nagy György, Örösuri Nándor, Patacsi József, Petheő Gyula, Pohly János, Rákossy Ferenc, Regős Gyula, Reif József, Reil Antal, Reining Vendel dr., Schäfer József, Solymár Gábor, Sümegi Kálmán, Szantner József, Szinger József, Szommer Gyula, Thán Nándor, Tiborcz Benedek, Vucskits Imre, Wolf József.

2813

1940

Hozzá tartozók személyi igazolásra keresik:

Strommer János és Sumlits Katalin keresztlevelét az 1790—1810. évekből, valamint ugyanezek házasságlevelét kb. 1830-ból

Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Tömör (esetleg Grató) Piroska Irénnek, aki 1872-ben Németladon házasságot kötött Hödl Miklóssal, a keresztlevelét.

Badócs Juliának, Ferenc és Szabó Zsófia leányának keresztlevelét, valószínűleg Baranya vm. déli részéből az 1870. körüli évekből.

Liebhauser Annának, L. Ádám később bükkösi kántortanító leányának keresztlevelét kb. 1822-ből. Megtaláló 20 P jutalmat kap.

Péhm János és Simon Anna házastársak keresetségi és halálozási levelét 1800 előtről.

Tóth József és Heckmann Mária házastársak keresztségi és halálozási levelét 1800 előtről.

Sas Máriának, S. József és Mezei (Mezericek) Katalin leányának, aki Werner János málomi születésű (1829) férfival kb. 1850-54-ben kötött házasságot, a keresztlevelét és házasságlevelét.

Hunyady (Hunyodi) Györgynek, aki 1838 Szentdienesen kötött házasságot Gergely Ilonával és 1880-ban halt meg Tésényben, a keresztlevelét kb. 1813-17-ből. Megtaláló méltó jutalomban részesül.

Pesti József és Rácz Éva házassági anyakönyvi kivonatát az 1870 előtti évekből.

Szabó István és Scholl (Soll, Solh) Rozália esketési adatait az 1866 körüli évekből. A megtaláló öt pengő jutalomban részesül.

Kijázt (Kijáczt) Antal és Gál (Gaál) Zsófia esketési anyakönyvi kivonatát. Kijázt Antal 1790-ben ismeretlen helyen, míg Gál Zsófia a zalamegyei Hahóton 1811-ben született, utóbbi szülei Gál József és Zelkó Katalin voltak. A házasságot a Dunántúlon 1830. év körül kötötték. Megtaláló 20 pengő jutalomban részesül.

Aki a kérdéses adatokat megtalálja, mielőbb jelentse a Püspöki Irodának.

2814

1940

Irodalmi
művek
ajánlása.

Most jelent meg Mentés Domonkos *Szemléltető Hitelemzések* című értékes munkájának II. kiadása. Felöleli az egész Kis Katekizmus anyagát, úgy hogy minden hitoktatással foglalkozó pap és tanító nagy hasznát látja. Kapható a Győregyházmegyei Alap Nyomda- és Könyvkiadóvállalatánál. Ugyancsak megjelent Kisbán Emil tollából a *Magyar Pálosrend Története* című munka II. kötete. 8 P áron kapható a pécsi pálos kolostorban. Végül Szentiványi Károly praelatus, rátóti prépost *Keresztény Hitelszövetkezetek Kézikönyve* címen gyakorlati és ügyesen összeállított könyvet adott ki. Az A. C. szociális munkájánál nagyon használható. Leszkay Iréne Éva (Budapest, VIII., Népszínház-u. 24. IV. 4.) *Magyar rapszódia* című költői ihlettel megírt könyvecskéje megrendelhető a szerzőnél. Ára 1.20 P.

Kelt Pécsen, 1940. évi szeptember hó 20-án.

† FERENC s. k.
püspök.

A kiadásért felelős: Dr. Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-T. Pécs.

A nyomdáért felelős: Wessely Károly igazgató.

1940.

X.

3231

1940

MOTU PROPRIO

*Eucharistica Sacrificia ac Publicae Supplicationes indicuntur die XXIV proximi Ajtatosság a
mensis Novembris ubique terrarum habenda pro praesentibus societatis humanae békéért.
necessitatibus*

PIUS PP. XII

Norunt profecto omnes Nos, ex quo Europa novo formidolosoque bello concussa est, quidquid vel conscientia officii iuberet Nobis divinitus commissi, vel paternus erga populos universos Nobis suaderet animus praetermisisse numquam, non modo ut diffracta tot gentium concordia aequiore ordine iustaque ratione quam primum redintegraretur, sed ut divina etiam solacia humanaque adiumenta iis omnibus pro facultate imperirentur, quibus saeviens eadem dimicatio iacturas doloresque peperisset.

At cum immane certamen, nedum remittat, acrius usque perduret, cumque vox Nostra, sequestra pacis, bellico clangore obrui videatur, ad „Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis“ trepidum fidentemque animum convertimus, ab eo meliora humano generi tempora impetrantes, qui unus et hominum voluntates inflectit, et rerum cursum divino nutu moderatur.

Quoniam vero si preces Nostrae Nostrorum filiorum precibus inse- rantur et coagmententur, novimus eas validiores evadere; idcirco, quemadmodum adventante superiore mense maio ad aram Deiparae Virginis cunctos convocavimus christifideles, pueros praesertim, caelestem opem impetraturos, ita nunc publicas supplicationes indicimus, una Nobiscum, die XXIV proximi mensis novembris ubique terrarum habendas. Ac fore confidimus ut omnes Ecclesiae filii votis hisce Nostris ita libenti volentique animo respondeant, ut veluti innumerum efficiant supplicantium chorum, qui, arcana

caeli spatia conscendens, divinam nobis gratiam divinamque miserationem conciliet. Ac futurum etiam speramus ut — quod quidem gravioris momenti est — piae huic precum contentioni paenitentiae opera comitentur, utque in melius omnium vita immutetur, satius christiana lege christianoque more conformata. Quod procul dubio et praesentes rerum angustiae, et futurorum eventuum discrimina postulant; postulat divina iustitia, divinaque, quam nobis conciliare debemus, misericordia.

Quandoquidem autem nihil magis valet ad Numinis maiestatem placandam propitiandamque, quam Eucharisticum Sacrificium, quo ipse humani generis Redemptor „in omni loco sacrificatur, et offertur... oblatio munda“ (Mal. I. 11.) cupimus ut eo ipso die, quo publicae eiusmodi supplicationes fient, sacri omnes administri una Nobiscum — qui ad Beati Petri sepulchrum in Vaticana Basilica divina litabimus hostia — hac de causa pie riteque sacrificent. *Quapropter motu proprio et Apostolica Auctoritate Nostra statuimus ut die XXIV proximi mensis novembris quotquot ex officio Missam pro populo celebrare debent, eam celebrent ad mentem Nostram. Ac sciant ceteri quoque ex utroque clero sacerdotes rem se Nobis pergratam esse facturos, si, ea ipsa dominica die sacris operantes, mentem cuiusque suam menti Nostrae supplicando adiungant.* Mens autem Nostra haec est, ut per tot Eucharistica Sacrificia quovis horae momento et in quavis terrarum orbis parte eo die Aeterno Patri offerenda, christifidelibus omnibus, belli causa vita functis, sempiterna impetretur requies; utque ii etiam, qui, vel exsules ac patria profugi, vel ignoti per alienas terras errantes, vel in custodiam traditi, vel denique quovis modo ex bellicis calamitatibus maerore sunt doloreque affecti, coelestibus recreentur muneribus ac solaciis; itemque ut tandem aliquando, tranquillatis recto ordine rebus sedatisque ac compositis christiana caritate animis, pax veri nominis universam populorum familiam, renovata serenitate prosperitateque fruentem, fraterna consensione coniungat.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die XXVII mensis octobris, in festo D. N. Jesu Christi Regis, anno MDCCCXXX, Pontificatus Nostri secundo.

PIUS PP. XII

Szentséges Atyánk szándékának megfelelően — azonfelül, hogy a szentmiseszándékot illetően az itt közölt Motu Proprioban foglaltakat minden pap tartsa magára nézve kötelezőnek — jelen soraimmal elrendelem, hogy november 24-én minden templomban és kápolnában, ahol egyébként is van délutáni istentisztelet, a litániával kapcsolatban szentségimádási óra tartassék és azon Ő Szentsége szándékára a Jézus Szíve litánia és a békéért könyörgés mondassék. A szentségimádási óra, ima- és énekanyagát az Actio Catholica Orsz. Elnöksége összeállíttatja, nagyon olcsó áron sokszorosíttatja és az ország valamennyi plébániájára a lelkészek és hívek részére

csupán példányonként 2 fillér postaköltség megtérítése ellenében rendelkezésre bocsátja.

Ezenfelül a lelkipásztorok buzdítsák a híveket, hogy ezen a napon tömegesen járuljanak a szentségekhez, hogy a közös imában kért kegyelmek annál bőségesebben áradjanak a szenvedő emberiségre.

3232

1940

Pontificia Commissio ad Codicis canones authentice interpretandos sequentia dedit responsa ad proposita dubia.

Canonum
interpreta-
tiones.

I. — *De transitu ad alium ritum.* D. An mulier latina, quae vi canonis 89 § 4 declaret se velle transire in matrimonio ineundo ad ritum orientalem viri, adhuc teneatur ad formam celebrationis matrimonii, de qua in canone 1099 § 1 n. 3.

R. Affirmative.

II. — *De disparitate cultus.* D. An ab acatholicis nati, de quibus in canone 1099 § 2, ad normam canonis 1070 subiciantur impedimento disparitatis cultus, quoties cum parte non baptizata contraxerint.

R. Affirmative.

III. — *De tribunali competente.* D. Utrum in controversia, quae ad normam canonis 1572 § 2 dirimenda defertur ad dioecesanum tribunal, Episcopus *convenire* tantum, an etiam *conveniri* possit.

R. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Datum Romae, e Civitate Vaticana, 29 mensis Aprilis, anno 1940.

M. Card. Massimi, *Praeses*. — L. † S. — I. Bruno, *Secretarius*.

3233

1940

Ad propositum Commissionis rebus pensionis instituendis praefectae, accedente Capitulo nostro Cathedrali, de rudedonatione sacerdotum, quae sequuntur, disposita sunt:

Pensio.

1. *Leopoldus Masson* parochus supra numerum rudedonatus inter sacerdotes pensionatos ordinarios susceptus est.

2. Pensione extraordinaria — dum inter rudedonatos ordinarios suscipi poterunt — provisi sunt: *Josephus Nyári* qui erat parochus Bakonyaensis et *Alexander Marton* parochus Szentlőrincensis, ita tamen, ut media parte summae pensionis Alexandri Marton beneficium parochiale Szentlőrinc oneratum esset.

3234

1940

Tristi animo communico *Colomannum Varga* canonicum honorarium, parochum Döbröközensem die 28. Septembris a. c. Quinque-Ecclesiis obiisse. Anno 1870. natus et 1893. presbyter ordinatus per duodeviginti annos.

Obitus
Colomanni
Varga.

munere cooperatoris fungebatur. Anno 1911. nominatus est parochus in Bedeg, unde erga preces proprias anno 1922. ad paroeciam Döbrököz est translatus. Interim per plures annos etiam officium v-a-diaconi districtus Értényensis, dein Dombóvárensis conscientiosissime adimplebat. In vita clericali omni suspicione maior, in labore pastoralis zelosissimus, quoad proximos dilectissimus pulcherrimum semper exemplum confratribus prae-buit. Anno 1931. in praemium meritorum titulo canonici honorarii condecoratus est. Gravi at patientissime tolerata infirmitate affectus, sacramentis tamen iterata vice pie refectus mundana reliquit.

Animam denati confratris piis omnium precibus suffragiisque trium Sacrorum praescriptorum enixe commendo.

3235

1940

Concursus
pro parochiis
Döbrököz,
Szentlőrinc
et Bakonya.

Beneficia parochialia ob mortem et rudedonationem pastorum vacantia reddita: *Döbrököz* (patronus Cels. Princeps Paulus Esterházy de Galántha), *Szentlőrinc* (patronus idem Cels. Princeps) et *Bakonya* (patronus V. Capitulum V-Ecclesiense) praesentibus concursui publico usque ad 15. Decembris a. c. duraturo exponuntur. Sacerdotes dioecesani praedictis beneficiis potiri cupientes — dummodo in examine synodali sint approbati — hisce provocantur, ut velint suos recursus intra praefatum terminum officio dioecesano substernere. Recursus pro parochiis Döbrököz et Szentlőrinc adipiscendis Patrono supra nominato sunt inscribendi. Beneficium Szentlőrinc media parte summae pensionis Alexandri Marton oneratum est.

3236

1940

Personalia.

Paulus Benkő cooperator in Mohács civ. int. constitutus est administrator ad int. Bakonyaensis. *Colomannus Sümegi* cooperator in Döbrököz factus est administrator ad int. ibidem *Eugenius Hegedüs* nominatus est catecheta ad scholas elem. Qu.-Eccl. *Antonius Gergely* administrator Bakonyaensis missus est cooperator ad Szászvár. *Petrus Magasföldi* vicarius Szentlőrincensis constitutus est administrator ad int. ibidem.

Cooperatores translati sunt: *Dr. Joannes Vesztergombi* e Szászvár ad Mohács civ. int., *Stephanus Szirt* ex Ozora ad Szabadszentkirály, *Colomannus Csordás* e Szabadszentkirály ad Kajdacs, *Josephus Káptalan* e Kajdacs ad Ozora, *Joannes Pohly* e Bakóca ad Bükkösd, *B. Zoltán Soós* e Bükkösd ad Bakóca, *Franciscus Nagy* e Gödre ad Högyész, *Jacobus Müller* e Püspökpuszta ad Beremend.

Cooperatores missi sunt: *Josephus Albert* ad Püspökpuszta, *Desiderius Angyal* ad Mecsekszabolcs, *Joannes Scheich* ad Gödre, *Dr. Franciscus Nagy* ad Döbrököz.

Studiórum causa a servitio dioecetano relevati sunt: *Joannes Bencze* cooperator *Mecsekszabolcsensis*, *Dr. Josephus Taksonyi* catecheta et *Dr. Nicolaus Kopcsányi* cooperator *Högyészensis*.

3237

1940

Ismételten előfordul, hogy egyes egyházközség-, vagy plébániavezetők a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett kérvényeket nem az egyházmegyei hatóság útján, hanem közvetlenül nyújtják be. Újból nyomatékosan figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a szolgálati utat saját érdekükben mindenkor feltétlenül tartsák be, mert a miniszter úr a hozzá közvetlenül beérkező kérvényeket érdemi elintézés nélkül visszaküldi.

A vall. és közokt. minisztériumhoz intézett kérvények az egyházm. hatóság útján terjesztendők fel.

3238

1940

Szentséges Atyánk Leonardi Szent János hitvalló ünnepét október hó 9. napjára duplex minor rangban külön mise- és officium-szöveggel az egész Egyházra kiterjesztette. A szükséges példányszámú liturgikus szövegeket annak idején mindenüvé szétküldtettem. A miseszöveg ára 26 fillér, az officiumé pedig 22 fillér példányonként. Az előbbi a templompénztárak, az utóbbit a papság saját személyében fizeti a legközelebbi koronai befizetések alkalmával a szokásos módon.

Leonardi Szent János ünnepe.

3239

1940

Az 1939. évi IV. t. c. végrehajtása során több helyen a kegyúri terheket viselő földbirtok igénybevételére is sor kerül. Rendes körülmények közt az igénybevétel oly módon történik, hogy a jelenlegi földtulajdonost a Földművelésügyi Minisztérium az 1939: IV. t. c. 16. §-ának 1. bek. alapján először arra kötelezi, hogy birtokát alkotórészeivel és tartozékaival együtt kishaszonbérlet alakítása céljaira az Országos Földhitelintézetnek haszonbérletbe engedje át mindaddig, amíg tulajdoni átengedésre nem köteleztetik.

Kegyúri birtokok sorsa figyelemmel kísérendő.

A kegyúri terhek viselése a tulajdonjoggal függ össze. Ezért addig, amíg a kegyúri földek jelenlegi tulajdonosát csak bérbeadásra kötelezik, de a tulajdoni átengedésre nem a jelenlegi kegyúr teljesíti a kegyúri kötelezettségeket. Ha azonban a jelenlegi kegyúr a tulajdoni átengedésre köteleztetnék, akkor az érdekelt plébánosnak arra kell törekednie, hogy a kegyuraság megváltassék, amit a Földművelésügyi Minisztérium is szorgalmaz és elősegít, hogy az igénybevett földek tehermentesen kerüljenek az új tulajdonosok birtokába.

Felhívom a plébános urakat, kísérjék gondos figyelemmel a plébániájuk területén lévő azon ingatlanok sorsát, amelyeken kegyúri teher áll fenn,

még akkor is, ha nem saját plébániájuk kegyuraságáról volna szó. Ha tudomásukra jut, hogy a mostani birtokost tulajdoni átengedésre kötelezik, tegyenek ide jelentést, hogy a kegyuraság megváltására vonatkozóan a Földművelésügyi Miniszteriummal a tárgyalásokat meg lehessen kezdeni.

3240

1940

Név, előnév,
rang és cím
bejegyzése
az anya-
könyvekbe.

Tudomás és mihez tartás végett közzé teszem a m. kir. belügyminiszter 20.932/1940. B. M. számú rendeletét a rang és cím anyakönyvi bejegyzésére vonatkozó szabályok módosítása és kiegészítése tárgyában.

A rendelet szerint a névvel kapcsolatos adatokat a következő sorrendben kell írni: 1. özvegy megjelölése nőknél (özv.), 2. tudori cím (dr.), 3. „vitéz” cím, 4. nemesi, vagy főnemesi ranggal kapcsolatos cím (nemes, báró, gróf, örgróf, herceg), 5. nemesi előnév, 6. családi név, 7. utónév. (Példa: özv. dr. vitéz báró barátosi és pákai Veress Károlyné, dr. nemes hidegkúti Kovách-Tárnoki Ilona.)

Ezeket a rendelkezéseket a külföldi nemesi, vagy főnemesi cím, valamint nemesi előnév írásainál is alkalmazni kell. A nemesi és főnemesi ranggal kapcsolatos címet, továbbá a nemesi előnevet és a „vitéz” címet kis kezdőbetűvel kell írni.

3241

1940

Okirati illetékmentesség szegénységre jogon.

Mihez tartás végett közlöm a m. kir. pénzügyminiszternek 1940. évi 129.129. számú rendeletét a szegényeket megillető okirati illetékmentességről:

Az 1927: V. tc. 29. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a m. kir. belügyminiszterrel és a m. kir. igazságügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

A jelen rendelet alkalmazása szempontjából azt kell szegénynek tekinteni, aki a fennálló jogszabályoknak megfelelő, hat hónapnál nem régebben kiállított hatósági vagyoni (szegénységi) bizonyítvánnyal igazolja, hogy nincs több jövedelme, mint a lakóhelyén szokásos közönséges napszám.

2. §.

(1) A szegények részére kiállított bizonyítványok közül illetékmentesek:

1. az 1. §-ban említett hatósági vagyoni (szegénységi) bizonyítvány (illetéki díjjegyzék 22. tételének a) pontja);
2. az illetőségi és az állampolgársági bizonyítvány;
3. minden olyan bizonyítvány — ideértve az erkölcsi bizonyítványt, az orvosi bizonyítványt és az anyakönyvi kivonatot is, — amely

a) a házasság hirdetéséhez, házassági akadály alól felmentéshez, valamint az 1894. XXXIII. t. c. 50. §-a szerint egyébként is mindenki számára illetékmentes okiraton felül — házasságkötéshez,

b) törvényesítéshez,

c) örökbefogadáshoz,

d) házassági perekhez,

e) általában személyállapotot (így különösen gyermek törvényességének megtámadását, kiskorúság meghosszabbítását, gondnokság alá helyezését, atyai hatalom megszüntetését, holtnaknyilvánítást) tárgyaló perekhez, illetőleg eljárásokhoz,

f) gyermektartás iránt indított perhez,

g) állás vagy alkalmazás elnyeréséhez megkívánt előfeltételek igazolásához,

h) tanintézetbe vagy nevelőintézetbe felvételhez, vagy tandíjkedvezmény, ösztöndíj igényléséhez szükséges.

(2) Illetékmentesek azok a bizonyítványok is, amelyek az (1) bekezdése alá tartozó bizonyítványok kiadásához szükségesek.

(3) Az (1) bekezdés 3. pontjában megjelölt és a (2) bekezdése alá eső bizonyítványok csak annyiban illetékmentesek, amennyiben azokat az ott megjelölt célra használják.

(4) Illetékmentesek a (3) bekezdés korlátai között az (1) és (2) bekezdésében felsorolt bizonyítványok másolatai, valamint a másolatok hitelesítése is.

3. §.

A 2. §-ban felsorolt bizonyítványokra — az (1) bekezdés 1. pontjában megjelölt hatósági vagyoni (szegénységi) bizonyítvány kivételével — a következő szöveget kell rávezetni: „Ez a célra kiállított bizonyítvány a város (község) által sz. a. kiállított hatósági vagyoni (szegénységi bizonyítvány) alapján illetékmentes.”

4. §.

A jelen rendelet az 1940. évi október hó 1. napján lép hatályba és ezzel az 59.000/1939. P. M. számú rendelet hatályát veszti.

Budapest, 1940. évi szeptember hó 11-én.

A miniszter helyett: Dr. Szász Lajos s. k. államtitkár.

3242

1940

Jelen soraimmal elrendelem, hogy a murgai templom felépítésének sa a murgai
segélyezésére minden templompénztár, amelynek bruttó-bevétele az 1940. templom
építéséhez.

Templom-
pénztárak
hozzájárulá-
sa a murgai
templom
építéséhez.

évben az 50 P-t meghaladta, a jelzett bruttó-bevétel 3 (Három) %-át haladéktalanul küldje be a Pécssegyházmegyei Alapítványi Hivatal befizetési lapján „Murgai-templom“ jelzéssel.

3243

1940

Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Viznecker Péternek, aki 1851-ben Rácvároson halt meg és Szabó Borbálának a házasságlevelét, keresztlevelet, valamint Sz. Borbála halotti levelét. Legidősebb gyermekük 1837-ben Nagyatádon született.

Rack (Rakk) Jánosnak, aki pécsi mészáros-vendéglős volt (1832-ben Mecsekalján született, 1870-ben Potonyban halt meg) és Toma Ágnesnek, T. Vencel szabómester leányának a házasságlevelét kb. 1850—65-ből Pécs, Hidas vagy Sellye környékéről; valamint Toma Ágnesnek a keresztlevelet kb. 1837-ből Sellye környékéről.

Kramolin Antalnak és Rausz Viktóriának, aki 1833. ápr. 18-án ismeretlen helyen született, a házasságlevelét 1818—23. közötti évekből, valamint Rausz Viktóriának a keresztlevelet Högyész, Alsólendva vagy egyéb környékről.

3244

1940

Irodalmi
művek
ajánlatnak.

Barabás András igazgató-tanítónak *A nemzetnevelés iskolája* című könyve a mai új politikai, szellemi, gazdasági és pedagógiai irányzatok közepette mutat utat a magyar nemzetnevelés céljai és módszerei felé. A tanítói könyvtárak számára megvételre engedélyezem. Jelen körl. megjelenésétől számított két héten belül a Haladás-nyomdánál megrendelve kettő pengő árón kapható.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 11. Novembris a. 1940.

FRANCISCUS m. p.

episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-T. Pécs.

A nyomdáért felelős: Wessely Károly igazgató.

1940.

XI.

3635

1940

Die 1. Decembris a. c., Dominica I. Adventus, prima tonsura initiati Ordinatio.
sunt: *Joannes Dékány, Guilelmus Fried, Petrus Ruppert, Rudolphus Schreiber, Stephanus Szerdahelyi, Adalbertus Székely, Joannes Ónodi.*

Ad ordines minores ostiariatus et lectoratus promoti sunt: *Zoltánus Dobó, Josephus Isgum, Emericus Mim, Michael Piliván, Matthias Balatoni, Petrus Krug, Joannes Mott, Matthias Ribli, Henricus Rudasi, Fr. Thaddaeus Bihar et Fr. Ambrosius Láncos O. S. P.*

Ad ordines minores exorcistatus et acolythatus promoti sunt: *Stephanus Dörnyei, Joannes Julius Horváth, Ladislaus Szalay, Gabriel Angyal, Josephus Mislai, Joannes Ritter, Franciscus Stanitz, Stephanus Stiasny, Jacobus Stumpf, Josephus Telkes, Fr. Nicolaus Homonnay, Fr. Lucas Rába et Fr. Marianus Tatay O. S. P.*

Ad S. Subdiaconatus Ordinem Deo adiuvante promoti sunt: *Michael Bosnyák, Andreas Dévényi, Georgius Elm, Michael Ferkov, Josephus Inhof, Franciscus Kaufmann, Josephus Kovács, Michael Lovinusz, Emericus Sudár.*

Presbyter ordinatus est *Josephus Cserhádi.*

3636

1940

Az örökmécsolaj beszerzésének nehézsége, sőt lehetetlensége miatt szükségessé vált annak más anyagokkal történő pótlása. Ez ügyben a Herceg-
primás Úr Őeminenciája a római Szentszékhez fordult, honnan az itt közölt Templomi
öröklámpák
ügyében
rendelkezés.
választ kapta:

„Sacra Congregatio Rituum. Nr. S. 46/940. Instante E.mo ac Rev.mo Domino Justiniano Cardinali Serédi, Archiepiscopo Strigoniensi Hungariaeque Primate, Sacra Rituum Congregatio, vigore facultatum sibi specialiter a Sanctissimo Domino nostro Pio Papa XII. tributarum, benigne indulset, ut lampas quae diu noctuque coram Sanctissimo Eucharistiae

Sacramento collucere debet, nutriatur, in universa Hungaria, deficientibus oleo olivarum vel cera, aliis oleis vegetabilibus vel mineralibus et, ultimo loco, etiam luce electrica adhibita. Servatis de cetero servandis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Valituro praesenti indulto ad proximum biennium. Die 14. Novembris 1940. *Carolus Card. Salotti S. R. C. Praefectus.*“

Ennek kapcsán felhívom az érdekelteket, hogy ahol villanyvilágítás van a templomban, az öröklámpát alakíttassák át ideiglenesen villanyvilágításra. Ahol pedig villanyvilágítás nincs, eddigi beszerzési helyeiken mielőbb jelentsék be paraffinra való igényüket, mivel értesülésem szerint csak paraffin-mécsesek használatáról lehet szó, de ezek is csak korlátozott mennyiségben állnak rendelkezésre.

Ez a rendelkezés további intézkedésig és csak azokra a helyekre érvényes, ahol az olaj beszerzése lehetetlen.

3637

1940

Szilveszteri
hálaadás az
ország
gyarapodásá-
ért.

Amikor a végéhez közeledő 1940. esztendő a világ nagy nemzeteit a háborúnak mérhetetlen erkölcsi és anyagi csapásaival sújtotta, a mi sokat szenvedett édes hazánk ugyanezen évben ismét olyan területekkel gyarapodott, amelyek után több mint 2 évtizeden át magyar szívünk egész hevületével áhítoztunk. Nem tudunk eléggé hálát adni az isteni Gondviselésnek irántunk tanúsított nagy jóságáért.

Ezekről a gondolatokról áthatva elrendelem, hogy Szilveszter estéjén a szokásos hálaadás keretében különleges hálaadás történjék a Haza gyarapodásáért, a szentbeszédekben erről külön emlékezzünk meg, a pápság és a hívek imádkozzanak a Hazáért, annak javára ajánlják fel önmegtagadásukat, jócselekedeteiket, alamizsnáikat és egyéb erénygyakorlataikat.

3638

1940

A miniszter-
közi bizott-
ságok hatá-
rozata elleni
jogorvoslás.

A községi háztartások költségvetéseinek felülbírálásánál a miniszter-
közi bizottságok több helyütt törölték a katolikus iskolák fönntartására elő-
írányzott hozzájárulásokat, illetve segélyeket. Ezek azonban egyrészt
törvényes alapon tartoznak a költségvetésekbe, másrészt törlésük szinte
pótolhatatlan veszteségeket jelent a katolikus iskoláknak. Ezért felhívom
érdekelt papjaimat, hogy gondosan megokolt felterjesztésben minden esetben
keressenek jogorvoslatot. A jogorvoslat iránti kérelem az illetékes alispáni
hivatalnál nyújtandó be. Fellebbviteli fórumként a m. kir. belügyminisz-
térium szerepel.

A jogorvoslat benyújtásáról és a tényállásról az egyházmegyei
hatóságot is értesítsék, hogy az ügyet megfelelő támogatásban részesíthesse.

3639

1940

Az elértéktelenedett alapítványi tőkével bíró alapított szentmisék Alapított misék összevonása. összevonása ügyében a Statuta Synodalia 466. §-ának megfelelően a 3684/1936. körl. számú rendelkezés hatályát a római Szentszéktől 1938. évi november 25-én nyert felhatalmazásom alapján jelen soraimmal a jövő 1941. esztendőre is kiterjesztem.

3640

1940

Lajos Gyula kanonok, székesegyházi plébánosnak kiváló érdemei Lajos Gyula elismeréséül a Szent Imréről nevezett tőli préposti címet adományoztam. c. prépost.

3641

1940

A Kőszegi Szent Imre Missziós Szeminárium házát a rendi előjáróság egy épületszárnnyal óhajtja kibővíteni s erre a szükséges összegnek kb. fele áll rendelkezésre, a másik felét pedig a hazai jótevőktől várja. Kőszegi Missziós Szeminárium támogatása.

Mivel a megnagyobbított szeminárium nemcsak a 150 missziós növendéknek, hanem a lelkigyakorlatozó papságnak, sőt a világi híveknek is otthont nyújtana, azért a tervet készségesen ajánlom Tdő Papjaim figyelmébe, hogy azt, ha másként nem, intentiók végzésével támogassák, amiből jelentős mennyiség áll rendelkezésre és vár jótevőkre, akik végzésükre készségesen vállalkoznának.

3642

1940

Az Egyházmegyei Papi Nyugdíjbizottság javas'ata és a Székeskáptalan hozzájárulása alapján az egyházmegyei nyugdíjas papok teljes összegű nyugdíjilletménye folyó évi december 1-től kezdődően havi 300 P-ben nyert megállapítást. Ezen időponttól kezdve úgy a püspöki, mint a székeskáptalani uradalmak is havi 300 P-vel járulnak hozzá a papi nyugdíjterhek viseléséhez. Nyugdíjilletmény felemelése.

3643

1940

Az Actio Catholica Szent Erzsébet Karitás Központja a folyó évben is megjelentette Szociális és Karitativ Évkönyvét az 1941. évre. A gondosan elkészített munka bőséges adataival és anyagának elsőrendű feldolgozásával kiváló eszköz mindazok számára, akik szociális és karitativ kérdésekkel foglalkoznak s egyben az ilyen irányú katolikus munkálkodás Szociális és Karitativ Évkönyv ajánlása.

dicsősége. Megrendelhető a fenti Karitászpontnál (Budapest, IV., Veres Pálné-u. 9.) 2.20 P áron.

3644

1940

Anyakönyvi
adatok
kerestetnek.

Hozzá tartozók személyi igazolásra a következő anyakönyvi adatokat keresik :

Nyers Ignácnak, aki 1856-ban Bátaszéken házasodott s ugyanott 76 éves korában 1908-ban halt meg, a keresztlevelét. A megtaláló illő jutalomban részesül.

Stein Johannának a keresztlevelét. Született 1805—67. körül valószínűleg Pécs vagy Szekszárd környékén, esetleg máshol.

Untermüller (esetleg Untermiller) Ignác keresztlevelét 1780—86 körüli évekből.

Mancz (Anna) Máriának, aki 1886-ban Dunaszekcsőn halt meg és Petrás Jánosnak, aki 1839-ben Prerauban született, a házasságlevelét 1875 előtti évekből, valamint Mancz (Anna) Máriának, aki halálakor kb. 48 éves volt, a keresztlevelét.

Steckbauer Augusztinának, aki ismeretlen időben Auguszt Félixszel kötött házasságot és 1909-ben 70 éves korában Igalon halt meg, a keresztlevelét és a házasságlevelét valószínűleg Medina, Kölesd, Zomba környékéről.

Tusch Lipótnak, aki 1819-ben Oroszváron született és Piatsek (Piacsek) Teréznek, aki 1829-ben Mesztegnyőn született, házasságlevelét. A megtaláló 20 P jutalomban részesül.

Boross Gáspárnak, aki 1851-ben 27 éves korában mint komlósi lakos feleségül vette Kovács Aloysiát, Kovács Elek somogyszobi plébános húgát, a keresztlevelét. A megtaláló 10 P jutalomban részesül.

Kramolin Antalnak és Rausz Viktóriának, aki 1803. ápr. 18-án ismeretlen helyen született, a házasságlevelét 1818—23. közötti évekből, valamint Rausz Viktóriának a keresztlevelét, Hőgyész, Alsólendva vagy egyéb környékről.

Aki a keresett adatokat megtalálja, jelentse a püspöki irodának.

Kelt Pécsen, 1940. évi december hó 19-én.

† **FERENC** s. k.
püspök.